

GRUX

Millaisen jäljen
rippikoulu jättää?

Teemasivut s. 34-45.

- 2 *Esko Jossas:* Kirkon arkea ja juhlaa 2005
- 3 *Markkukka Andersson:* Älkää ampuko!
- 4 Uutisia
- 13 *Leena Vanne:* Mietteitä uuden vuoden alkaessa
- 14 *Eero Annala:* Hiippakuntakanttorit kokoajaistettava
- 16 *Juha Kauppinen:* Nuorisopapin paikka
- 23 *Irma-Liisa Juuti:* Hautausmaakanttorina, syvempien tunteiden tulkkina ja tukena
- 19 Uusi AKI-hallitus on aloittanut työnsä
- 22 Kirkolle tupon mukainen sopimus
- 24 *Markku Lemmety:* Tupo muuttaa sopimustoimintaa
- 26 Kesätyöntekijän pikkujättiläinen
- 28 *Heikki Palmu:* Onko kirkon jäsenyydellä merkitystä?
- 30 *Jenni Örtben:* Opiskelijayhdistys luonut yhteishenkeä Sibelius-Akatemiassa jo 15 vuotta
- 32 *Kaarlo Kalliala:* "Ah, jos osais anoal!"
- 34 *Jaana Partanen:* Löydä oma paikkasi ja tyylisi
- 35 *Tero Yliselä:* Oppi siirtyy aivoihin ja asenne sydämeen
- 44 *Antti Minkkinen:* Kesäteologi rippikoulussa
- 46 *Kaisa-Liisa Pebkonen-Suoranta:* Nuorten pappien tukiprojekti on päättynyt – tuki jatkuu
- 49 *Vesa Mäkelä:* Lähiyöntekijän työssä jaksamisen perusasioita
- 50 *Tomi Satomaa:* Liiton opiskelijatoiminta tuo yhteen ja vie eteenpäin
- 55 Tekstin ääressä

Kirkon virka- ja työehtosopimus

Kirkon sopimusalueella saavutettiin tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukainen neuvottelutulos uusista virka- ja työehtosopimuksista. Uusi sopimuskausi on poikkeuksellisen pitkä 16.2.2005 – 30.9.2007. Palkkausjärjestelmän uudistaminen eteni vain hieman. Palkkaus uudistus pyritään sopimaan vuoden 2005 aikana. Suunniteltu euromääräisiin palkkoihin siirtyminen päätettiin sekin toteuttaa vasta uudistuksen voimaantulosta alkaen, paitsi kirkkoherrojen osalta aikaisemmin sovitusti jo 1.1.2005 lukien s. 22.

Rippikoulu

Mielekäs oppiminen rippikoulussa edellyttää, että rippikoululainen voi kokea ratkovansa ongelmia tai tutkivansa asioita, jotka ovat hänelle itselleen ajankohtaisia ja todellisia. Professori Kirsi Terri käy artikkelissaan läpi mielekkään oppimisen kriteerejä s. 37.

Teema-artikkeleissa käsitellään myös mm. erityisrippikoulua, kirkon lapsi- ja nuorisotyön strategiaa sekä kanttoria rippikoulutyössä. Artikkelit sivuilla 34–45.

Uusi sarja "Motivaatiota metsästämissä"

Motivaatiota metsästämissä –kirjoitussarjassa liittojen jäsenet kertovat, mistä he saavat voimaa ja innoitusta työhönsä s. 17.

Kesätyöntekijän pikkujättiläinen

julkaistaan jälleen. Tämä jokavuotinen opas auttaa opiskelijoita muistamaan oikeutensa ja velvollisuutensa s. 26.

CRUX

TOIMITUS

AKAVAN KIRKOLLISET
AMMATTILIITOT AKI
DIAKONIA TYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

1 ■ 2005

Päätoimittaja

Stina Lindgård
(09) 150 2466
stina.lindgard@akiliiotot.fi

Toimitussihteeri

Heli Meinola
(09) 150 2653
heli.meinola@akiliiotot.fi

Osoite

Akavatalo
Rautatienkatu 6,
00520 Helsinki,
(09) 150 2453
Faksi (09) 148 5875
Sähköposti:
heli.meinola@akiliiotot.fi

Kustantaja

Suomen Kirkko-Mediat Oy, Helsinki

Ulkoasu

Paula Huhtala

TOIMITUSKUNTA

Stina Lindgård, pastori (pj.)
Miiika Heikinheimo, kappalainen
Maria Heinonen, diakoni
Jaana Partanen, kanttori
Esa-Matti Peura, hiippakuntasiihteeri
Ulla Savonen, kappalainen
Miia Seppänen, vs. kappalainen
Taina Viljanen, diakonissa
Sakari Vilpponen, kanttori

OSOITTEENMUUTOKSET

Akavan kirkolliset ammattiliitot
AKI ry.

Pappisliiton jäsenet: Heli Meinola
(09) 150 2653
heli.meinola@akiliiotot.fi

Kanttori-urkuliiton jäsenet:

Tuija Kukkonen
(09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliiotot.fi

Diakonia työntekijöiden Liitto:

Pirjo Heikkinen
(09) 150 2487
pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi

ILMOITUSHINNAT

Sivu	2/1	1 750 €
	1/1	975 €
	1/2	515 €
	1/4	285 €
	1/8	160 €

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Uusimaa Oy, Porvoo

Kirkon arkea ja juhlaa 2005

Kirkollinen ammattiyhdistystoiminta on vuonna 2005 alkanut uusissa merkeissä. Kanttorien ja pappien yhteinen AKI (AKAVAN KIRKOLLISET AMMATTILIITOT) –toimisto on ryhtynyt työhönsä. Vaikka uudistus on osin tekninen, se kertoo myös liittojen tahdosta ja liittyy myös muualla järjestökentässä meneillään oleviin järjestelyihin.

Cruxiin uudistus ei suoranaisesti vaikuta, sillä sen yhteisestä julkaisemisesta AKI on tehnyt sopimuksen Diakonia työntekijöiden Liiton kanssa, ainakin vuotta 2005 koskien.

Sopimusneuvottelut saatiin kirkossakin käydyksi ennen joulua. Ratkaisun oleellinen sisältö on ollut kotisivuilla jo viikkoja ja julkaistaan tässä lehdessä painetussa muodossa, samoin 1.3.2005 voimaan tulevat palkkataulukot. Paljon tärkeitä asioita jäi myös edessä olevan pitkän sopimuskauden aikana ratkaistavaksi.

Muistissa varmaan on, että kirkkoherrat siirtyivät jo vuoden alussa uuteen euromääräiseen palkkaukseen.

Kirkon moninaisesta työkentästä tässä lehdessä on painotettu erityisesti kasvatuksen ja rippikoulun kysymyksiä. Nämä liittyvät luonnollisesti kirkon tulevaisuuteen ja kristillisen tiedon säilymiseen maassamme. Mutta samalla nämä kysymykset assosioituivat heti myös leireihin, opiskelijoiden kesätyöhön ja sitä tietä paljon puhuttuihin kirkon rekrytointiongelmiiin.

Keskustelua käydään ja mielipiteitä esitetään myös monista muista asioista. Tässä sopiikin muistuttaa siitä, että ammattiliiton yksi tehtävä on toimia keskustelun virittäjänä ja kanavana. Järjestäytyminen on osa vapaata kansalaistoimintaa ja järjestäytymisoikeus osa luovuttamattomasta länsimaista demokratiaa – toki yhtä lailla myös oikeus olla järjestöjen ulkopuolella.

Kirkkoa ajatellen on pakko olla jollain lailla huolestunut myös jäsenpohjan pätävyydestä ja kirkollisen identiteetin säilymisestä. Tästäkin kysymyksestä on materiaalia tässä lehdessä, nimenomaan hautauksen näkökulmasta. Alkanut vuosi on kirkolla juhluvuosi ja kirkkopäivävuosi. Työntekijät, kirkon monipuolista osaamista edustava henkilöstö, on mukana kantamassa yhteistä kuormaa ja osallistumassa yhteiseen iloon.

Esko Jossas
AKIn toiminnanjohtaja

Älkää ampuko!

Ilka-sanomalehdessä oli 10.12.2004 Anna Valtarin tekemä piispa Peuran haastattelu otsikolla Piispa Peura: Seurakunnille ja kunnille yhteinen musiikkityöntekijä. Tällä tarkoitetaan henkilöä, jolla olisi pätevyys hoitaa yhdistettyä koulun musiikinopettajan ja kanttorin virkaa seurakunnassa. Palikan maksajina toimisivat molemmat tahot yhdessä. Haastattelussa tulee mielestäni hyvin esiin piispan halu huolehtia siitä, että myös tulevaisuudessa maamme pienissä, vähävaraisissakin seurakunnissa voisi olla koulutettuja musiikin ammattilaisia kanttoireina. – Toivottavasti vahvan kirkkomuusikon koulutuksen saaneita.

Ajatus kahden työnantajan palvelijasta ei ole uusi. Mallia on kokeiltu viime vuosina muutamassa seurakunnassa – tosin vielä loppuun hiomattomalla systeemillä. Kokemus siitä, että kanttorin työ koulun musiikinopettajana on kantanut seurakunnalle hyvää hedelmää, on saatu vuosien aikana jo silloin, kun monet seurakuntien kanttorit toimivat oman työnsä ohella kouluissa musiikinopettajina rakentaen luontevasti siltoja seurakunnan, koululaisen ja heidän vanhempiensa välille.

Ajatus diakoniatyöntekijästä kahden työnantajan palveluksessa ei myöskään ole yllättävä. Ilkan haastattelussa mainitaan, että ”Diakonin nykyinen koulutus pätevoittaa myös sosiaalityöntekijän tehtäviin.” Nuorisotyöntekijöitä ja lastenohjaajia on jo tähän kahden työnantajan leivissä. Entä pappi? Var-

masti pedagogisia valmiuksia lisäämällä tai vaikkapa lisäämällä sosiaalityöntekijän valmiuksia pappiskoulutukseen, voitaisiin monipuolistaa ja rakentaa myös heille yhdistelmävirkoja, joiden palkkakustannukset jakautuisivat muutamalle työnantajalle. Hyvät maallikkosaarnajat ja vapaaehtoistyöntekijät voisivat helpottaa myös papin työmäärää vähävaraisessa seurakunnassa.

Lehtihaastattelua lukiessa ei aina voi olla varma, onko joku tekstin osio suora lanaus haastateltavan ajatuksista, vai onko haastattelija poiminut suuremmasta asiakokonaisuudesta palan, jonka merkitys muuttuu leikkeenä. Seuraavan lainauksen piispa Peuran haastattelusta soisi olevan juuri tällainen torsototuus: **”Tiukassa taloustilanteessa kanttoireiden virat joutuvat liipasimelle ennen pappeja ja diakoneja.”**

Lukija lukee tekstin ja vetää siitä suoran johtopäätöksen: Näinkö kirkossamme ajatellaan? Kyllä varmaan, koska piispa niin sanoo! Kirkko kai katsoo kanttorin sen verran kevyen sarjan viheltäjäksi, että pistää menemään vähäiä varoja rohuamasta!

Seurakunnan kanttori kauhistuu: Näinkö pitkällä jo ollaan?

Kanttori-urkuriliiton puheenjohtaja kauhistuu: mihin perustuisi tällainen väittämä? Niinkö kevyt olisi yksi Suomen evankelisluterilaisen kirkon kolmesta perusvirasta monine tehtävineen ja kirkkomusiikkiin erikoistuneine työntekijöineen, että se voitaisiin jo nyt luokitella ykköseksi poistettavien hengellisten virkojen listalta?

Jos ja kun säästötalkoot vaativat työntekijöiden palkkakustannusten pienentämistä vähävaraisen seurakunnan toimintojen ylläpitämiseksi, tehtäköön se vakavasti harkiten kaikki työntekijäryhmät mukaan lukien, kaikki mahdollisuudet huomioonottaen, ei jotain työntekijäryhmää kylmästi ulosheittäen.

Alkaa ilmeisesti olla aika uskaltautua keskustelemaan yhteiskirkkolisesta vastuusta koskien tulevia, talouteen vaikuttavia virkaratkaisuja. Hädän hetkellä toimimme parhaimmillaan toinen toistamme tukien, yhteistä vastuuta kantaen ja vaikka viimeisen paitamme toiselle antaen, pahimmillaan kuin pedot toinen toisemme syöden ja raadot jaloista pois tieltä potkien.

Marjukka Andersson
AKIn varapuheenjohtaja
marjukka.andersson@evl.fi

Oulun kirkkopäivillä jäsentilaisuus

Oulun kirkkopäivillä järjestetään Diakoniatyöntekijöiden Liiton jäsenille jäsentilaisuus perjantaina 27.5. klo 16.30 - 18.30. Paikkana on Uusi Seurahuone, Rantakatu 4.

Tule tapaamaan liiton jäseniä ja työntekijöitä. Tarjolla myös iltapalaa ja musiikkia.

Tarjoilujen vuoksi pyydämme ilmoittautumista 13.5. mennessä Pirjo Heikkiselle pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi tai puh. 09-1502 487.

Koulutus- rahastosta tukea ammatilliseen koulutukseen

Liiton koulutusrahastosta voidaan myöntää koulutusrahaa sellaisille liiton varsinaisille jäsenille, joiden on vaikea päästä työnantajan kustantamina koulutukseen ja neuvottelupäiville.

Koulutusrahan tarkoituksena on tukea liiton jäsenten ammatillisesti kehittävää koulutusta sekä ammatillisille neuvottelupäiville osallistumista.

Samalle henkilölle voidaan myöntää koulutusraha vain kerran.

Koulutusrahahakemuksen voi tilata liiton toimistosta.

AKI-toimisto aloitti

Kanttoreiden ja pappien yhteinen AKI-toimisto aloitti työnsä vuoden vaihteessa. Kahden liiton henkilöstö on siirtynyt yhteisen toimiston työntekijöiksi, jäsenmaksut kerätään yhteen, ja molempien liittojen edustajista koostuva AKI-hallitus on aloittanut toimintansa.

Liittojen jäsenille ollaan tiedottamassa asiasta myös henkilökoh-
taisesti.

Uudistunut organisaatio näkyy myös lehdessä. AKI julkaisee Cruxia yhdessä Diakoniatyöntekijöiden Liiton kanssa, mikä perustuu liittojen tekemään, vuotta 2005 koskevaan sopimukseen.

Yhteisellä toimistolla ja hallinnolla sekä toimintaa yhdistämällä pyritään parempaan jäsenpalveluun sekä toiminnan muuhunkin tehostamiseen. Uutena konkreettisenä jäsenpalveluna toteutetaan jäsenten ammattiin ja työhön liittyvä lakimiesneuvonta. Palvelu ostetaan Seurakuntien Viran- ja toimenhaltijain Liitolta, jonka lakimies Hanna Lehtimäki on puhelimitse AKI-liittojen jäsenten tavoitettavissa 1.3.2005 lukien siten kuin myöhemmin ilmoitetaan.

JUKO 10 vuotta: Koulutettujen palkkaneuvottelut paikallistasolla lisääntyvät – osaamista palkittava

Neuvottelujärjestö JUKOn (entinen AKAVA-JS) perustamisesta on kulunut 10 vuotta. JUKOn perustamisella tähdättiin julkisen sektorin koulutettujen työntekijöiden edunvalvonnan tehostamiseen. Sitten-
min neuvottelujärjestöt ovat nostaneet profiliaan myös muissa kes-
kusjärjestöissä.

JUKOssa on nähty tärkeänä edistää paikallista neuvottelutoimin-
taa. Järjestöä perustettaessa tavoitteeksi asetettiin luottamusjärjestelmän kehittäminen ja luottamusmiesten kouluttaminen. Luotta-
musmiesten tiedot ja taidot ovatkin viime vuosina joutuneet punta-
riin julkisen sektorin palkkausjärjestelmien uudistamisen ja palkka-
ohjelmien myötä.

Koulutettujen palkansaajien ansiokehityksen turvaaminen riip-
puu yhä enemmän paikallistason neuvottelutoiminnan onnistumisesta.
Palkkaliikumukset ovat tulleet myös osaksi julkisen sektorin palkka-
politiikkaa. - Niiden käytöstä on opittava neuvottelemaan tuloksek-
kaasti työvoiman saannin ja palvelujen korkean laadun turvaamiseksi
myös tulevaisuudessa. Työnantajien kannattaa palkita koulutusta ja
osaamista, neuvottelujärjestö JUKOn puheenjohtaja Erkki Kangas-
niemi korostaa.

JUKO edustaa yli 200.000 kuntien, valtion ja seurakuntien työn-
tekijää. Se on ainoa kaikkia kolmea julkisen sektorin sopimusaluet-
ta edustava pääsopijajärjestö. Diakoniatyöntekijöiden Liitto, Suomen
Kanttori-urkuri liitto ja Suomen kirkon pappisliitto ovat JUKOn jäse-
niä Vakava ry:n kautta. JUKO järjestää kirkon sektorin luottamusmie-
hille vuosittain kaksi luottamusmieskurssia.

Valoa kaupungin varjoissa

12. - 13.9.2005
Helsinki, Finlandia-talo

MAANANTAI 12.9.

9-10.15 Ilmoittautuminen

10.30 Avajaistilaisuus

Tervehdykset

Puheenjohtaja Leena Vanne, Diakoniatyöntekijöiden Liitto
Seurakuntayhtymän johtaja Pekka Hietanen, Helsingin seurakuntayhtymä
Apulaiskaupunginjohtaja Paula Kokkonen, Helsingin kaupunki

Valon lähteillä

Uskontopsykologian professori Owe Wikström, Uppsalan yliopisto

12-13.15 Lounastauko

13.15-15 Spotit

15-15.30 Kahvi

15.30-17.30 Spotit jatkuvat

19.00 Iltajuhla ja buffet-illallinen

TIISTAI 13.9.

8.15-9.45 Viikkomessu, Temppeliaukion kirkko
Piispa Eero Huovinen avustajineen

10.00 Valokiilassa, Finlandia-talo

Diakonia ja oikeus

Oikeusministeriön kansliapäällikkö Kirsti Rissanen

Diakonia ja julkinen sektori

Peruspalveluministeri Liisa Hyssälä

Diakonia ja kirkko

Kirkkohallituksen kansliapäällikkö Risto Junttila

12-13.00 Lounastauko

13-13.30 Kahvi

13.30-15.30 Valokiilassa diakonian tulevaisuus

Puheenvuoro

Diakoni Tuula Mäkinen, Kallion seurakunta

Paneelikeskustelu

Panelistit:

Johtaja Heikki Hiilamo, Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyö

Johtaja Antti Lemmetyinen, Helsingin Diakonissalaitos

Rehtori Jorma Niemelä, Diakonia-ammattikorkeakoulu

Toiminnanjohtaja Antti Pentikäinen, Kirkon Ulkomaanapu

Paneelin vetäjänä toimii toimittaja Kaisa Raittila

Lähtösanat

Kirkon koulutuskeskuksen johtaja Kari Kopperi

SPOTIT

- 1) ***Ihmisten tarinoita kaupunkidiakonian todellisuudessa***, max. 60 osallistujaa
Helsingin Diakonissalaitoksen, HelsinkiMissionin (Kaupunkilähetys), Pelastusarmeijan ja Settlementtiliiton edustajia. Helsingin Diakonissalaitos.
- 2) ***Diakonia hyvinvointivaltion puolustajana?***
Diakonian tutkimuksen seuran organisoima kanava. Spotissa pohditaan tutkimuksellisten alustusten ja keskustelunavausten jälkeen yhdessä mm. sitä, kuinka kirkko on hyvinvointivaltion vastustuksen jälkeen liittynyt sen tukijoihin ja keskeisiin peräänkuuluttajiin. Mitkä todella ovat kirkon diakoniatyön odotukset ja suhde hyvinvointivaltioon tai –yhteiskuntaan tänään? Mikä ylipäänsä on hyvinvointivaltion tulevaisuus? Kuinka tämä vaikuttaa diakoniatyön rooliin, odotuksiin, tehtäviin, paineisiin ja identiteettiin? Mikä on diakonian tehtävä tänään? Tervetuloa provosoitumaan, provosoimaan – keskustelemaan ja pohtimaan! Finlandia-talo.
- 3) ***Papin ”kasteasiakkaat” diakonian vastaanotolla***
Käytännön seurakuntatyössä diakonia ja teologia eivät kohtaa eivätkä rakenna yhdessä seurakuntaa sillä tavoin, kuin olisi suotavaa. Papiston ja diakoniatyöntekijöiden sanasto ja työkäytännöt eriytyvät saman kaupungin valoissa ja varjoissa. Ajatuksia seurakunnan yhteisestä valosta. Finlandia-talo.
- 4) ***Aabrahamin lapset***, max. 30 osallistujaa
Tutustumiskäynnit Helsingin keskustassa sijaitseviin muslimien moskeijaan, juutalaisten synagoogaan ja Kansainväliseen kristilliseen keskukseseen, jossa tutustutaan Helsingin seurakuntien monikulttuuriseen seurakuntatyöhön, erityisesti venäjänkieliseen työhön. Keskustelua ja kohtaamisia. Venäläinen tee-/kahvitarjoilu. Yhteislähtö Finlandia-talon pihasta linja-autolla.
- 5) ***Kiertoaajelu Helsingissä***, max. 46 osallistujaa
Näet erilaisia kaupunginosia ja hieman historiaa. Pysähdyspaikoilla voit kokea väläyksiä helsinkiläisen elämän ja diakonian todellisuudesta.

6) Näemmekö lapsen?

Spotissa käsittelemme lasta diakonisen perhetyön asiakassuhteissa. Varhaisten ihmissuhteiden epävakaisuuden ja häiriintymisen näkökulmasta. Teeman pohjalta työskennellään myös eri työalojen näkökulmasta. Mukana kirkkohallituksen toiminnallisen osaston eri työalat. Finlandia-talo.

7) One-man band

"Ainoana diakoniatyöntekijänä toimiminen tuo mieleeni suolla kulkemisen. Toisaalta raskasta, toisaalta monipuolista. Avaralla paikalla keskellä arkea. Ylöspäin hyvä näkyvyys, resurssit kaivettava suosta - turvetta riittää niin polttoaineeksi kuin mutakylpyihin." Spotissa kokemuksia seurakunnan ainoana diakoniatyöntekijänä toimimisesta eri puolilta Suomea. Finlandia-talo.

8) Talous- ja toimintasuunnitelma – isäntä vai renki?

Mitä hyötyä diakoniatyöntekijälle on oman työn suunnittelusta ja talouden seurannasta? Kirkkovaltuuston tekemät päätökset toiminnallisista tavoitteista suovat diakoniatyöntekijälle mahdollisuuden keskittyä tärkeimpiin ja oleellisiin tehtäviin. Talouden seuranta oman työalan osalta tukee diakoniatyöntekijän itsenäisyyttä tehdä suunnitelmat ja päätökset työalalle myönnetyn määrärahan käytöstä. Esimerkkejä diakonian strategioista, tavoitteista ja toimenpiteistä. Finlandia-talo.

9) Maalataan syksyn ja hiljaisuuden värejä, max. 12 osallistujaa

Maalaaminen voi olla tapa rukoilla, olla läsnä omalle itselle ja Jumalalle. Voi karistaa kiireen harteilta ja kysyä: "Missä olen juuri nyt oman elämäni kanssa?" Voidakseen osallistua ei tarvitse osata piirtää tai maalata. Kallion kirkko.

10) Päättäjien puheilla

Pohdimme, mitä on yhteisiin asioihin vaikuttaminen sekä missä valta ja vastuu on. Spottiin on kutsuttu paikalle päättäjiä. Heille voi esittää kentällä kertyneitä kokemuksia asiakkaiden elämäntilanteista ja oman työn haasteista. Kuulemme myös miten diakoniatyössä kertynyt hiljainen tieto voi vaikuttaa yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Finlandia-talo.

Diakoniatyöntekijöiden päivät

Finlandia-talo, Helsinki, 12. - 13.9.2005

Täytä ja palauta lomake Congressonin faksilla: (09) 5840 9555 tai postitse: Itälahdenkatu 22 A, 00210 Helsinki. Voit myös ilmoittautua Diakoniatyöntekijöiden Liiton internet-sivujen kautta osoitteessa www.dtl.fi

YHTEYSTIEDOT

Sukunimi			Etunimi		
Toimipaikka					
Postiosoite					
Postinumero			Postitoimipaikka		
Laskutusosoite (ellei sama kuin yllä)					
Puhelin (työ)			Fax		
GSM			Sähköposti		

OSALLISTUMINEN JA LOUNAAT

Lounaspaketti Finlandia-talossa (sis. kaksi buffet-lounasta)	☐	50,00 €
--	--------------------------	---------

	ennen 31.5.2005	1.6.2005 jälkeen
Osallistumismaksu	☐ 160,00 €	☐ 180,00 €
Osallistumismaksu opiskelijat/työttömät/hoitovapaalla olevat	☐ 50,00 €	☐ 60,00 €
- Osallistumismaksuun sisältyy ohjelma, kahvitarjoilu molempina päivinä sekä buffetillallinen HUOM! Opiskelijoiden tulee liittää ilmoittautumiseensa voimassaoleva opiskelijatodistus ja työttömien todistus työttömyydestä.	Yhteensä €	

Erityisruokavalio (esim. laktoositon):

MAJOITUS

Hinnat on ilmoitettu euroissa/huone/vrk sisältäen aamiaisen ja alv:n. Kahden hengen huonetta varattaessa on mainittava huonetoverin nimi. Osaan huoneista on mahdollista saada lisämaksusta lisävuode.

Hotellit täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Merkitkää kolme mieluisinta hotellivaihtoehtoa järjestyksessä 1., 2., 3. Pidätämme oikeuden muutoksiin.

Saapumispäivä:		Lähtöpäivä:	
Erityistoivomukset (esim. savuton huone):		Huonetoveri:	

Hotelli	1hh/yö	2hh/yö
Scandic Continental Helsinki	☐ 134,00 €	☐ 169,00 €
Holiday Inn Helsinki City Centre	☐ 134,00 €	☐ 150,00 €
Ramada Hotel Presidentti	☐ 125,00 €	☐ 140,00 €
Hotelli Helka	☐ 105,00 €	☐ 132,00 €
Hotelli Aurora	☐ 98,00 €	☐ 120,00 €

HUOM! Huonevarauksen vahvistamiseksi yhden yön huonehintaa on maksettava etukäteen.

Yhteensä
€

SPOTIT

Merkitse kolme mieluisinta spottivaihtoehtoa järjestyksessä 1., 2. ja 3.

☐	Ihmisten tarinoita kaupunkidiakonian todellisuudessa (max. 60 osallistujaa)
☐	Diakonla hyvinvointivaltion puolustajana?
☐	Papin "kasteasiakkaat" diakonian vastaanotolla
☐	Aabrahamin lapset (max. 30 osallistujaa)
☐	Kiertoaajelu Helsingissä (max. 46 osallistujaa)
☐	Näemmekö lapsen?
☐	One-man band
☐	Talous- ja toimintasuunnitelma - isäntä vai renki?
☐	Maalataan syksyn ja hiljaisuuden värejä (max. 12 henkilöä)
☐	Päättäjien puheilla

Muuta huomioitavaa: _____

PERUUTUSEHDOT

Osallistumisen peruutus

- ennen 29.7.2005 tehdyistä osallistumisperuuksista veloitetaan 30 € peruutuskuluina
- 30.7. jälkeen mutta ennen 31.8. tehdyistä peruutuksista peritään 50 % osallistumismaksusta
- 31.8. jälkeen tehdyt peruutukset eivät oikeuta palautuksiin

Hotellivarausten peruutus

- ennen 12.6.2005 tehdyistä peruutuksista veloitamme 20 € käsittelykulut
- 12.6. jälkeen mutta ennen 12.8. tehdyistä peruutuksista pidätämme yhden yön huonehinnan
- 12.8. jälkeen tehdyt peruutukset eivät oikeuta palautukseen

MAKSUT

☐ Veloittakaa maksujeni loppusumma luottokortiltani (☐ Visa ☐ Mastercard ☐ Eurocard)	LOPPUSUMMA €
Kortin numero / / / / / / / / / / / / / / / / / / Voimassaolo : / /	
Kortin tunnistenumero: / / / / / (3 viimeistä numeroa kortin kääntöpuolen numerosarjasta)	
Kortinhaltijan allekirjoitus ja nimenselvennys:	
☐ Olen lähettänyt maksujeni loppusumman pankkisiirtona tilille: Sampo Pankki Oyj, Helsinki, tilinumero 800010-70766853/Congreszon Oy, swift code PSPBFIHH	

Vuoden diakoniatyöntekijää etsitään

On aika lähteä etsimään Aino Kulpakolle seuraajaa. Vuoden diakoniatyöntekijä valitaan kahden vuoden välein. Seuraava Vuoden diakoniatyöntekijä julistetaan diakoniatyöntekijöiden päivillä Helsingissä 12.9.2005.

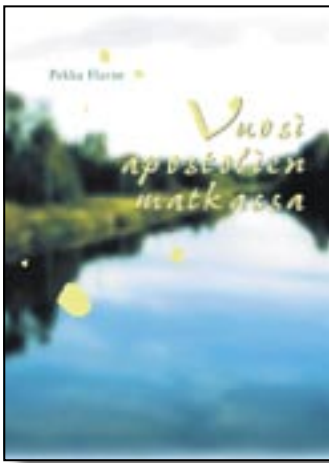
Kriteereiksi valittavalle on päätetty seuraavat: Diakoniatyöntekijä,

- jonka valinta nostaa esille ajankohtaisen teeman paikallisesti tai valtakunnallisesti
- joka on kehittänyt itseään, ammattitaitoaan ja diakoniatyötä

- joka voi olla joko rohkea ja ennakkoluuloton uudistaja tai "arjen ahertaja"

- joka on ottanut vastuuta yhteisistä asioista

- joka on Diakoniatyöntekijöiden Liiton jäsen
Ehdotuksia henkilöistä voi lähettää liiton hallitukselle kirjallisesti perusteluineen joko alaosastojen kautta tai liiton hallituksen jäsenten kautta 30.4.2005 mennessä.

Pekka Harne
Vuosi apostolien matkassa

Vietä kokonainen vuosi apostolien matkassa! Sana joka päivälle, 365 välähdystä ensimmäisten kristittyjen uskosta ja elämästä. Kirja tutustuttaa lukijan helposti lähestyttävällä tavalla Apostolien tekoihin.

Sid. 370 sivua, **hinta 23,-**

Suomen Lähetysseuran Basaari
Tähtitorninkatu 18, 00140 Helsinki
(09) 129 7221
www.mission.fi/basaari
tai hyvin varustetut kirjakaupat.

Vuoden 2005 toimintakalenteri

- 31.1. Diakoniaopiskelijoiden neuvottelupäivä
- 2. - 4.3. JUKOn kirkon sektorin luottamusbieskurssi
- 16. - 18.3. JUKOn kirkon sektorin luottamusbieskurssi
- 18.4. Alaosastojen neuvottelupäivä
- 27.5. Jäsenilaisuus Kirkkopäivillä
- 30.5. Valtuuskunnan kokous
- 29.8. Opiskelijatyösihteereiden neuvottelupäivä
- 12. - 13.9. Diakoniatyöntekijöiden päivät
- 25.11. Valtuuskunnan kokous

Ä Ä N I V I E

Espoon Kirkkomusiikkiviikko

Uusien, nuorten
hengellisten laulujen

**SÄVELLYS-
KILPAILU**

1.1.-1.4.2005

2
0
5

FÖLJ MUSIKEN

Esbo Kyrkomusikveckan

Nya, andliga
ungdomssånger

**KOMPOSITIONS-
TÄVLING**

1.1.-1.4.2005

Kilpailusäännöt/Regler:
www.kirkkomusiikkiviikko.net

Nuorten veisuja haetaan kilpailulla

Uusia nuorten hengellisiä lauluja haetaan sävellyskilpailulla, jonka järjestää Espoon seurakuntien Kirkkomusiikkiviikko. Lauluja voi lähettää C-kasetilla, cd:llä tai minidiscillä aprillipäivään 1.4.2005 asti. Tekstien ja sävelmien tulee olla uusia.

Kilpailulla haetaan ensisijaisesti yhteislauluja, mutta laulu voi olla rakenteeltaan myös esilaulaja-kerto -tyyppinen.

Tuomaristoon kuuluvat kanttori Anna Pulli kirkkomusiikkiviikon taiteellisenä johtajana, Johanna Almark, Mikko Kuustonen, Nina Kronlund ja Anna-Liisa Haunio.

Laulusadon parhaat esitetään Espoon Kirkkomusiikkiviikon Nuorten konsertissa 7.10.2005. Tuomaristo jakaa 2 000 euron palkintosumman.

Lisätietoja antaa kanttori Anna Pulli anna.pulli@espoonlahden-seurakunta.fi tai puh. 040 576 2202.

Kilpailun säännöt löytyvät osoitteesta www.kirkkomusiikkiviikko.net. Tämän vuoden Kirkkomusiikkiviikon teemana on Ääni vie, Följ musiken.

Teologikurssi 1970 kurssitapaaminen

Teologikurssi 1970 kokoontuu Oulussa kylpylähotelli Eedenissä kirkkopäiviä edeltävänä päivänä 26.5.2004.

Yhdessäolon ja kuulumisten lisäksi Kotimaan uusi päätoimittaja Olav S. Melin alustaa aiheesta Muuttuva uskonto haastaa kirkon.

Majoitusvarausten vuoksi ilmoittautuminen on suotavaa helmi-kuun 2005 loppuun mennessä.

Tarkempia tietoja saa sähköpostitse Harri Fagerholmilta tai Vilho Vähäsarjalta osoitteista harri.fagerholm@evl.fi sekä vilho.vahasarja@mail.suomi.net.

Alaosastojen toimintatuki vuonna 2005

Diakoniatyöntekijöiden Liiton alaosa-astojen toimintatuki säilyy entisen suuruisena.

Vuonna 2005 se on 170 euroa/alaosasto ja viisi euroa/jäsen.

Vanhoja kuvia kaivataan SKUL:n historiikkiin

Löytyykö kätkeistäsi vanhoja valokuvia Kanttori-urkuriliiton tapahtumista ja toimijoista?

Suomen Kanttori-urkuriliitto täyttää 100 vuotta kahden vuoden kuluttua, ja 100-vuotishistoriikin valmistelut on aloitettu.

Jos hallussasi on valokuvia liiton toiminnasta menneiltä vuosilta, olisi mukavaa saada ne toimistoon nähtäväksi ja tarpeen mukaan historiikkiin sivuilla julkaistaviksi.

Oikaisu

Jukka Harjuvaaran kirjoituksessa **Viran haettavaksi laittaminen** (Crux 6/2004 s. 33) oli virhe koskien valinnan valitusajan alkamista.

Oikea tieto on, että valinnoissa valitus aika alkaa tiedoksisaantipäivästä.

Kirkkopäivät, Oulussa 28.5.

Kirkko työpaikkana – kirkon työn ja työyhteisöjen tulevaisuus

klo 10 – 13 Seminaari seurakuntien työntekijöille ja luottamushenkilöille sekä seurakuntatyön tulevaisuuden ratkaisuihin kiinnostuneille

- ketkä tulevaisuuden kirkossa työtä tekevät? – mitä työvoimaa tarvitaan, mitkä työt hoidetaan, miten työvoima kustannetaan?
- kohti hyvinvoivaa työyhteisöä kirkossa – kirkon työyhteisöjen nykytilanne, mitä ja miten tulee tehdä, että edetään kohti hyvinvoivaa, houkuttelevaa, palkitsevaa ja sitouttavaa työyhteisöä kirkossa?

Kenestä Vuoden Kanttori 2005?

Suomen Kanttori-urkuriliiton hallitus nimeää jälleen keväällä Vuoden kanttorin. Liiton alaosastot voivat tehdä esityksiä Vuoden kanttori -palkinnon saajaksi. Perustellut esitykset tulee toimittaa liiton toimistoon perjantaihin 8.4.2005 mennessä.

Uusi vuoden kanttori julkistetaan ja palkitaan liittokokouksen yhteydessä 7.6.2005 Kuhmossa. Palkintoon kuuluu urkupilli seinälaattaan kiinnitettyä sekä rahalahja.

Aikaisemmat vuoden Kanttorit ovat Pekka Laakkonen 1999, Martti Kilpeläinen 2000, Kaj-Gustav Sandholm 2001, Tiina Korhonen 2002, Marjatta Hannula 2003 ja Erkki Rajamäki 2004.

Tule
mukaan
kirkon
diakonia-
työhön!

ÄSTET MUKAAN AVTTAMAAN

Uusi esite diakonian ammateista

Vuoden alussa on ilmestynyt uusi esite diakonissan ja diakonin ammateista. Esite on tarkoitettu jaettavaksi rippikoululaisille.

Esitettä voi tilata maksutta kirkkohallituksen julkaisumyynnistä puh. 09-1802 229 tai julkaisumyynti@evl.fi.

Ajankohtaista verkossa

Vieraile liittojen kotisivuilla

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO
www.dtl.fi

Helsingissä 12. – 13.9.2005 järjestettävien Diakoniatyöntekijöiden päivien ohjelma ja ilmoittautumislomake.

Mietteitä uuden vuoden alkaessa

Tänään kirjoittamispäivänä Aasian hyökyaal-loissa menehtyneistä suomalaisista ensimmäinen on kuljetettu kotimaahan. Mennyt vuodenvaihe jäänee kaikkien meidän mieleen järkytyksen ja surun aikana. Luonnonkatastrofi koskettaa valtavan monia ihmisiä lähellä ja kaukana ja jälkien korjaaminen kestää kauan. Kirkon ja seurakunnan työntekijöillä ei ole paljon sanoja tällaisissa tilanteissa, mutta toivottavasti meiltä löytyy korvia kaikkialla siellä, missä tarvetta on.

Tuntuu vaikealta palata arjen rutiineihin ison onnettomuuden jälkeen. Kuitenkin, meillä on kullakin oma paikkamme, jossa tulee palvella. Minulla alkoi viimeinen vuosi luottamustoimisena Diakoniatyöntekijöiden Liiton puheenjohtajana. Vuosi kuluu nopeasti, joten pitääköpää mielessä se, että marraskuun lopussa valtuuskunnan tehtävänä on valita uusi puheenjohtaja. Samoin varapuheenjohtajan kausi päättyy vuoden 2005 lopussa.

Akavan kirkolliset ammattiliitot ry. (AKI) jatkaa olemassaoloaan Pappisliiton ja Kanttori-urkuriliiton kesken. Tehdessämme oman päätöksemme jättäy-

tyä pois yhteen organisoitumisesta, olemme samalla ilmoittaneet halumme jatkaa yhteistyötä. DTL kävi loppuvuodesta neuvottelut yhteistyöstä Cruxin osalta ja olemme tehneet AKIn kanssa yhden vuoden sopimuksen lehdestä. Nyt liitossa kaipaamme paljon palautetta Cruxista ja toivomme teidän jäsenten kertovan, miten hyvin mielestänne lehti palvelee teitä. Runsaat palautteet auttavat tekemään päätöksiä, kun kesäkuun lopussa arvioimme sopimuksen jatkamista. Akavalainen kirkon sektorin palkkaedunvalvonta ja siihen liittyvä paikallinen luottamusmiestoiminta jatkuvat vakiintuneesti Julkisanalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:n toimesta.

Vuodenvaihe on tilastoimisen aikaa. Tilastoinnissa kannattaa muistaa se, että meidän ei ole tarkoituskaan tilastoida kaikkea tehtyä työtä. Paljon jää tilastojen ulkopuolelle. Marraskuussa ilmestyi kirkon tilastollinen vuosikirja, joka kertoo diakoniatyön asiakaskontaktimäärän laskun jatkuneen.

Diakonia-lehden numerossa 6/2004 Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyön johtaja Heikki Hiilamo kertoo saamistaan palautteista, joissa diakoniatyöntekijät ovat selittäneet tätä tilastonumeroitien laskua. Itselleni yllätyksellisin ja kiinnostavin selityksistä on "lepokitkan lisääntyminen" eli esimerkiksi kotikäynneille lähtemisen kynnyksen nousu.

On hyvä tehdä itselleen selväksi, mikä on oma toimenkuva, ja mitkä ovat oman työn painopisteet. Jos vastuualueita on monta, pitää selvittää prioriteetit (ihan mahdollittomia vastuualuelistoja näkee välillä Kotimaa-lehden avoimna olevien virkojen ilmoituksissa). Kun tämän jälkeen tekee omasta ja muitten mielestä kohtuullisen määrän hyvää työtä kullakin viikolla, pitää hyväksyä se, että tilastoihin siirtyy vain se tieto, mitä tilastoilla halutaan kerätä. Tilastonumeroita ei kannata surra. Parempi on miettiä, onko niiden takana oikeita töitä ja järkevää ajankäyttöä.

Meneillään on puheenjohtajien valintojen lisäksi muukin vaali- ja valintavuosi. Vuoden diakoniatyöntekijä julkistetaan syksyllä Helsingissä järjestettävillä diakoniatyöntekijöiden päivillä. Alaosastojen kannattaa muistaa kokouksissaan, että esitysaika vuoden diakoniatyöntekijäksi on jo meneillään. Ehdokas voi olla aiemminkin ehdotettu, sillä aina valinta on jouduttu tekemään monista hyvistä ehdokkaista. Valtuuskunnan vaali vuosille 2006 - 2009 on syksyllä, joten nyt on myös aika kysellä nykyisten valtuutettujen suostumusta seuraavalle kaudelle ja etsiä uusia hyviä ehdokkaita.

Hiippakuntakanttorit kouluttavat ja innostavat mm. paikallisseurakuntien kanttoreita.

EERO ANNALA

Jumalanpalveluselämä ja musiikki tarvitsevat lisää resursseja:

Hiippakuntakanttorit kokoaikaistettava

Jokaisessa kirkkomme hiippakunnan toiminnallisessa yksikössä työskentelee hiippakuntakanttori. Kahdessa hiippakunnassa, Turussa ja Porvoossa, on vakituksessa musiikinvirassa toimiva hiippakuntasihteeri, muissa hiippakunnissa tämä työsaika on hoidettu sivutoimisesti tai osa-aikaisen toimenhaltijan voimin. Heidän työsaikanaan on toimia asiantuntijana, kouluttajana ja perehdyttäjänä, usein myös yhteydenpitäjänä, koolle-sujajana, innostajana ja suunnankyselijänä.

Hiippakuntakanttori on ensisijaisesti kirkkomusiikin asiantuntija kapitulien työssä. Kun puhutaan seurakuntien musiikkityön asiantuntemuksesta, niin usein puhutaan ja toimitaan laajamittaisesti myös seurakuntien jumalanpalveluselämässä.

KIRKON MUSIIKKITOIMINTA KUMPUAA JUMALANPALVELUSELÄMÄSTÄ

Mielestäni seurakuntien ja koko kirkon musiikkitoiminta kumpuaa, versoa ja elää kirkon jumalanpalveluselämän kautta. Olen oppinut sen, että tätä asiayhteyttä ei voi sivuuttaa, kun puhutaan kirkkomme musiikkityöstä. Seurakunnan musiikkityö ja myös jumalanpalveluselämä ovat ns. läpäiseviä toimintoja seurakunnan työssä, ne koskettavat ja läpäisevät aivan kaikki vauvasta vaariin niin seurakunnan työntekijöissä, luottamushenkilöissä kuin seurakuntalaisten arjessa ja juhlassa.

Tuomiokapitulin arjessa hiippakuntakanttori myös edustaa ja edistää kirkkomusiikkia sekä huolehtii kirkkomusiikillisista arvoista, kantaa yhteiseen pöytään ideoita ja tuo monia käytänteitä mm. kanttoreiden virkakysymyksiin ja tuo panoksensa erilaisiin kapitulien kollegion pyytämiin asiantuntijalausuntoihin.

Hiippakuntakanttorin tulee myös pitää tiivistä yhteyttä alan kouluttaviin laitoksiin, seurata kanttorin viran kehitystä ja toimia tiiviissä yhteistyössä muiden alan kirkon keskusten kanssa. Tärkeimmät yhteistyökumppanit ovat olleet toiset hiippakuntakanttorit, seurakuntayhtymien ja muiden kirkon järjestöjen musiikkisihteerit, kirkon koulutuskeskus ja kirkkohallituksen jumalanpalvelus- ja musiikkitoiminta (KJM).

Hiippakuntien toiminnallinen osasto on ensisijaisesti seurakuntien työntekijöiden työn tukena. Hiippakuntakanttorit huolehtivat kanttoreiden erilaisista täydennyskoulutuksista.

Viime vuodet ja kirkon useat, mittasuhteiltaan tavattoman suuret ja monisäikeiset uudistukset ovat kuitenkin osoittaneet, että erityisesti hiippakuntakanttoreiden mittavaa työpanosta on tarvittu myös muiden viranhaltijoiden perehdytyksessä, erityisesti virsikirjauudistuksen ja messu-uudistuksen äärellä. Nyt käsillä on uuden toimitusten kirjan kotiutus.

Kyse näiden jumalanpalveluselämän uudistusten äärellä ei ole siitä, että opetellaan kaavoja vaan siitä,

miten kaavoja sovelletaan, miten liturgiaa toteutetaan, miten toimituksen dialogisuus ilmenee ja miten kirkon viranhaltijat kohtaavat seurakuntalaisiaan ja miten viranhaltijat työssään toimivat seurakuntalaisten elämässä.

KOULUTUKSEN ALALLA SUURTA EDISTYSTÄ

Viime vuosina koulutuksen alalla on tapahtunut suurta edistystä. Kirkon koulutuskeskuksen tehtävänä on järjestää mm. ns. pitkiä jumalanpalveluselämän erityiskursseja sekä koordinoita kokonaisuuksia. Mielestäni tämä yhteistyö on kantanut hyvää hedelmää.

Kapitulien toiminnallisen puolen tehtävänä on toimia ensisijaisesti oman alueensa työntekijöiden kanssa täydennyskoulutuksen ja perehdytyksen saralla. Myös muut varsin suuret projektit ovat aika työllistäviä hiippakunnassa, näistä mainittakoon uudistunut rippikoulu (Rk 2001) sekä tänä vuonna ennätyksellisen mittava VirsiVisa.

Erityistä kirkkomusiikin asiantuntemusta tarvitaan myös itse kapitulien viraston työssä, piispan vieraillessa seurakunnissa tai kun tuomiokapitulien tai kulloisenkin hiippakunnan alueella vietetään erilaisia seurakuntajuhlia tai -tapahtumia, vihitään pap-

peja tai vaikkapa silloin, kun hiippakunnan piispa vihitään virkaansa. Hiippakuntakanttorit toimivat myös työparina kapitulien muiden viranhaltijoiden kanssa erityisesti jumalanpalveluselämän koulutuksissa.

Kannan huolta siitä, että tässä merkittävässä, antoisassa ja haasteellisessa työssä resurssit eivät ole kohdallaan. Hiippakuntien toiminnallisissa osastossa on uskottu valtava työsarka sivutoimiselle työntekijälle kahta hiippakuntaa lukuun ottamatta. Tämä työsarka on osa kirkon ominta ja syvintä olemusta.

Paikallisseurakuntien kirkkomusiikista ja jumalanpalveluselämästä vastaavat työntekijät tarvitsevat alituisesti tukea ja ideoita työhönsä. Mielestäni myös kirkkohallituksen panostus jumalanpalveluselämän kasvatuksen saralla tarvitsee enemmän tukea hiippakuntatasolla.

Uudistuneessa hiippakuntahallinnossa kirkkomusiikillista asiantuntemusta niin kirkon musiikin kuin sen rinnalla vahvasti kulkevan jumalanpalveluselämän eri toiminnoissa tarvitaan ehdottomasti lisää.

Kirjoittaja on MuM, kanttori, urkutaiteilija. Hän on ollut Helsingin hiippakuntakanttori vuosina 1998-2004.

LIITTOJEN UUDET JÄSENET

Pappisliitto

Varsinaiset jäsenet

Kurjenmäki, Ilkka, Tornion srky
Nyman, Tom, Vammalan ev. lut. srk
Peltomaa, Maarit, Heinolan srky/Heinolan kaupunkisrk
Perälä, Anu, Janakkalan srk
Tuikkanen, Kaisa, Lappeenrannan srky/Lappeenranta

Maisterijäsenet

Filppula, Eino, kaksoisjäsen
Lindholm, Taina, Porin srky ja Porin ev. lut. opiskelijalähetys ry.
Vänttinen, Mikael, Helsingin yliopisto
Ylä-Jussila, Sanna, Akavan kirkolliset ammatti-liitot

Opiskelijajäsenet

Bergstad, Jonas, Helsingin yliopisto
Johtela, Kaija-Mari, Helsingin yliopisto
Järvinen, Heli, Helsingin yliopisto
Siljander, Anna Maria, Helsingin yliopisto
Wahlman-Calderara, Tuula, Helsingin yliopisto
Ylianttila, Anu, Helsingin yliopisto
Diakoniatyöntekijöiden Liitto

Varsinaiset jäsenet:

Frände, Gunvor, Grankulla kyrkliga samf./Grankulla sv. fs
Heikkinen, Anne, Pyhtään srk
Liukkonen, Saila, Suomen ev.lut. opiskelija- ja koululaislähetys
Mäntyvaara, Tarja, Turun ja Kaarinan srky/Diakoniakeskus
Pelto, Anna-Kaisa, kaksoisjäsen
Tynkkynen, Kaarinan, Kirkkonummen suomalais srk

Opiskelijajäsenet:

Granlund, Ca, YH Sydväst/Lärkkulla
Häggbloom, Åsa, YH Sydväst/Lärkkulla
Inkinen, Raisa, DIAK/Järvenpää

Kanttori-urkuriliitto

Varsinaiset jäsenet:

Lehtikangas, Hannu, Leppävaaran srk
Puukko, Arttu, Lohtajan srk

Nuoriso- papin paikka

Seurakuntamme nuorisopappi lähti toiselle paikkakunnalle töihin. Tietty ajanmerkki sekin; pitkään ainakin täällä Tampereella jokainen vakituinen viran haltija pysyi kynsin hampain kiinni saamassaan paikassa. Työmarkkinat ovat vähitellen auenneet niin, että luontevaa liikkumista on entistä enemmän.

Viime vuosina seurakuntapapin vajaan vuoden sijaisuuksiinkin on ollut pyrkimässä iso joukko hakijoita. Yllätys oli melkoinen, kun vakituista paikkaa kyseli vain kourallinen pappeja. Ihmettelin, mikä seurakunnassamme on muuttunut, kun työpaikka ei vedä. Ei varmaan mikään. Ilmeisesti syy on nuorisopapin työssä. Se ei kiinnosta. Messukylän kaltainen kokemus kuulostaa monessa muussakin seurakunnassa tutulta.

Nuorisopapin paikkamme on ollut uudessa haussa ja Cruxin ilmestymisen aikaan olemme jo valintamme tehneet. Hakuvaiheen aikana olin mukana kirkon nuorisotyön neuvottelupäivillä, jossa lapsi- ja nuorisotyössä toimivat teologit pitivät oman kokouksensa. Siinäkin kyseltiin, mikä on papin paikka. Sivummalta asiaa seuraavan mielessä tuli sellainen vaikutelma, että papin paikka on sisällöllisesti-kin hakusessa.

Aivan ilmeisesti viime vuosikymmenen aikana papin asema nuorisotyössä on entisestään heikentynyt. Nuorisotyöstä ovat kokonaisvastuun ottaneet yhä enemmän nuorisotyönhojaajat. Käytännön toimintaan heillä onkin pappeja paljon parempi koulutus ja pidempi kokemus. Nuorisotyönhojaajien koulutuksessa ja usein työkokemuksessakin teologinen

tietotaito on kuitenkin niin ohut, että kirkon nuorisotyö ei voi olla yksin heidän harteillaan. Nuorisotyöhön tarvitaan myös hyviä, sitoutuneita pappeja.

Neuvottelupäivillä oli esillä ansiokas tutkimus seurakuntien isokoulutuksesta. Monelta kannalta se jäi askarruttamaan mieltä. Eräs oli kysymys papin paikasta. Toki monissa seurakunnissa isokoulutuksesta vastaa edelleen moniammatillinen tiimi, jossa nuorisopappikin on mukana. Kuitenkin niissä lukuisissa seurakunnissa, joissa tehtävästä huolehti vain yksi työntekijä, tämä oli pääsääntöisesti nuorisotyönhojaaja. Kun papit luopuvat kristillisen kasvatuksen kannalta niin keskeisestä tehtävästä kuin isokoulutus on, jotakin on tosi pahasti vialla.

Miksi nuorisopapin paikka menettää asemiaan eikä houkuta? Ilmeisesti liian monessa seurakunnassa yhä nuorisopapiksi joutuu nuorin, kokemattomin ja taitamattomin. Se nähdään tietynlaisena uran aloituspaikkana, "välttämättömänä pahana", josta mahdollisimman pian tulee kunniallisesti päästä "parempiin töihin". Tällainen ajattelu on paitsi valitettavaa, myös kirkon kannalta erittäin vahingollista. Nuorisopapiksi ei pitäisi joutua vaan päästä.

Mielestäni nuorisopapin tehtävä on eräs vaativimmista ja vastuullisimmista seurakunnan papin töistä. Tehtävän hyvän hoidon edellytyksiä ovat henkilökohtainen mielenkiinto, kouluttautuminen kasvatuksen erityiskysymyksiin ja pitkäaikainen sitoutuminen. Vähänkään suuremmissa seurakunnissa nuorisopapin tehtäväalue on aivan muuta suuruusluokkaa kuin mikään muu työalue tehtävä. Sen hoitaminen edellyttää siksi erityisjärjestelyjä yhteisesti jaettavissa pappien töissä. Ei nuorisopappi voi olla täysipainoisesti arki-iltoja nuorten kanssa ja tehdä sitten viikonloppuina samassa määrin toimituksia ja messuja kuin muut papit! Jos näin toimitaan, kummatkin kärsivät. Eikä nuorten parissa toimiminen ole toissijaista työtä vaan papin varsinaista työtä!

Nuorisopapin paikka ei yleensä ole myöskään oikeassa suhteessa palkkaan. Hyvin hoidettuna nuorisopapin tehtävän vaativuustaso on verrattavissa eräisiin muihin pappien erityistehtäviin, kuten sairaalasielunhoitajiin ja perheneuvojiin. Arvostus näkyy palkassa ja palkka arvostuksessa. Omassa seurakunnassamme päädyimme tarjoamaan nuorisopapille palkkaluokkaa H 37. Se on enemmän kuin kyllään muulla seurakuntapapilla.

Unelmoin muutoksesta, joka johtaa nuorisopapin tehtävän arvostuksen nousuun. Unelmoin nuorisopapeista, jotka pysyvät tehtävässään pitkään haikailematta parempaan. Unelmoin naisista ja miehistä, jotka vievät vahvan teologisen ja hengellisen panoksen kirkkomme nuorisotyöhön. Unelma ei ole mahdoton, sillä tunnen tienraivaajia. Terveisiä heille.

IRMA-LIISA JUUTI

Hautausmaakanttorina, syvimpien tunteiden tulkkina ja tukena

Kuka uskoo, että työ hautausmaalla on innostavaa ja motivoivaa ja työssä on monenlaisia ilon aiheita?

”Olen kiitollinen siitä, että työssä loppuun palanut on lopulta saanut palata työhön, jossa saa elää kesellä kuolemaa ja nauttia elämästä!”

Näin kirjoitin viisi vuotta sitten oltuani kanttorina muutaman kuukauden uudessa työpaikassani Suomen tunnetuimmalla hautausmaalla Helsingin Hietaniemessä. Olin toiminut 24 vuotta seurakuntakanttorina ja uskaltanut vaihtamaan sitten tähän harvinaiseen erikoistyöhön. Tuntui haastavalta aloittaa työ, joka innosti ja pelotti. Toisaalta uskoin pystyväni hoitamaan tähän virkaan kuuluvat tehtävät ihan kohtuudella, mutta mietin kuitenkin, miten jaksaisin olla päivästä toiseen tekemisissä kuoleman kanssa ja osallistumassa siunaustilaisuuksiin?

Kuinkas kävikään? Minulle aukeni uskomattoman monipuolinen ja innoittava tehtäväkenttä!

AINUTKERTAISIA JUHLIA

Kuolema antaa minulle työtä, mutta myös osallistumista kaiken siihen liittyvän juhlalliseen kokemukseen kappeliin tulevien kanssa. Minulla on etuoikeus olla osaltani tekemässä jokaisesta siunaustilaisuudesta ainutkertaista juhlaa juuri näille ihmisille. Tiedän, että musiikki on hyvin tärkeä osa tilaisuutta, ja siksi koen tehtäväni arvokkaaksi.

Työpäivänäni olen juhlassa toisensa jälkeen, soitan, laulan, vakuutan, että ”maa on niin kaunis” ja ”sammunut on valo auringon”. Kuitenkaan samojen virsien laulaminen ei ole masentavaa, koska tiedän, että nämä sanat puhuvat juuri näille ihmisille juuri nyt.

Händelin Largo herättää turvallisuutta tuttuudellaan, sen virren kuuleminen, ”jota äitini lauleli”, tuo omaisille mieleen kuvia äidistä tai mummosta tai virren laulamisesta silloin lapsena tai herättää jotain muuta hyvää tunnetta.

Minä saan olla mukana synnyttämässä näitä elämyksiä! Saan olla kokemassa myös eron epä-

toivoa, lohduttomuutta, lohdullisuutta, kiitollisuutta, itkua ja valoisaa toivoa.

KANTTORINA

Muusikkona voin kokeilla rajojani osaamisessa: saan opetella uutta, sovittaa, soinnuttaa, transponoida, soittaa prima vista, laulaa suomeksi ja ruotsiksi, säestää ja ennen muuta esiintyä urkurina. Olen viiden vuoden aikana soittanut n. 5.300 urkusooloa ja säestänyt ainakin 2.400 laulua tai soittoa! Vaikka Maa on niin kaunis on laulettu n. 700 kertaa, ja Albinonin Adagion olen soittanut n. 600 kertaa, pyrin jatkuvasti vakuuttamaan itselleni, että juuri nämä ihmiset haluavat laulaa ja kuunnella näitä musiikkeja tässä juhlassa, ja minulla on etuoikeus olla mukana laulamassa niitä heidän kanssaan ja soittamassa niitä.

Erilaisten musiikkitoivomusten määrä on yllättänyt minut iloisesti. Olen yrittänyt ottaa mahdollisuuksien mukaan haasteet vastaan ja opetellut lukuisia Bachin koraalialkusoittoja, joita en ollut ennen soittanut, Franckia, Mozartia, Mahleria, Chopinia, Verdiä, Sibeliusia, Kilpistä, Kokkosta, Kuulaa, Kuusistoa ym. Useasti toivotaan katkelmia orkesteriteoksista ja esimerkiksi messuista. Kaikkia toiveita ei ole mahdollista toteuttaa, mutta koen hyvänä haasteena soittaa esimerkiksi Corellin Concerto grosson hitaan osan partituurista tms. Iloitsen siitä, että kykenen ja saan vielä iäkkäänäkin oppia uutta.

MUSIIKIN ESITTÄJIÄ

Olen saanut Hietaniemessä tutustua lukuisiin enemmän tai vähemmän tunnettuihin musikoihin ja iloita yhteistyöstä heidän kanssaan. Yllätys minulle on ollut se, että yli puolessa Hietaniemen siunaustilaisuuksista on mukana joku laulaja tai soittaja. Heidän säestämisensä, monesti erittäin lyhyellä harjoituksella, on melkoinen mutta mieluisa haaste! Mitä upeita ovatkaan hetket, jolloin saan säestäjänä kokea, että eläydymme laulajan tai soittajan kanssa samoin esitettävään musiikkiin!

YHTEISTYÖSSÄ PAPPIEN KANSSA

Koen hyvin mieluisana ja mielenkiintoisena uusien henkilöiden tapaamiset. Joidenkin pappien ja muusikoiden kanssa yhteys syntyy heti, jonkun kanssa rupeamme kesyttämään toisiamme, jonkun kanssa emme kohtaa. Olen saanut papeista monia uusia ystäviä, todella hyviä työtovereita ja mahtavia tilanteiden hallitsijoita. Iloitsen niistä tilaisuuden toimitajista, joilla ei ole kiire tai jotka eivät näytä kiirettään saattoväelle. Koen työniloa, kun pappikin istuu kappelissa ennen kuin aloitan juhlan omaisten valitsemalla alkusoitolla.

Kanttorina minulla on taito sulkea halutessani

korvani pappien puheilta. Kuitenkin kuulen tavalisuudesta poikkeavan tavan puhua tai hoitaa tilaisuutta. Iloitsen siunauspuheesta, jossa käsitellään sekä tietoja siunattavasta että puheen edellä luettua raamatun tekstiä.

YHTEYDET OMAISIIN

Keskustelut omaisten kanssa siunaustilaisuuksien musiikista ovat monesti hyvin antoisia ja sielujamme puolin ja toisin hoitavia. Usein omainen kertoo hyvinkin avoimesti vainajasta, ja yhdessä pohdimme, mikä musiikki sopisi kyseiseen siunaustilaisuuteen. Saan myös vastata kysymyksiin, joita ”ei papilta kehtaa kysyä”.

Kuinka hyvältä tuntuu aistia siunauskappelissa surun ja kaipauksen lisäksi valtavasti rakkautta ja kiitollisuutta ja hyviä ajatuksia ja siunauksia. Kappelissa olo koetaan myös niin luonnolliseksi ja turvalliseksi, että ihmiset uskaltavat näyttää siellä suruaan, jopa miehet voivat itkeä. Kuinka yhdistävältä tuntuu lausua yhteen äänen saattajien kanssa Isä meidän – rukous.

Hyvin koskettavina koen hetket, kun 100 henkeä istuu kappelissa ennen siunausta 15 minuuttia ihan hiljaa. Siinä hiljaisuudessa saamme jokainen olla yksin ja yhdessä, surren ja lohdutusta saaden, pyhää yhteyttä kokien, suurta juhlaa viettäen.

Iloitsen siitä, että olen voinut tuottaa niin monille osallistujille uuden kokemuksen soittamalla uruilla hiljaa. Monien mielestä urkumusiikki on mahtipontista ja voimakasta.

KUOLEMAN LÄHEISYYS

Olen käynyt läpi monenlaisia kuolemia itsessäni, ja minulta on kuollut moni läheinen, ja saan tehdä työtä kuoleman kanssa. Niinpä olen oppinut arvostamaan kuolemaa viime vuosina luonnollisena, koskettavana ja osana elämää. Oman kuoleman ajattelmisesta on tullut ihan luontevaa. Istun Vanhasa kappelissa siunauksen aikana usein takapenkillä seuraten saattoväen silmin tilaisuutta. Ihmettelen tai ihailen pappien eri tapoja hoitaa siunaus. Olen näitä katsellessa voinut muodostaa itselleni kuvan siitä, millaiseksi haluaisin oman siunaustilaisuuteni ja mitä en toivoisi missään tapauksessa siihen.

Olen aina nauttinut kulkemisesta hautausmaalla. Iloitsen nyt työstä paikassa, jonka ympäristö on täynnä hyviä ja myös kipeitä muistoja, hyviä ajatuksia, yhteistä elämää, yksinäisyyttä, kunnioitusta, rakkautta, rauhaa.

Olen motivoitunut tekemään työtä, jonka tunnen tärkeäksi, joka innoittaa monipuolisuudellaan ja jossa voin kokea työn iloa pieninä tai suurina hetkinä päivittäin.

Kirjoittaja työskentelee kanttorina Hietaniemen hautausmaalla.

AKIn hallitus ylhäältä vasemmalta: Lasse Östring, Hannu Niemelä, Matti Salminen, Seppo Wuolio, Matti Taatila ja Juha Kauppinen (pj.). Alhaalta vasemmalta: Anna-Mari Jokinen (apulaistj.), Stina Lindgård (apulaistj.), Marjukka Andersson (varapj.), Kirsi Hiilamo, Kati Häkkinen ja Jaana Partanen.

Uusi AKI-hallitus on aloittanut työnsä

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI ry:n liittokokouksen syksyllä vuosiksi 2005 - 2006 valitsema hallitus on pitänyt ensimmäisen kokouksensa.

AKIn hallituksessa on puheenjohtajan lisäksi kuusi pappisjäsentä ja kolme kanttoriäsentä, joita Crux on pyytänyt kertomaan itsestään. Tässä numerossa on viisi esittelyä, seuraavassa numerossa esittäytyvät hallituksen jäsenistä toiset viisi.

Alkuvuoden lehdissä esitellään myös Diakonia-työntekijöiden Liiton, Suomen Kanttori-urkuriliiton ja Suomen kirkon pappisliiton hallitusten uudet jäsenet.

MILLAINEN ON TAUSTASI (ESIM. IKÄ, NYKYINEN TYÖPAIKKA) JA TYÖHISTORIASI?

Kirsi Hiilamo: Olen 42-vuotias kappalainen Käpy-

län seurakunnassa Helsingissä. Olen ollut Käpylässä jo yli 10 vuotta.

Kati Häkkinen: Olen 40-vuotias diakoniasta vastaava pastori Männistön seurakunnassa ja minut on juuri valittu Joensuun seurakuntayhtymän sairaalapapin virkaan. Perheeseeni kuuluu hiippakuntasihteerinä toimiva puoliso sekä kolme nuorta (16 v, 13 v ja 11 v). Työhistoriani on seuraavanlainen; kehitysvammaistyön teologin tehtävät vuodet 1987 - 2001, vuodesta 2001 olen toiminut Kuopiossa Männistön seurakunnan pappina.

Juha Kauppinen: Olen 60-vuotias kahdeksan lapsen vaari. Nykyisin työskentelen Messukylän kirkkoherrana. Sitä ennen olen toiminut paitsi seurakuntapappina myös lähetystyössä ja tutkijana.

Jaana Partanen: Olen 31-vuotias musiikkisih-teeri Tampereelta. Valmistuin Sibelius-Akatemias-ta vuonna 1998 laulu ja kuoronjohto pääaineina-ni. Kanttorina olen toiminut mm. Porvoossa, Kirk-konummella ja Nurmijärvellä ennen Tampe-

reelle tuloa. Nykyinen virkani on Aitolahden seurakunnassa, mutta olen sieltä virkavapaalla vuoden 2005 loppuun, sillä hoidan siihen asti Tampereen seurakuntayhtymän musiikkisiihteerin virkaa. Kuulun alati kasvavaan sudeettisavolaisten joukkoon. Olen entinen Alava Saintsilainen Kuopiosta.

Seppo Wuolio: Olen 44-vuotias aluekappalainen Jyväskylän kaupunkiseurakunnassa. Nykyisessä tehtävässäni olen toiminut vuodesta 2003. Sitä ennen olen toiminut seurakuntapastorina samassa seurakunnassa vuodesta 1995. Pappisvuosia edelsi kymmenkunta vuotta nuorisotyönohjaajana Vaajakoskella.

MIKÄ ON PARASTA TYÖSSÄSI/AMMATISSASI? ENTÄ IKÄVINTÄ?

Kirsi: Parasta työssäni on se, että saan kohdata ihmisiä eri tilanteissa. Ikävintä on se, etteivät voimavarat ja vaatimukset aina kohtaa.

Kati: Parasta on erilaisten ihmisten kohtaaminen ja jumalanpalveluselämä. Ikävintä on työn ajattomuus ja rannattomuus, joskus myös ihmisten rasakat ja vaikeat elämäntilanteet.

Juha: Parasta on työn haasteellisuus, hyvät työtöverit, luottamushenkilöt ja suuri itsensä likoon laittavien seurakuntalaisten joukko. Ikävintä, kun on nähnyt paljon vaivaa jonkin tilanteen eteen, mutta ihmiset eivät löydä tietään paikalle, harmittaa.

Jaana: Parasta ovat innokkaat kuorolaiset, mukavat työtöverit, musiikin tekemisen ilo ja kirkossa oleskelu. Ikävintä huonosta suunnittelusta ja toimintakulttuurista johtuva sählääminen sekä työajan painottuminen iltaan ja viikonloppuihin.

Seppo: Parasta on se, kun pappina saa olla ihmisten kanssa oikeiden, elämää syvästi koskettavien asioiden äärellä. Ikävintä on silloin, kun huomaa, ettei ehdi joka paikkaan. Kuka sanoo, että pitäisi?

MITÄ KANTTORIEN JA PAPIEN TYÖSSÄ TAI TYÖOLOISSA PITÄISI MIELESTÄSI PARANTAA?

Kirsi: Kanttorien työoloja korjaisi selkeä palkantarkistus. Vakinaisen kanttorin palkan tulisi olla sama kuin kappalaisella. Esimerkiksi oman seurakuntani kanttori on erittäin laaja-alainen ja osaava ammattilainen.

Pappien ongelmat liittyvät työ- ja perhe-elämän yhteensovittamiseen. Pappisuus ei ole enää sellainen elämäntapa kuin se joskus oli. Miespappi oli perheen elättäjä ja hänen puolisonsa hoiti kotia ja lapsia. Sekä nais- että miespappit kärsivät siitä, ettei pappien työssä oteta riittävästi huomioon modernia perhemallia, johon kuuluu molempien puolisoitten rooli ansaitsijoina ja hoivaajina.

Kati: Molempien työ on usein rajatonta. Uskon molempien ryhmien kaipaavan ajoittain ammatillista kehittämistä koulutusten avulla. Myös työssä jakamisen kysymykset ovat ajankohtaisia.

Juha: Pitäisikö Messukylässä jotakin parantaa? Yleisesti ottaen tarvitaan paljon lisää avoimuutta, yhteisten painopisteiden ja työskentelytapojen sopimista. Monitouhaisuudesta tarvitsisi keskittyä olennaiseen.

Jaana: Enemmän vapaita viikonloppuja ja palkkaus koulutuksen ja ”hankalien” työaikojen mukaiselle tasolle. Lisää hyviä ja oikeudenmukaisia esimiehiä, joista löytyy tarvittavaa johtajuutta.

Seppo: Työn suunnittelu vuoden kierrossa on tärkeää. Toimintasuunnitelmien ja resurssien pitäisi kohdata. Työajaton työ altistaa epäsäännölliseen elämäntapaan. Työn ja vapaa-ajan hahmottamisessa on kehitettävää.

MIHIN AMMATTIYHDISTYSLIIKETTÄ MIELESTÄSI TARVITAAN?

Kirsi: Ammattiyhdistystä tarvitaan edunvalvontaan, kollegiaalisuuden ja ammatin harjoittamisen sekä jatkuvan koulutautumisen tukemiseen. Myös virkistystoiminta on tervetullutta.

Kati: Ammattiyhdistysliikkeen tehtävä on parantaa työntekijöiden työolosuhteita, työn vaatavuuden ja palkkauksen vastaavuutta, mahdollisesti vahvistaa työntekijöiden ammatti-identiteettiä.

Juha: Ammattiyhdistystä tarvitaan työsuhteen ja palkka-asioiden ajamiseen. Ammattiyhdistys on ammattikunnan ääni. Yhteinen ääni kuuluu kauemmas.

Jaana: Mm. edellisessä kysymyksessä mainitseni asioiden ajamista varten. Yksin on hankalampi muuttaa maailmaa kuin yhdessä. Kuka hoitaisi edunvalvontaamme, ellei ammattiyhdistystä olisi?

Seppo: Pitämään edustamiensa ammattiryhmien puolta sekä perinteisellä edunvalvontarintamalla että tukemalla jäsenistöä ammatillisissa, identiteettiin ja kollegiaalisuuteen liittyvissä kysymyksissä.

MITÄ ODOTAT KANTTORIEN JA PAPIEN UUDELTA YHTEISTYÖLTÄ AKISSA?

Kirsi: Toivon, että AKI loisi puitteet antoisalle, reilulle ja rehelliselle yhteistyölle. Toivon myös, että kanttorien ja pappien yhteistyö houkuttaisi Diakoniatyöntekijöiden Liiton liittymään mahdollisimman pian joukkoon.

Kati: Nyt on yhdessä kirkon kaksi työntekijäryhmää, jotka ovat selkeä työpari myös seurakuntien työyhteisöissä. Toivon meidän löytävän yhteisen työnäyn kirkkomme ja molempien ryhmien hyväksi. Olemme myös yhdessä vahvempina Akavan organisaatiossa ja neuvotteluissa.

Juha: Odotan saman reilun ja avoimen asioiden hoitamisen jatkuvan, joka oli AKIa edeltäneissä neuvotteluissa. Odotan käytännön näyttöjä sille, että yhdessä saadaan kummankin ammattikunnan asioita ajettua paremmin kuin erillään ollen.

Jaana: Sitä että 1+1 on ainakin kolme. Kun hoi-

damme edunvalvontaamme yhdessä tasavertaisina kumppaneina, niin se hyödyttää molempia ammattiryhmiä ehkä enemmän kuin osaamme tässä vaiheessa vielä kuvitellakaan. Itselläni on erittäin hyviä kokemuksia yhteistyöstä pappien kanssa seurakuntatasolla, enkä näe mitään syytä miksei se toimisi myös AKI:ssa.

Seppo: Uskon ja toivon, että kahden liiton ääni on vahvempi yhdessä kuin erikseen, yhtä lailla neuvottelupöydässä kuin julkisuudessa. AKI:n kaltaisesa yhteydessä on mahdollisuus katsella kirkkoa ja kenttää vähän laajemmin kuin vain oman ammatin näkökulmasta.

MILLAISIA TERVEISIÄ LÄHETÄT CRUXIN LUKIJOILLE?

Kirsi: Tuokaa mieltä vaivaavat asiat hallituksen jäsenten tietoon ajoissa. Tyhmin kysymys on se, jonka jättää kysymättä.

Kati: Niin kuin joskus aikaisemminkin: Pitäkää huolta omasta jaksamisestanne. Toivon, että löydätte aikaa läheisillenne ja itsellenne. Ottakaa yhteyttä ammattiliiton asioihin liittyen.

Juha: Tutustukaa muihinkin ammattilehtiin. Huomaatte, miten hyvä omamme on.

Jaana: Yhteistyötä kannattaa tehdä!

Seppo: Jaksamista vaan kaikille. Yhdessä toisten kanssa se on mukavampaa. Työn ohessa pitää muistaa huilailla ja virkistyä. Se on lahjaa, jos saa innostua kaikenlaisista asioista tässä elämässä – välillä jossain ihan muuallakin kuin työssä.

Pappisliiton opintomatkat 2005

ASSISIIN, ITALIAAN: 11. - 18.4.2005

Teemat: Pyhiinvaeltaminen ja roomalais-katolinen kirkko

Ohjelma: Aloitamme matkamme olemalla Roomassa pari päivää ja tutustumalla roomalais-katoliseen kirkkoon. Sen jälkeen siirrymme Assisiin, missä asumme loppuajan. Ollessamme Assisissa vaellamme, tutustumme luostariin, perehdymme Franciskukseen ja hänen ajatusmaailmaansa.

Matkanjohtajat: Hannele Repo ja Stina Lindgård

Hinta: n. 1.050 euroa

SAKSAAN: 12. - 19.9.2005

Teema: Lutherin jalanjäljillä

Matkanjohtajat: Juhani Forsberg ja Esko Jossas

Hinta: n. 1.000 euroa

PIETARIIN, VENÄJÄLLE: 18. - 21.8.2005

Teema: Taide ja uskonto

Matkanjohtajat: Aune Jääskinen ja Stina Lindgård

MALAGAAN: 8. - 15.10.2005

Pappisliitto järjestää aikaisemmin ilmoitettujen lisäksi opintomatkan Malagaan. Matkan aiheena on roomalais-katolinen kirkko ja teologia sekä ekumenia.

Matkan aikana järjestetään myös professori Sepo A. Teinosen elämäntyöhön ja hänen vaikutukseensa keskittyvä seminaari.

Matkanjohtajana on TT Esko Jossas ja asiantuntijana mm. piispa em. Kalevi Toiviainen.

Matkojen tarkemmat tiedot tulevissa Crux-lehdissä. Ilmoittautumisia ottaa vastaan toimistosihiteeri Heli Meinola sähköpostitse osoitteella heli.meinola@akiliitot.fi tai puhelimitse numeroon (09) 150 2653.

Kirkolle tupon mukainen sopimus

Kirkon sopimusalueella saavutettiin tulopoliittisen kokonaisratkaisun mukainen neuvottelutulos uusista virka- ja työehtosopimuksista.

KOROTUKSET TUPON MUKAAN

Sopimuskausi on 16.2.2005 – 30.9.2007.

Palkkoja korotetaan 1.3.2005 seuraavasti: yleiskorotus 1,9 % ja liittoerä 0,6 %. Toinen korotuspiste on 1.6.2006. Silloin korotuksiin käytetään yleiskorotuksena 1,4 %, liittoeränä 0,4 % ja tasa-arvoeränä 0,3 %.

Lisäksi oli vanhastaan sovittuna, että vuosina 2005 ja 2006 käytetään ns. Kirpas –tarkistuksina 0,8 % kumpanakin vuonna.

PALKKAUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMINEN

Pitkään jatkunut palkkausjärjestelmän uudistaminen eteni vain hieman tässä vaiheessa. Koska uudistuksen periaatteista ja toteuttamistavasta ei päästy riittävään yksimielisyyteen, otettiin aikalisä. Palkkausuudistus pyritään sopimaan vuoden 2005 aikana, voimaan se tulee vuoden 2006 alusta tai viimeistään 1.6.2006 lukien.

Suunniteltu euromääräisiin palkkoihin siirtyminen päätettiin sakin toteuttaa vasta uudistuksen voimaantulosta alkaen, paitsi kirkkoherrojen osalta aikaisemmin sovitusti jo 1.1.2005 lukien. Palkkausjärjestelmän uudistamiseen sovittiin varattavaksi rahaa Kirpas -eristä (2005 ja 2006) sekä vuoden 2006 liittoerästä. Mikäli palkkauksen järjestelmäuudistuksesta ei päästy yksimielisyyteen, mainitut varat jaetaan muulla tavalla.

SAIRAUSAJAN PALKKA JA PERHEVAPAAT

Sopimuksella toteutettiin sairausajan palkkaa ja perhevapaiden ajalta maksettavaa palkkaa koskeva tekstiuudistus. Sen lähtökohtana oli työ- ja virkasuhteisten sekä toisaalta määräaikaisten ja pysyvissä työsuhteissa olevien etuja koskeva harmonisointi. Uudistuksen lopputuloksena tapahtuu sekä huononnuksia että parannuksia nykyiseen tilanteeseen verrattuna (KirVESTES 70 – 82).

H-TAULUKKO

Taulukkoon menevän yleiskorotuksen (1,9 %) lisäksi osa liittoerästä siirrettiin myös taulukkoon. Jäljelle jääneellä rahalla toteutettiin seuraavat uudistukset: jukolaisia koskien C- kanttorien hinnoittelun alarajan nosto (H 26 – H 27) sekä taulukkoon suunnattu viilu palkkaluokkiin H 36 – H 38. Viilun suuruus vastaa noin puolta palkkaluokkaa. SVTL:n alueella toteutettiin hinnoittelua muuttamatta palkantarkistus hinnoittelun alarajassa oleville nuorisonohjaajille (H 27 – H 28) ja pöytäkirjamerkinällä tietyn pätevyuden omaavien lähetyssihteerien palkkauksen määrittäminen tasoon H 28.

R-TAULUKKO

Perinteiseen tapaan R-tilin alapään hoitaminen oli vaikeaa, koska sinne sijoittuu valtaosa tämän alueen työntekijöistä ja viranhaltijoista. Asiaa hoidettiin viiluttamalla taulukkoa, mutta asiallisesti ratkaisu ei poikkeaa ns. perälautamallista (0,6 % prosentuaalisena korotuksena kautta linjan).

KIRKKOHERROJEN PALKAT

Perinteinen E-palkkataulukko oli jo aiemmin sovittu lopetettavaksi 1.1.2005, josta lähtien kirkkoherrojen palkat määräytyvät euromääräisinä kuukausipalkkoina.

Sopimuskauden alusta lukien palkkoja korotetaan yleiskorotuksella sekä liittoerästä kaikkiin palkkoihin siirretyllä 0,3 %:n osuudella, jolloin kaikkia koskevaksi yleiskorotukseksi tulee 2,2 %. Loppuosa varattiin määrävuosisän kehittämiseen siten, että lisän saa kuuden palveluvuoden jälkeen tähänastisen kahdeksan sijasta. Lisäksi pieni osa varattiin yksittäisiin palkantarkistuksiin.

ERÄÄT PALKKIOT

Kun kirkkoherrojen palkkataulukosta luovuttiin, lääninrovastin, asessorin ja tuomiorovastin palkkiot tuli määritellä europohjalta. Kuukausipalkkioiden määräksi sovittiin seuraavat: lääninrovasti 250 €, asessori 380 € ja tuomiorovasti 200 €.

LIITE 10

Neuvotteluissa käsiteltiin liitteen 10 piiriin kuuluvien seurakuntien lisäämistä järjestöjen esityksen

pohjalta. Koska asiasta ei päästy yksimielisyyteen, lopputuloksena on vain muutaman uuden seurakunnan (Kotka, Hamina-Vehkalahti sekä Valkeakosken ja Sääksmäen seurakuntayhtymä) tuleminen liitteen piiriin.

TYÖRYHMÄT

Perinteiseen tapaan asetettiin työryhmiä, jotka valmistelevat asioita sopimuskauden aikana.

Palkkaustyöryhmä valmistelee järjestelmän uudistamista, europalkkoihin siirtymistä ja Kirpas-erän jakamista.

Matkakustannusten korvausperiaatteita selvi-

tellään jo olemassa olevassa työryhmässä, joka parhaillaan tutkii seurakuntiin suunnatun otantatutkimuksen avulla työpäivien pirstaloitumista ja sen vaikutuksia matkakustannusten aiheutumiseen.

Työaikatyöryhmä selvittää työaikakysymysten kokonaisuutta ja mahdollisia sopimusmuutoksia, myös ns. työaikapankkia.

Luottamusmiessopimuksen ja henkilöstökoulutussopimuksen kokonaisuudistusta valmistelee kumpaakin oma työryhmänsä.

*Esko Jossas
AKIn toiminnanjohtaja*

Pitkä sopimuskausi tuo mahdollisuuksia

Uusi sopimuskausi on poikkeuksellisen pitkä, syyskuun loppuun 2007 asti; varsinkin kun ottaa huomioon, että alkusyksystä koko ratkaisun syntyminen asetettiin vähintään epävarmaksi.

Kirkon neuvotteluista ei jäänyt mitään hampaankoloon eikä itse prosessin aikana sanomatta sellaista, mikä välttämättä piti sanoa. Mutta toisaalta: isoja asioita ja kysymyksiä jätettiin sopimuskauden aikana ja siis työrauhan vallitessa neuvoteltaviksi. Näin tietysti tapahtui kaikilla muillakin sektoreilla.

Kirkollisen alueen tässä vaiheessa ratkaisemattomista kysymyksistä kolme on ylitse muiden.

Palkkausjärjestelmän uudistamisesta on neuvoteltu jo pitkään. Tarkoitus oli, että tässä sopimustaitteessa asiassa olisi edetty tulokseen, joka olisi koskenut järjestelmään suhteellisen kevyellä kädellä, mutta olisi silti avannut mahdollisuuden suurempaan joustavuuteen ja myös työtehtävien arvioimiseen ja vaativuuden heijastumisen palkkaukseen.

Työnantajan pohjaesityksen pohjalta ei kuitenkaan voitu tässä saumassa edetä. Kun ei ole tarvetta nimetä syyllisiä, sanottakoon diplomaattisesti vain, että asiasta ei päästy yksimielisyyteen. Lopputulos on se, että asiaa hoitaa sopimuskauden aikana työryhmä, jolle määriteltiin aika-taulu ja jotain suuntaviivojakin. Samassa yhteydessä sovittiin, että H- ja R-taulukkojen alueella ei vielä siirrytä euromääräisiin palkkoihin.

Muistissahan on, että kirkkoherrojen palkkaus määräytyy vuoden 2005 alusta euroina ja E –

palkkataulukkoa ei enää ole.

Palkkausjärjestelmän uudistaminen liittyy ainakin osittain toiseen laajakantoiseen kysymykseen, paikallistason rooliin ja osuuteen neuvottelu- ja sopimustoiminnassa. Tässäkään asiassa ei suoranaisesti edetty, vaikka yksimielisiä on kaiken aikaa oltu siitä, että uusi palkkausjärjestelmä ei voi toimia keskitetyillä sopimuksilla pelkästään. Sekä sisäänajovaihe että järjestelmän jatkuva käynnissä pitäminen ja kehittäminen edellyttää vahvaa henkilöstöpoliittista osaamista seurakunnissa ja yhtymissä.

Mutta tässä vaiheessa ei päästy yksimielisyyteen liite 10 laajentamisesta ja sen tuomien harjoittelumahdollisuuksien lisäämisestä. Luottamusmiessopimuksen kokonaisuudistamista sen sijaan halusivat kaikki sopijapuolet. Se siis työryhmään.

Tekstimuutoksista vaikeimpia olivat tälläkin kertaa leirityöhön liittyvät. Järjestöpuolella oli tälläkin kertaa halukkuutta erityisesti leirityöaikahyvityksen parantamiseen. Eväät loppuivat siinä vaiheessa, kun törmättiin jälleen leirityön suureen volyymiin kirkossamme. Kaikki muutokset aiheuttavat niin suuren kustannuksen, että muihin järjestelyihin ei enää ole mahdollisuuksia. Ongelma jäi tässä vaiheessa ratkaisematta, mutta pysyy väistämättä pöydässä, kunnes jotain viisautta löydetään.

*Esko Jossas
AKIn toiminnanjohtaja*

MARKKU LEMMETTY

Tupo muuttaa sopimustoimintaa

Tulopoliittinen neuvottelukierros luo perustan uudentlaiselle neuvottelutoiminnalle. Jos tupo hyväksytään, sopimustoimintaa siirtyy nykyistä enemmän paikalliselle tasolle. Tästä esimerkkinä on työaikapankkijärjestelmä. AKAVA on valmis uusiin neuvotteluasemiin, mutta se edellyttää henkilöstön edustajien aseman vahvistamista ja yhteisiä pelisääntöjä yri-
tystason sopimiseen.

Neuvottelutuloksessa näkyvät uudet tuulet. Palkan-
tarkistuksissa vuosille 2005 ja 2006 on sovittu sopi-
musalakohtaisista prosentuaalisista liittoeristä, jot-
ka kokonaan tai osittain voidaan siirtää paikalli-
sesti yritys-, virasto-, kunta- tai toimipaikkakohtai-
seksi eräksi.

Erässä ei ole kysymys työnantajan sanelemasta
ratkaisusta, vaan aidosta neuvottelusta, jossa pai-
kalliseksi siirretyn erän suuruus sovitaan yhdessä.
Mikäli liittoerän käytöstä ei päästä sopuun, makse-
taan se prosenttimääräisenä yleiskorotuksena eli so-

pimuksessa on tiukka "perälauta". Vastaavia eriä on
ollut aikaisemminkin, mutta nyt liittojen tulee tar-
kistaa myös sopimuksiaan.

PAIKALLINEN SOPIMINEN LIITTONEUVOTTELUIHIN

Paikallisen erän käyttö edellyttää työ- ja virkaehto-
sopijaosapuolten neuvottelua ja sopimista sopimus-
alakohtaisista menettelytavoista. Alakohtaisten so-
pijaosapuolten on 28.2.2006 mennessä sovittava tar-
vittavista toimenpiteistä. Sopimusmuutoksista teh-
dään tilannekartoitus, jota tarkastellaan kevääl-
lä 2006 arviointiseminaarissa. Myös niillä aloilla,
joilla ei ole akavalaisia työehtosopimuksia, tehdään
vastaava selvitys.

Paikallista sopimista voidaan toteuttaa ja kehit-
tää alakohtaisten työ- ja virkaehtosopimusten ja
työlainsäädännön mukaisella tavalla. Paikallinen
sopiminen edellyttää siis sopimuksissa olevaa dele-
gointia. Paikallisesti ei voi ohittaa alan sopimuksia
tai lainsäädäntöä.

Keskusjärjestöjen kannanotossa todetaan, että
toimenpiteitä voidaan arvioida esimerkiksi palkka-
us- ja palkitsemisjärjestelmien kehittämisessä, työ-

aikajärjestelyissä, alihankinnassa, työyhteisöjen kehittämisessä ja henkilöstön osaamisen edistämisessä.

Akavalaisille tärkeät kysymykset työajoista, työaikakorvauksista ja työaikapankeista voidaan kannanoton perusteella nostaa esille paikallisissa neuvotteluissa. Nämä ovat ennen kaikkea paikallisen tason ongelmia, koska usein on kysymys voimassa olevan lainsäädännön tai sopimusten laiminlyönteistä. Työpaikkatason yhteistoiminnassa voidaan myös ennakoida markkinoiden ja kysynnän vaihteluja sekä muutosten vaikutuksia henkilöstöön. Tällöin myös määräaikaisten työntekijöiden asemaa voidaan selvittää.

HENKILÖSTÖN EDUSTAJIEN ASEMA PARANEE

Neuvotteluissa onnistuttiin AKAVAn kannalta parantamaan henkilöstön edustajien tasavertaista asemaa ja toimintamahdollisuuksia. Henkilöstön edustajien asemaa tulee selvittää ja koulutusmahdollisuudet, korvaukset ja ajankäyttö luottamustehtävien hoitamiseksi on käytävä läpi liittotasolla.

Yksi keskeisimpiä uudistuksia on se, että kaikilla aloilla on toteutettava henkilöstön edustajan oikeus vähimmäiskorvaukseen luottamustoimen hoitamisesta. Tällä hetkellä tämä oikeus puuttuu monilta akavalaisilta luottamusmiehiltä ja työsuojeluvaltuutetuilta.

Luottamusmiesten ja yhteyshenkilöiden tiedonsaantioikeuksia selvitetään työryhmässä 30.9.2005 mennessä ja tarvittavat sopimusmuutokset toteutetaan 30.11.2005 mennessä. Nämä sopimuksen osat vahvistavat merkittävästi henkilöstön edustajien asemaa ja auttavat erityisesti akavalaisten edustajien aseman parantamisessa.

TYÖAIKAPANKIT LISÄÄNTYVÄT

Myös työaikapankin kehittäminen sai sopimuksessa uutta potkua. AKAVAn tavoite laajentaa työaika-

pankkijärjestelmää toteutuu, kun lainsäädännön esteet pian poistetaan. Osapuolet kiirehtivät lainsäätöselvitysten valmistumista.

Työaikakeskustelu ja kansainvälinen työaikojen seuranta jatkuu. Keskusjärjestöjen työaikatyöryhmä jatkaa työtään ja lisäksi se seuraa työaikapankkijärjestelyjen kehitystä ja käyttöönottoa. Työaikatyöryhmä on teettänyt yhdessä työministeriön kanssa tutkimuksen kansainvälisistä työajoista. Tilastokeskuksen tekemä tutkimus julkaistaan ensi tamikuussa.

TYÖELÄMÄN KEHITTÄMISEN SUURET LINJAT

Liittojen käyttöön tullaan laatimaan yhteistä työsuhdeasiain koulutuksen perusaineistoa. Liitoille suositellaan työsuhdeasiain yhteiskoulutusta ja verkko-opetusmahdollisuuksien kehittämistä. Henkilöstöpolitiikkaa kehitetään mm. edistämällä henkilöstöraportointia.

AKAVAn tupotavoitteiden mukaisesti neuvotteluissa keskityttiin suuriin linjakysymyksiin, eikä neuvottelupöytään tuotu pieniä alakohtaisia erityiskysymyksiä. Neuvottelutuloksessa muistutetaan jatkuvasta neuvottelumenettelystä, jota on kehitelty jo useamman sopimuskauden ajan. Työelämän kehittäminen jatkuu nyt liitto- ja paikallistasolla.

Tupossa muistettiin myös kansallista globalisatiorahanketta, jonka osana alkoivat viime keväänä eri toimialojen vuoropuhelut alojen asemasta muuttuvassa maailmassa. Alakohtaisista vuoropuheluista on vaihtelevia kokemuksia, mutta keskusjärjestöt haluavat jatkaa niitä. Vuoropuhelujen merkitys korostuu työllisyyden, kilpailukyvyn ja tuottavuuden kehittämisessä. Tämäkin prosessi on osa uudenlaista työmarkkinapolitiikkaa, vaikka sen tarkoituksena ei ole työehtosopimusneuvottelujen käyminen.

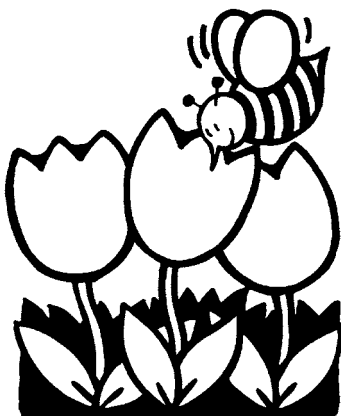
Kirjoittaja on AKAVA ry:n neuvottelupäällikkö.

**Cruxin internetversio
on osoitteessa
www.pappisliitto.fi**

Kesätyöntekijän pikkujättiläinen

Kesätöiden haku käy juuri nyt kuumimmillaan. Joku on jo paikkansa löytänyt, toinen tutkii vielä seurakuntien ilmoituksia. Kesätyö seurakunnassa on arvokas näköalapaikka työelämään.

Ennen kuin käärit hihat ja ryhdyt innolla töihin, ota selvää kesätyöntekijän oikeuksista ja velvollisuuksista. Pikaperehtymisen asiaan tarjoaa kesätyöntekijän pikkujättiläinen.

kä työaika. Työsopimuksesta käy ilmi myös se, millaisiin tehtäviin sinut on palkattu. Sopimuksessa tulee näkyä myös, että työntekijään sovellettava työehtosopimus on Kirkon yleinen virka- ja työehtosopimus.

Ellei työnantajasi ehdota kirjallisen työsopimuksen tekemistä, ota itse asia rohkeasti puheeksi. Suullisen sopimuksen ja työnantajan hyväntahtisuuden varaan ei kannata jättäytyä. Kirjallinen työsopimus takaa, että työsuhteen pelisäännöt ovat

selvillä molemmille osapuolille.

PALKKAPÄIVÄÄ ODOTELLESSA

Seurakunnat hakevat kesätyöntekijöitä hyvin erilaisiin tehtäviin. Lehtien palstoilla, netissä ja ilmoitustauluilla etsiskellään kesäkanttoreita, kesäteologeja sekä nuorisotyönohjaaja- ja diakoniaopiskelijoita kesäavuksi, auttamaan leirirumpan pyörittämisessä ja paikkaamaan työntekijävajasta kesälomien aikana.

Kesätyöntekijän asema seurakunnassa tietenkin vaihtelee sovittujen tehtävien mukaan: joku on palkattu pelkästään yhtä leiriä tekemään, toinen hypää mukaan rippikouluprosessiin jo kevään aikana, kolmas saa töitä kaikille kesäkuukausille, myös leirien välisille ajoille. Jokaisen kesätyöntekijän on kuitenkin hyvä olla perillä tietyistä työsuhteen perusasioista.

SELVILLÄ SOPIMUKSISTA

Kaikkia kirkollisen alan opiskelijoita koskeva Kirkon yleinen virka- ja työehtosopimus KirVESTES tulee voimaan 16.2.2005. Sopimusteksti löytyy kokonaisuudessa Kirkon sopimusvaltuuskunnan kotisivuilta, osoitteesta www.evl.fi, kohdasta Keskushallinto/Kirkkohallitus/Kirkon sopimusvaltuuskunta. Tämä sopimus pitää sisällään kaikki työnantajaa ja työntekijää koskevat sopimukset aina palkkaukselta vapaapäiviin.

Pidä aina huoli siitä, että teet työnantajatahon kanssa kirjallisen työsopimuksen, josta käy ilmi työsuhteen kesto, palkka, pääasiallinen työpaikka se-

Teologian-, kanttori-, nuorisotyönohjaaja- ja diakoniaopiskelijan kuukausipalkan tulee olla vähintään 950,87 euroa ja enintään 1.474,67 euroa. Kun palkasta neuvotellaan, huomioon täytyy ottaa sovitujen työtehtävien laatu ja laaja-alaisuus, opiskelijan aiempi työkokemus ja hänen opintojensa määrä. Myös työpaikan sijainti ja paikkakunnan erityiset olosuhteet voidaan ottaa huomioon palkkaa määriteltäessä.

Opintojen loppuvaiheessa olevan tai tutkintotavatimukseen liittyvän harjoittelun suorittaneen opiskelijan palkkaa ei tule määritellä hinnoittelusteikon alapäästä. Oma ryhmänsä ovat vielä ne, joilla on jo oman alansa virkaan pätevöittävä tutkinto. Heidän palkkaansa tulee tarkastella suhteessa palkkahinnoitteluun.

Jos kuljet virkamatkoja omalla autollasi, sinulla on oikeus saada kilometrikorvausta. Kysy kuitenkin kirkkoherralta, millainen käytäntö seurakunnassa on. Kilometrikorvauksia ei makseta matkasta, jonka ajat kotoa töihin, vaan vasta työsopimuksessa määritellystä työpaikasta käsin suoritetusta matkasta. Kilometrikorvauksista täytetään aina erillinen lomake, josta ilmenee matkan pituus ja sen tarkoitus. Tällä hetkellä peruskilometrikorvaus on 40 senttiä.

LEIRIELÄMÄÄ

Leiripäivärahaa maksetaan jokaiselta yhtäjaksoiselta leirivuorokaudelta. Leirivuorokauden lasketaan alkavan, kun työntekijä lähtee kotoaan tai työpaikaltaan ja päättyvän, kun hän palaa sinne. Jos reissaat esimerkiksi vaellusriparille Lappiin, matkat lasketaan mukaan leiri-aikaan.

Mikäli leiriin tai retkeen kuuluu seurakunnan kustantama ruokailu, päivärahasta vähennetään ruokailun verotusarvoa vastaava summa, joka on 3,60 euroa/lämmin ateria. Erityistapauksessa eli silloin, jos ruokailuun sisältyy myös leiriläisten valvontaa, ruokailusta voidaan periä myös pienempää summaa joka on 2,88 euroa/ateria. Tästä asiasta tekee päätöksen esimies.

Leiripäivärahan saaminen on riippuvaista siitä, missä työpaikkasi on. Mikäli työpaikaksesi on työ-sopimuksessa merkitty seurakunnan leirikeskus, jossa leirit pidetään, et ole oikeutettu leiripäivärahaan. Työpaikka ei saisi olla leirikeskus varsinkaan silloin, jos työhösi kuuluu muutakin kuin leirejä. Tällainen porsaanreikä on kuitenkin olemassa, ja asiasta kannattaa neuvotella jo työ-sopimusta solmittaessa.

Leirityöstä kertyy leirivapaita, joihin myös kesätyöntekijä on oikeutettu. Yhtäjaksoisesta leirityöskentelystä vapaita kertyy seuraavasti:

- vähintään kolme täyttä leirivuorokautta, yksi vapaapäivä
- vähintään seitsemän täyttä leirivuorokautta, kaksi vapaapäivää
- vähintään yhdeksän täyttä leirivuorokautta, kolme vapaapäivää
- vähintään yksitoista täyttä leirivuorokautta, neljä vapaapäivää
- vähintään kolmetoista täyttä leirivuorokautta, viisi vapaapäivää.

Työntekijä on oikeutettu leirivapaisiin vain silloin, kun hän on yöpynyt leirillä. Vähintään 36 tuntia kestävien viikonloppuleirien osalta on mahdollista saada yksi vapaapäivä erityisenä leirityöaika-hyvityksenä, mikäli seurakunta on päättänyt tehdä hyvityksen tällaisissa tilanteissa (ks. asiasta tarkemmin KirVESTES 181 §, 3 mom.).

Leirien vastuukysymyksistä on hyvä muistaa, että kesätyöntekijä ei voi olla leirin ohjelma- eikä turvallisuuvastaava. Mikäli hänet kuitenkin määrätään tällaiseen vastuuseen, siirtyy oikeudellinen vastuu kesätyöntekijän esimiehelle.

TÖISSÄ JA VAPAALLA

Virassa olevat papit, kanttorit ja diakoniatyöntekijät ovat työaikalain ulkopuolella. Työsuhteessa olevia seurakunnan työntekijöitä, joihin kesätyöntekijätkin kuuluvat, koskevat kuitenkin KirVESTES:in työaikasäädökset. Kesätyöntekijän työaika määritellään työ-sopimuksessa.

Yleinen säännöllinen työaika KirVESTES:in

mukaan on 38 tuntia ja 15 minuuttia viikossa, 6 - 8 tuntia vuorokaudessa. Työaika voidaan laskea myös jaksoissa, jolloin se on kahden viikon pituinen ajanjaksona 76 tuntia ja 30 minuuttia tai kolmen viikon pituinen ajanjaksona 114 tuntia ja 45 minuuttia. Työmatkoja asunnosta työpaikalle ei lasketa työajaksi. Jos joudut työpäivän aikana siirtymään työpisteestä toiseen, nämä matka-ajat ovat osa työaikaasi.

Oman esimiehen kanssa kannattaa sopia siitä, kuinka paljon työaika voit käyttää esimerkiksi rippikoulutuntien ja muiden työhösi kuuluvien tilanteiden valmisteluun.

Kesätyöntekijänä olet oikeutettu kahteen viikoittaiseen vapaapäivään. Leirin aikana pitämättä jääneet vapaapäivät saa pitää takautuvasti. Kesätyöntekijä on oikeutettu myös kahteen vuosilomapäivään täyttä työkuukautta kohti. Täydeksi työkuukaudeksi lasketaan kuukausi, jossa on yli 14 työpäivää. Loman ajankohdasta kannattaa keskustella työnantajan kanssa. Mikäli et ehdi pitää lomapäiviäsi, ne on mahdollista korvata rahana. Tästä kannattaa kuitenkin aina sopia etukäteen.

KYSY JA KESKUSTELE ROHKEASTI!

Kesätyöntekijän kannattaa ehdottomasti pitää kiinni oikeuksistaan. Neuvottelemalla asiallisesti erilaisista työsuhteeseen liittyvistä asioista voit helpottaa paitsi omaasi myös seurakunnan tulevien kesätyöntekijöiden asemaa. Muista kuitenkin, että työntekijällä on paitsi oikeuksia myös velvollisuuksia. Hoida sinulle uskotut tehtävät kunnolla ja noudata esimieheltä saamiasi ohjeita. Muista, että seurakunnan silmissä edustat kaikkia oman alasi opiskelijoita! Myös seurakunnalla on suuri vastuu siitä, millaisen kuvan he antavat opiskelijoille kirkosta työnantajana.

Kaikista mieltä painavista asioista kannattaa kysyä ja keskustella. Jokaisella työpaikalla on omat käytäntönsä, joiden tunteminen helpottaa työnte-koa huomattavasti. Monet asiat ovat myös sellaisia, joista täytyy itse sopia oman esimiehen kanssa. Näitä ovat esimerkiksi kesätyöntekijän työtehtävät, osallistuminen rippikoulun ennakkotapaamisiin ennen varsinaisen työajan alkamista, opetustehtävien jakaminen rippikoulussa ja monet muut asiat, joista ei ole olemassa virallisia sopimuksia.

Jos kaipaat lisätietoa työsuhteasiossa tai törmäät ongelmiin kesätyöpaikassasi, ota rohkeasti yhteyttä oman alasi ammattiliiton työntekijään. Yhteystietomme löytyvät tämän lehden takaa. Onnea työnhakuun ja työn iloa kesääsi!

Onko kirkon jäsenyydellä merkitystä?

Keskustelu kirkossa ei ole aivan yksinkertaista. Ajatellaan vaikka virkakysymystä eli sitä, että kirkon virassa toimii sekä miehiä että naisia. Suurimmalle osalle suomalaisista ja myös kirkon jäsenistä kysymys on ongelmaton. Pienelle vähemmistölle se ei ole ja tämä vähemmistö on aktiivinen. Kiistely asiasta näyttää loputtomalta.

Yksi seuraus on, että kasvava nuorten joukko näkee tässä syyn erota kirkosta. Asia on jo kauan siten päätetty. Se tuodaan kuitenkin yhä uudestaan esille, niin kuin siitä riippuisi kaikki. (Sivumennen: viimeisen tuomion kuvauksessaan Jeesus ei nosta esille suhtautumista kirkon virkaan vaan ihan muita asioita.) Samalla moni isompi ja tärkeämpi asia siivutetaan. Kirkko ei näytä kykenevän erottamaan isoja asioita pienistä. Mielestäni eräs iso kysymys on kirkollinen hautaus ja sen käyttö kirkkoon kuulumattomien kohdalla.

YKSILÖLLINEN RATKAISUYRITYS 1980-LUVULLA

Parikymmentä vuotta sitten olin kirkollisen urani huipulla, koko Suomenniemen kirkkoherrana. Lappeenrannan rovastikuntaan kuuluvassa seurakunnassa oli tuhat jäsentä; oli helppo laskea jumalanpalveluksien osallistumisprosentit.

Ihmisiä kuunnellessa moni asia näyttäytyi uudessa valossa. Yksi oli kirkosta eronneitten siunaaminen. Heitä oli Suomenniemellä vähän, mutta ylätyin kohtaamistani asenteista. Kirkon jäsenyys ei näyttänyt kuuluvan tärkeisiin kysymyksiin. Siihen suhtauduttiin välinpitämättömästi ja hautaukseen suorastaan kynnisesti: ”Miksi liittyisin seurakuntaan? Ei ole mitään tarvetta.” ”Hautaus järjestyy kyllä. Mahdun siitä samasta aukosta, kuin Hartikainenkin, jonka kirkkoherra syksyllä siunasi.” (nimi muutettu)

Harkitsin asiaa pitkään ja keskustelin siitä muuttaman seurakuntalaisen kanssa. Lopulta päätin, etten enää siunaisi kirkkoon kuulumattomia. Jokainen saisi itse eläessään päättää, halusiko hän kris-

tillisen hautaan siunaamisen vai ei. Jotta asia tulisi kaikkien tietoon, kirjoitin pitkän jutun paikallislehteen. Savitaipalelainen ”Yhteissanomat” julkaisi kirjoituksen ”Kirkon jäsenyys ja eronneiden siunaaminen”. Lyhyt lainaus: ”Pappi, joka siunaa kirkosta eronneen ihmisen, on vaarassa toimia vainajan eläessään ilmaisemaa vakaumusta vastaan. Usein hän tällä kohdalla on tavallista lähempänä sortumista seremoniamestariksi, ihmisten toiveiden tahdottomaksi täyttäjäksi. Siunaus saattaa joskus olla perusteltu, mitään ehdotonta kaavaa on vaikea tehdä. Sittenkin pelkään, että useimmissa tapauksissa kysymys on omaisten ja papin inhimillisestä heikkoudesta. Joku voi pitää sitä jo riittävänä perusteluna, mutta totuudellisuuden mittaa se ei täytä.”

Mitä Suomenniemellä tapahtui tämän jälkeen? Kai käytännössä aika vähän. Minä en enää siunannut kirkosta lähteneitä. Sen tekivät tavallisimmin kappalainen tai kirkkoherra Savitaipaleelta. Jos joku asia kirkossa jätetään yksityisen papin harkittavaksi, on ratkaisu idealistinen, voisi sanoa hurskas toivomus.

JÄSENET VÄHENEVÄT, MUTTA SIUNAUKSET PYSYVÄT ENNALLAAN?

Mikä on tilanne tänä päivänä? Eduskunnan (ja evankelis-luterilaisen kirkon!) hyväksymän hautausuostimilain jälkeen on käyty ajoittain kiivasta keskustelua kirkkoon kuulumattomien siunaamisesta. Mielestäni keskustelussa ovat puurot ja vellit menneet sekaisin.

Eniten on keskusteltu hautapaikkamaksuista. Hautausmaat ja vainajien hautaaminen on perimältään yhteiskunnallinen kysymys, siitä huolehditaan jokaisessa järjestäytyneessä yhteiskunnassa. Meillä pääsääntöisesti kirkko omistaa hautausmaat, historiallisista syistä, ja pitää niistä huolta. Monissa Euroopan maissa tämä kuuluu kunnille ja valtiolle.

Hautausmaiden kustannukset ovat yksi asia. Konaan toinen ja siitä tarkasti erossa pidettävä kysymys on, miten vainajat saatetaan hautaan. Meillä se tapahtuu nyt lähes aina kristillisenä ruumiinsiunauksena. Toimittajina ovat useimmin luterilaiset papit, vaikka luterilaiseen kirkkoon kuuluu alle 85 % suomalaisista.

Viimeisen kirkon nelivuotiskertomuksen mukaan noin 98 % vainajista saa kristillisen siunauk-

sen. Sitä edellinen kertomus totesi: ”kirkon papit siunasivat 1999 hautaan noin 5.000 sellaista vainajaa, jotka eivät olleet kirkon jäseniä”.

Kirkkoon kuuluvien määrä näyttää laskevan, mutta kirkollisen ruumiinsiunauksen asema ei järky. Se on pysynyt kaikkein ”suosituimpana” kirkollisena toimituksena. ”Kirkko muutosten keskellä” kertoo, että evankelis-luterilaisen kirkon jäsenten kaikkein tärkein kirkkoon kuulumisen syy oli mahdollisuus saada kirkollinen hautaan siunaaminen. Jäsenet eivät siis ilmeisesti tiedä, etteivät papit pidä tässä kirkkoon kuulumista merkittävänä asiana.

Vallitsevaksi käytännöksi on vakiintunut, että vainaja siunataan kristillisesti, oli hän seurakunnan jäsen tai ei. Siitä on tullut maan tapa. Mielestäni käytännön jatkuminen tällaisena ei ole sen enempää kirkon kuin yleisen edunkaan mukaista. Vakio-perustelu kuuluu: ”Omaiset halusivat - ja heitä vartenhan se on.”

Että omaiset haluavat rakkaansa hautaan ”niin kuin yleensä” on ymmärrettävää. Mutta on vaikea keksiä perustelua sille, että luterilainen kirkko ja sen papisto on liukunut nykyiseen käytäntöön. Vainajat siunataan, vaikka on täysin ilmeistä, että ainakin huomattava osa heistä ei ole halunnut pappia arkkunsa äärelle. Näin toimivat papit ovat - epäilemättä hyvässä tarkoituksessa - relativoisissa kirkon jäsenyyden merkitystä. Halu miellyttää ja vastata kaikille myönteisesti on inhimillistä, mutta sitä on mahdoton yhdistää totuudellisuuteen ja elämän realiteetteihin.

Että tilaisuus olisi saattoväkeä eikä vainajaa varten edustaa kestäväntä teologista ja loogista ajattelua. Tätä selventää ajatuskoe, jossa asetelma käännetään toisin päin: Tänä päivänä on mahdollista, että vainaja on kristitty, saattoväki ei. Pitäisikö hänet saattaa hautaan vapaa-ajattelijoiden menoin - jos tilaisuus kerran on eläviä varten?

KIRKKOJÄRJESTYKSEN TULKINTA ONGELMANA

Kirkkojärjestyksen 23 § ja siihen liittyvät ohjeet ovat selvät. Ongelmat liittyvät sen tulkintaan. Siihen tarvitaan selvennystä, jonka tekee kirkko, niin ettei menettely jää yksityisen papin harteille. 23 § kieltää siunauksen toimittamisen, jos vainajan kielteinen kanta on tiedossa. Käytännössä se ei usein ole tai ei tule papin tietoon. Pitäisikö siis hoitotestamentin ja elin-testamentin rinnalle kehittää vielä hautaustestamentti? En pidä ajatusta hyvänä.

Ainoa selkeä ja riidaton käytäntö on, että ihminen itse eläessään päättää, haluaako hän elää ja kuolla kirkon jäsenenä vai kirkon ulkopuolella. Oli tämä päätös mikä tahansa, se on yksilön suvereeni oikeus, jota toisten pitäisi kunnioittaa.

Tämänsuuntaisin perusteluin esitin arkkihiippakunnan hiippakuntavaltuustolle, että se esittäisi kirkolliskokoukselle ”työryhmän asettamista val-

mistelemaan nykyisen ruumiinsiunauskäytännön muuttamista siten, että pääsääntönä olisi vainajan uskon ja vakaumuksen kunnioittaminen”.

Aloitteen valmisteli assessori normaaliin tapaan. Valmistelutyö oli tehty hyvin. Aloitteen tekijänä olin eri mieltä vain kapitulin johtopäätöksistä. Tuomiokapituli esitti aloitetta raukeamaan. Näin siitä huolimatta, että se samalla esitti asian viemistä Kirkollisten toimitusten kirjan oppaan tekijöille sekä tuomiokapitulille, että kapituli ”harkintansa mukaan” järjestäisi asiasta papistolle opastusta ja koulutusta.

Omasta mielestäni asian valmistelu toi vain lisäperusteluja sille, että se kaipaisi selvittämistä. On ilmiselvää, ettei nykykäytäntö pitkällä tähtäimellä ole kirkon edun mukainen. Tämä ei kuitenkaan ole tärkeintä. Pahinta on, että siunatessaan sadat ja tuhannet kirkkoon kuulumattomat vainajat, kirkko loukkaa heidän uskoaan ja vakaumustaan. Jopa piispalliselta taholta on esitetty argumentti: hehän ovat kuolleita. En kykene ajattelemaan, että nimenomaan kirkko voisi näin perustella.

Mitä siis tapahtui arkkihiippakunnassa ja sen hiippakuntavaltuustossa? Kuten arvata saattaa, aiheesta keskusteltiin pitkään. Useampi valtuuston jäsen sanoi, että kysymys on tärkeä, eikä sitä voi jättää tähän. Siihen se kuitenkin jäi, raukeamaan, kuten kapituli oli esittänyt.

Nähtäväksi jää, jättääkö hiippakunta-valtuuston esitys jälkiä toimitusten kirjain oppaaseen? Tai järjestääkö Turun kapituli ”harkintansa mukaan” papistolle opastusta ja koulutusta.

Isompi kysymys on, millaiseksi muodostuu hiippakuntavaltuustojen rooli. Tuleeko niistä elimiä, jotka tekevät sen, minkä virkamieselin tuomiokapituli tehtäväksi antaa? Vai tuleeko niistä itsenäisiä toimijoita, jotka tuovat kirkon elämään uusia impulsseja?

Toivon, että hiippakuntavaltuustot keskustelevat myös vaikeista ja hankalista asioista. Kirkon tiellä eteenpäin niitä ei tule puuttumaan. Avoin keskustelu auttaa meitä eteenpäin, ei hankalien asioiden maton alle lakaiseminen.

TURUN TAPAUK

Vasta aloitteeni jälkeen minulle on paljastunut kysymyksen turkulainen käytäntö. Paikallisella esimerkillä on laajempaakin mielenkiintoa.

Turussa pidettiin noin kymmenen vuotta sitten neuvoa asiasta, erään keskustelua herättäneen tapauksen jälkeen. Laadittiin myös kirjalliset ohjeet: ”Väestörekisteriin kuuluvien hautaan siunaaminen Turun seurakunnissa” (1995). Useampiluskaisen ohjeen kohta ”strategiset lähtökohdat” kertoo selvästi paperin tarkoituksen:

”Kun seurakunnan pappia ja kanttoria pyydetään toimittamaan kirkosta eronneen hautaan siunaaminen, on se ensisijaisesti kirkolle tarjot-

tu mahdollisuus solmia yhteyksiä kaupunkilaisiin, usein aralla mielellä oleviin omaisiin, palvelu Jumalan sanalla ja sielunhoidolla ihmisiä, jotka pyytävät kirkon palveluksia. Tilanne on nähtävä strategisesti mahdollisuutena, ei rasitteena tai kirkon työntekijälle kuulumattomana ylimääräisenä tehtävänä. Kirkon intressi ei myöskään ole rangaista tässä tilanteessa kirkosta eronneen omaisia.”

Näin päätettyä käytäntöä voidaan tarkastella tuoreiden tilastolukujen valossa. Vuonna 2003 Turun ja Kaarinan seurakunnissa haudattiin 300 väestörekisteriin kuuluvaa ja heistä 178 sai luterilaisen papin toimittaman siunauksen. Luku on suurempi kuin siunausten määrä samana vuonna Tuomiokirkko-, Åbo svenska- ja Paattisten seurakunnissa yhteensä. Virallinen linja on, ettei mitään ”siunausau-

tomaattia” ole. Mutta kuten marraskuussa pidetyssä työntekijäkokouksessa todettiin tulee vainajan kirkkoon kuulumattomuus usein tietoon niin myöhään, että papin on lähes mahdoton enää kieltäytystä siunauksesta.

Lainaan yhtä papin puheenvuoroa viime vuoden pidetyssä neuvonpidossa: ”Kirkko ei tiedä mistä tässä on kysymys. Hautaamisen teologia puuttuu. Kymmenen vuotta sitten luotiin mätä ja vino systeemi. Luotiin tietyt periaatteet, mutta niistä ei pidetä kiinni. Nyt olemme kaikki sidottuja liukuhintaan, käytännön automaatioon.”

Kirjoittaja on Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän työnohjaaja.

JENNI ÖRTHÉN

Opiskelijayhdistys luonut hyvää yhteishenkeä Sibelius-Akatemiassa jo 15 vuotta

Sibelius-Akatemian Kuopion opiskelijat (SAKko) ry juhli 15-vuotista taivaltaan 19.11.2004. Kuopion musiikkikeskuksen kamarimusiikkisaliin kokoontui noin sata juhlijaa: nykyisten ja entisten Kuopion osaston opiskelijoiden lisäksi mukana olivat osastonjohtaja Olavi Hautsalo, varajohtaja Pekka Vapaavuori, professorit Timo Cantell ja Erkki Tuppurainen sekä Kuopion osaston opettajia ja henkilökuntaa. Myös Savoniammattikorkeakoulun ja Kuopion yliopiston opiskelijajärjestöjen sekä Sibelius-Akatemian ylioppilaskunnan edustajat olivat saapuneet juhlimaan rippikouluikäistä SAKkoa.

Ohjelmaan kuului monipuolisen musiikin lisäksi juhlatervehdyksiä. Olavi Hautsalo korosti puheessaan opiskelijayhdistyksen merkitystä Kuopion osaston perheenomaisen yhteyden rakentajana ja toivoi myös Kuopiossa syksyllä alkaneen Arts management -koulutusohjelman opiskelijoiden löytävän tiensä osaksi SAKko ry:tä.

Osastonjohtaja piti yhteisöllisyyttä tärkeänä voimavarana henkisen, hengellisen ja esteettisen kokemuksen ja sen välittämisen kannalta. Sibelius-Akatemian ylioppilaskunnan (SAY) edustaja, Helsingin Arts management -koulutusohjelman opiskelija *Jonna Hurskainen* kiitti kuopiolaisia pitkäaikaisesta ja toimivasta yhdistystoiminnasta. Myös opiske-

lijoiden aktiivisuus osaston hallintoelimissä sai kiitosta. Hurskainen toivoi SAY:n ja SAKko:n yhteistyön jatkuvan tiiviinä ja kehittyvän vielä entistäkin toimivammaksi.

SAKko ry:n puheenjohtaja *Hanna Knuutila* kertasi puheessaan kuopiolaisen kirkkomusiikkikoulutuksen ja opiskelijayhdistystoiminnan vaiheita.

Opiskelijayhdistys SAKko ry perustettiin marraskuussa 1989. Oppilaskunnan toimintaan on tullut uusia piirteitä aina uusien opiskelijoiden myötä, mutta jotkut traditiot säilyvät. Vuosittaisia SAKko ry:n järjestämiä tapahtumia ovat fuksiaiset, illanvietto Rytlyn leirikeskuksessa, pikkujoulu ja laskiaismäki. Usein vuosiohjelmaan on kuulunut myös matka kevätlukukauden aikana.

Yhteisen toiminnan järjestämisen ja yhteishengen vahvistamisen lisäksi oppilaskunnan tehtävänä on valvoa opiskelijoiden etuja, puoltaa opiskelijoiden opinto-oikeuksia ja opinnäytteitä ja toimia linkkinä opiskelijoiden ja osaston välillä. Oppilaskunnan hallitus kohtaa musiikinopiskelun kaikesa arkisuudessaan: yhdistys hankkii tarvittaessa esimerkiksi uudet koraalikirjat urkuluokkien irtoleh- tipainosten tilalle ja sahaa lankkaa sopiviksi palikoiksi urkujen korottamista varten.

Entinen SAKko ry:n puheenjohtaja *Kirsi Mäki* kävi tervehdyksessään läpi oppilaskunnan histori-

Sibelius-Akatemian Kuopion opiskelijayhdistys SAKKo ry juhli 15-vuotista taivaltaan musiikin merkeissä. Kuopion musiikkikeskuksessa pidetyssä juhlassa kuultiin laadukasta ja monipuolista musiikkia.

aa ja kertoi takavuosien kummelluksista. Erityisen huomion ansaitsi kaikille sakkolaisille rakas kahvihuone, jossa saa parasta tukea rankan opiskelijaelämän keskellä. Mäki korosti myös opiskelijayhdistyksen merkitystä yksittäisen opiskelijan tukemisessa ja muistutti, että yliopistoa ei ole ilman opiskelijoita. Juhlavuoden kunniaksi järjestettiin myös yhdistyksen logokilpailu, jonka voittaja julkistettiin juhlassa. Voittajalagon suunnitteli toisen vuosikurssin opiskelija *Pirjo Mäntyyvaara*, joka palkittiin Ostinat lahjakortilla.

Juhlan musiikillinen anti oli laadukas ja monipuolinen. Heti alussa kuultiin Toivo Kuulan ja Richard Straussin yksinlauluja Kuopion osaston entisen opiskelijan Marjaana Kaiston ja konservatorion pianonsoiton opettajan Saara Kastarisen esitämänä.

Eräs juhlan kohokohdista oli urkumusiikin ja musiikinteorian vt. lehtorin Esa Toivolan pianoimprovisaatio *Fantasia* ja fuuga teemasta SAKKo. *Fantasiassa* kuultiin Richard Straussin teeman *Also sprach Zarathustra* lisäksi välähdyksiä kirkkomusiikin opiskelijan elämästä.

Fantasia sisälsi katkelmat keskeisistä teoksista kuten J. S. Bachin *Toccat* ja fuuga d-molli ja N. Vaccain *Semplicetta tortorella*. Fuugassa Toivola muutti yhdistyksen nimen kirjaimet säveliksi: s on tietysti es ja a yksinkertaisesti a. Enemmän ongelmia tuotti k:t ja o, jotka oli tulkittava savolaisittain.

Kuopiossa vältetään turhaa hienostelua, joten k:n alkuperäinen muoto oli c, ja o taas näyttää sen verran nollalta, että se voitiin tulkita tauoksi. Fuuga rakentui siis teemalle es-a-c-c-tauko.

Kiuruveden ja Iisalmen seurakuntien entiset kēsäkantorit, nykyiset pianonsoiton opettajat Ella ja Jaakko Untamala soittivat J. Brahmsin *Sonaatin* kahdelle pianolle f-molli. Ohjelmaosuuden päätteeksi esiintyneen Gsus-lauluyhtyeen ohjelmaan kuului negrospirituaali *Tis me* ja uudempaa gospel-musiikkia. Kuopion osaston opiskelijoista koostuvan yhtyeen vauhdikas esitys sai raikuvat aplodit.

Juhla päättyi perinteikkääseen Kallavesj-yhteislauluun, jonka jälkeen oli aikaa nauttia buffet-illallista ja kahvista ja viettää iltaa yhdessä. Halukkaila oli mahdollisuus jakaa oppilaskunnan toimintaan liittyviä muistoja vapaan sanan osuudessa. Kenelläkään ei näyttänyt olevan kiire kotiin – juhla väen iloinen jutustelu jatkui kamarimusiikkisalin edustalla pitkälle iltaan.

SAKKo ry jatkaa toimintaansa arkisesti opiskellen, vaikka ajatukset suuntautuvatkin keväällä Vieroon tehtävään esiintymis- ja opintomatkaan. Kuopion osastoon ja SAKKo ry:een voi tutustua internetosoitteessa www.siba.fi/kuopio.

Kirjoittaja on kirkkomusiikin opiskelija Sibelius-Akatemian Kuopion osastossa.

Koulutusavustuksia kirjoitustaitoisille

"Ah, jos osais anoa!"

Viime vuoden aikana saatiin toimintakuntoon pitkään valmisteltu koulutusavustusjärjestelmä. Liikkeelle on lähdetty hieman haparoiden, mutta pian rahaa alkaa kelvata.

Tukea koulutukseen alettiin kaivata jo vuonna 1996. Tarpeen herättivät pätkätyöt ja työttömyys, jotka tehokkaasti estivät hakeutumisen vähänkään pitempiin ja kalliimpiin koulutuksiin. Vaikka kirkko onkin valinnut sellaisen koulutuspolitiikan, jossa käyttäjältä peritään vain juoksevat kustannukset, jo nämä olivat joillekin liikaa.

Aloite hautautui saamatta kunnollista käsitteilyä, mutta koki keväällä 2001 ylösnousemuksen. Nyt tukea kaivattiin paitsi pätkätyöläisille myös köyhillä työnantajille. Konstikkaalla hallintokielellä haluttiin *"koulutusrahasto, jonka keskeisenä tehtävänä olisi kehittää ja pitää yllä sellaisten kirkon työntekijöiden ammattiosaamista, jotka työsuhteittensa laadun ja/ tai työnantajansa vähäisten resurssien vuoksi eivät voi saada riittävää rahoitusta muutoin perustellulle lisäkoulutukselle"*.

Rahasto muuttui matkan varrella kirkon keskusrahaston talousarviossa olevaksi määrärahaksi, johon kullakin hiippakunnalla on jonkin kokoinen käyttöoikeus. Pienin osuus on Helsingillä ja Espoolla, viisi prosenttia. Eniten saavat Mikkeli 12 %, Kuopio 15 % ja Oulu 17 %. Jos mittapuuna olisivat pelkästään jälkimmäisiä suosivat seurakuntien yleinen köyhyys ja pitkät matkat, edelliset eivät saisi mitään. Pääkaupunkiseudulla lienee kuitenkin tavallista enemmän pätkätyöntekijöitä, joilla on vähän rahaa, vaikka sähköjunayhteys Järvenpään onkin lyhyt.

Kuluvana vuonna koko potti on 70.000 euroa, joten hiippakunnat voivat avustaa tarvitsevia 3.500 - 11.900 eurolla. Viime joulukuussa hiippakuntadekaanit kävivät läpi kokemuksia sisäänajovuodesta 2004, jolloin jaossa oli 50.000 euroa. Seuraavista havainnoista enimmät olivat yhteisiä.

HAKEMUKSET OVAT MITÄ OVAT

Seurakuntien (vast.) anomuksista puuttuu usein kolmivuotinen koulutussuunnitelma ja selvitys seurakunnan taloudellisesta tilanteesta, kahden edellisen vuoden henkilöstökoulutuksesta puhumatta-

kaan. Yksittäiset hakijat osaavat kyllä liittää oheen pastoraalitutkinnon HOPSin, mutta muunlaiset koulutussuunnitelmat tai selostukset ovat harvinaisempia. Yllättävän tyypillistä on jättää kustannukset yhteenlaskematta sekä anoa avustusta vain kurssimaksuihin ja majoitukseen matkakulut unohtaen. Haluttua summaa ei läheskään aina kehdata mainita - tai sitten toivotaan, että epämääräinen "ano-taan avustusta" tuottaa paremman tuloksen.

HAKEMUKSIEN AIHEET YLLÄTTÄVÄT

Järjestelmää luotaessa mielessä on ollut ilman muuta kirkon tarjoama (kaikkien työntekijäryhmien) täydennys- ja lisäkoulutus. Apua on kuitenkin kaivattu oppisopimusten ja ammatillisen aikuiskoulutuksen rahoittamiseen. Aivan selvästi tukea kaivataan myös sellaisiin - joskus hyvinkin hintaviin - erityiskoulutuksiin, joita kirkossa kyllä tarvitaan, mutta joihin kirkon ei koskaan kannata itse ryhtyä kouluttamaan.

HAKEMUKSIA EI VIELÄ OLE PILVIN PIMEIN

Järjestelmä on epäilemättä sisäänajovaiheessa, mutta tuntuu siltä, että piilevä tarve ei ole vielä purkautunut. Vaikka hiippakunnat ovat antaneet hakuohjeet viime vuoden kiertokirjeissään ja ne löytyvät myös kotisivuilta, tyypillisin avustuksia koskeva kysymys on aika yleisluonteinen: "Eikös nyt ole joku systeemi, jolla koulutukseen saa rahaa?" Joo on. Tämän vuoden suhteen taitaa jo olla myöhäistä, mutta hiippakuntadekaaneilta voi kyllä kysyä.

Kukaan ei vielä tiedä, mihin asti 70.000 oikeasti riittää. Kukaan ei myöskään tiedä, millaista tarvetta, kuinka paljon ja missäkin päin kirkkoa on. Jotkut alkavat jo aavistella, että tukea tarvitaan myös sellaisissa kohdin, joita aluksi ei ajateltu.

Järjestelmää korjaillaan sitä mukaan kuin kokemusta kertyy. Kokemusta kertyy sitä mukaan kun seurakunnat (vast.) ja yksittäiset hakijat hakevat sellaisiin tiedoin kuin hakuohjeissa edellytetään. Tietoja ei kaivata siksi, että esittelijät nauttivat paljosta paperista vaan siksi, että avustukset osuisivat oikeisiin kohtiin. Tuntipalkaksi muutettuna anomuksen kirjoittamiseen käytetty aika maksaa enimmäkseen vaivan.

Kirjoittaja on Turun arkkihiippakunnan hiippakuntadekaani.

Suomalaisten sotalasten tanskalaisperheille muistomerkki

Kööpenhaminassa paljastettiin 25.9.2004 muistokivi kiitokseksi niille tanskalaisille perheille, jotka ottivat vastaan suomalaisia sotalapsia toisen maailmansodan aikana. Kaikkiaan noin 80 000 suomalaista lasta lähetettiin viime sotiemme aikana ulkomaille, suurin osa Ruotiin. Tanskaan lapsia siirrettiin noin 4000.

HISTORIAN SUURI LASTEN SIIRTO

Suomalaislasten lähettäminen naapurimaihin viime sotien aikana oli väkilukuun nähden kaikkien aikojen suurin lasten siirto. Viime vuosina on ryhdytty pohtimaan, oliko oikein lähettää lapsia pois kotoa vieraseen maahan. Totta onkin, että monen lapsen identiteettiä kieltä myöten muuttui. Useissa tapauksissa lapset vieraantuivat vanhemmistaan ja kiintyivät kasvatustavanhempiinsa. Jos lähtö oli ollut kivuliasta, sitä oli myös takaisinpaluu. Kaikkien kohdalla se ei enää ollut mahdollista. Tanskaan lähetetyistä sotalapsista yli 500 jäi sinne pysyvästi.

Menneisyyden tapahtumia ei kuitenkaan pidä arvioida yksin nykyisyydestä käsin. On muistettava olosuhteet, joissa lasten siirto toteutettiin. Lasten tilanne Suomessa oli sota-aikana hyvin vaikea. Yksin pommituksissa heitä kuoli 650. Taudit koituivat vielä useamman kohtaloksi, olivathan olosuhteet kotirintamalla heikot ruuan ja sairaanhoidon puutteiden vuoksi.

On selvää, että lähettäjät ja vastaanottajat tahtoivat lastensa parasta. Sotalapset kokivat yleisesti, että heistä pidettiin hyvää huolta. Kööpenhaminassa paljastettu muistomerkki kertoo osaltaan entisten sotalasten kiitollisuudesta.

PALJASTUSJUHLALLISUUDET

Varsinainen muistomerkkin paljastusjuhla alkoi hartaushetkellä Kastellin kirkossa. Kenttäpiispa Hannu Niskanen piti puheen sekä toimitti rukouksen ja siunauksen suomeksi. Tanskankielisestä loppuliturgiasta vastasi paikallinen kirkkoherra ja Tanskan maavoiמן johtava sotilaspappi, kenttärovasti Ole Brehm Jensen.

Hartaushetken jälkeen siirryttiin läheiselle juhlapaikalle. Muistomerkki sijaitsee arvokkaalla paikalla Churchillin puistossa, Kastellin linnoitusalueen välitörmässä läheisyydessä. Hankkeen alullepanijana toimi Suomalaislapset Tanskassa -yhdistys (Foreningen af finneborn i Danmark) ja sen toteutti muistomerkkikomitea, jonka muodostivat mainitun yhdistyksen, Kööpenhaminan kaupungin ja paikallisen suomalai-

syhdistyksen edustajat.

Muistomerkkin paljastuksen aluksi majuri evp Erkki Trige toivotti muistomerkkikomitean puolesta läsnäolijat tervetulleiksi. Tanskan kansallislaulun jälkeen suurlähettiläs Pekka Ojanen piti paljastuspuheen, jonka jälkeen muistokiven päällä ollut kangas poistettiin. Kaupungin edustajan otettua muistomerkkin vastaan soittoakunna esitti Sibeliuksen Finlandian. Seremonian päätteeksi Erkki Trige lausui kiitossanat.

Churchillin puistosta kutsuvieraat siirtyivät vastaanotolle Suomen suurlähetystöön.

KAPPALE SUOMALAISTA GRANIITTIA

Paljastettu muistokivi on tuotu Suomesta. Se on noin kaksi metriä korkea, obeliskityyppinen kappale sodanaikaisen Salpalinjan panssariesteestä. Kiven kylkeen on kiinnitetty halkaisijaltaan noin 30 cm oleva Gerda Qvistin suunnittelema mitali, jossa on teksti "Beningnitas humanae - Finlandia memor". Muistokiven vieressä on erillinen pieni muistotaulu, jossa on teksti: "Mindesmaerke for finneborns plejeforaeldre i Danmark 1940 - 1947. Medallion af Gerda Qvist 1883 - 1957. Rejst 2004 af Foreningen af finneborn i Danmark. Kopenhavns finske forening. Kopenhavns kommune".

SODAN HAAVOJEN HOITAMINEN HAASTEENA KIRKKOLLEMME

Sota kosketti suomalaisia paljon laajemmin kuin yleensä ajatellaan. Kymmenet tuhannet sotalapset, sotaorvot, sotilaspojat ja pikkulolat kokivat sodan omalla tavallaan. Kirkkomme aikuistyyssä veteraaneilla ja heidän puolisoillaan on ollut viime vuosina tärkeä asema. Nyt veteraanien luku on painumassa alle 100. 000:n. He ovat entistä vanhempia ja huonokuntoisempia. Tämä merkitsee vielä toistaiseksi suurta haastetta mm. kirkkomme diakoniatyölle.

Veteraanien poistuessa keskuudestamme heidän paikkansa sodan henkisen perinnön siirtämisessä ovat kuitenkin vähitellen ottamassa edellä mainitut, sodan kipeästi kokeneet ryhmät. Viime vuosina esimerkiksi sotaorpojen ja sotalasten järjestäytyminen ja toiminta on lisääntynyt maassamme voimakkaasti. Kirkon kannalta on tärkeä huomata nämä ryhmät ja pyrkiä aktiivisesti kehittämään yhteistyötä niiden kanssa.

Kirjoittaja on kenttäpiispa.

Kanttori rippikoulussa:

Löydä oma paikkasi ja tyylisi

”Kanttorin ei pidä suostua tekemään muita kuin musiikon töitä.” Tällä lauseella eräs vanhempi kollega neuvoi minua kanttorin työssä. Neuvo ei ole osoittautunut kovin hedelmälliseksi. Rippikoulutyössä se on suorastaan haitaksi. Oma asema kirkkomuusikkona ei ole uhattuna, vaikka joutuisikin välillä ojentamaan nuoria, sytyttämään nuotioita tai juoksemaan pitkin metsiä elämysradan vuoksi. Kieltäytymällä kaikesta muusta kuin musiikista ei oman aseman pönkittäminen onnistu. Tympeän työtoverin maine sen sijaan kasvaa kohisten.

Rippikoulusuunnitelmassa 2001 musiikki on korostetusti esillä. Monipuolisen kirkkomusiikin käyttäminen ja esillä pitäminen on kaikkien opettajien vastuulla, mutta musiikin ammattilaisina kanttoreita haastetaan osallistumaan rippikoulutyöhön entistä aktiivisemmin. Jos omaa motivaatiota on vaikea löytää, on hyvä muistaa, että rippikoululaisten joukossa on tulevia kirkkokuorolaisia, konserteissa kävijöitä, seurakuntien luottamushenkilöitä tai jopa tulevia kirkon työntekijöitä. Eniten on kuitenkin avio-
liittoon vihittäviä, kastettavien vanhempia ja surevia omaisia, joiden kanssa kanttori joutuu tekemisiin jatkuvasti. Kasteopetuksen lisäksi rippikoulussa on loistava mahdollisuus musiikkikasvatukseen.

MIKÄ KANTTORIA PELOTTAA RIPPIKOULUSSA?

Rippikoulussa kanttoria pelottaa kaksi asiaa: rippikoululaiset ja muut opettajat. Rippikoululaisten kanssa toimeen tuleminen on aloittelevalla kanttorille eniten mieltä askarruttava tekijä. Mikä on sopivaa kurinpitoa, mikä turhaa niuhottamista? Entä mitä tehdä silloin, kun homma karkaa käsistä? Yhteistyö muiden opettajien kanssa jännittää myös. Pelottaa, että opetusta tullaan kuuntelemaan ja arvioimaan, mutta samalla kaivataan apua ja tukea. Joskus taas huomataan, ettei kokeneiden rippikoulu-konkareiden kuvioissa ole tilaa uudelle tulokkaalle.

Oman paikan löytäminen opettajatiimissä on avain kaikkeen. Varsinkin työuran alkuvaiheessa toisten opettajien esimerkki, tuki ja neuvot auttavat uutta työntekijää löytämään oman tyyliensä toimia rippikoulussa. Kaikilla uusilla työntekijöillä ei ole

seurakuntanuoren taustaa, joten ainoa kokemus rippikoulusta saattaa olla omasta leiristä. Jostain syystä kanttoreilla tuntuu olevan kummallisten ihmisten maine rippikoululaisten keskuudessa, mikä takaa sen, että kanttori myös muistetaan rippikoulun jälkeinkin. Maineen uusiutuminen on kuitenkin hiljalleen käynnissä.

RESURSSI- JA PERSOONAKYSYMYS

Kanttorin mukanaolo rippikoulutyössä on pitkälti resurssi- ja persoonakysymys. Monissa seurakunnissa muut työt tekevät rippikoulutyöhön osallistumisen lähes mahdottomaksi. Toisaalta esteenä saattaa olla myös kanttorin haluttomuus ja pelko omasta osaamisesta. Rippikoulusta saa onnistuneen monella tavalla, pilattua sen saa vain muutamalla. Siihen eivät riitä heiveröiset opettajan taidot, mutta tympeä asenne tai keskenään riitaisat opettajat johtavat rippikoulun helposti aivan väärille urille. Suunnittele-mattomuus ja jääräpäisyys eivät ole eduksi tässä työssä.

Rippikoulun pitäminen ei ole helpoin ja kevyin työtehtävä varsinkaan kanttorille. Haastetta riittää kokeneisuudesta huolimatta. Monen hyvän rippikoulun pitäjän taustalta löytyvät hyvät ”opettajat” eli työkavereina toimivat rippikoulukonkarit työalasta ja koulutuksesta riippumatta. Rippikoulun pitoa ei opi pelkästään koulun penkillä. Hyvää kokemusta rippikoulusta eivät tarvitse vain nuoret; sitä tarvitsevat monet kesätyöntekijät ja virkataivaltaan aloittelevat. Siinäpä on meille lisää haastetta ensi kesäksi.

Kirjoittaja on Tampereen seurakuntayhtymän musiikkis sihteeri. Hän on toiminut Tampereen hiippakunnan rippikoulukouluttajana v. 2001-2004 sekä opettanut PirAMKissa syksyllä 2004 kirkkomusiikin opiskelijoita seurakunnan musiikkikasvatuksen rippikoulu-osiossa.

Oppi siirtyy aivoihin ja asenne sydämeen

”Kirkossa oli lepakoita, joista seurakunnan työntekijät halusivat eroon. Suntuio yritti ja ampui niitä haulikolla; lopputuloksena reikiä katossa. Seuraavaksi hän otti lepakot kiinni ja kuljetti ne autolla muutaman kymmenen kilometrin päähän. Kun hän tuli takaisin kirkkoon, siellä ne lepakot taas olivat. Sitten hän keksi keinon päästä lepakoista lopullisesti eroon. Hän otti lepakot uudelleen kiinni, kutsui papin paikalle ja he konfirmoivat lepakot: sen jälkeen ei niitä kirkossa enää näkynyt.” (Kuulin jutun ensimmäisen kerran Kuortaneella omalta rippipapiltani Timo Tissarilta.)

Usein konfirmaatioissa painotetaan nuorille, ettei konfirmaatio ole kaiken seurakunnallisen elämän loppu, vaan alku – tervetuloa mukaan! Ja moni tulee... ja kun muutama vuosi vierii, harva on enää mukana. Mitä ja miten kirkon täytyisi olla, että nuoret pitäisivät rippikoulussa kokemaansa ja oppimaansa niin tärkeänä, että he haluaisivat mukaan seurakunnan toimintaan vahvistumaan uskossa yhdessä muitten nuorten kristittyjen kanssa?

~ Sun arvos mitatahan siinä, miten sä kohtelet sellaista ihmistä, mistei oo sulle minkäänlaasta hyätyä ~

Suomalainen ihminen odottaa iästä, sukupuolesta ja ulkonäöstä riippumatta, että meitä kunnioitetaan! McDonald's –hampurilaisravintola on loistava esimerkki siitä, kuinka ihmistä voidaan kunnioittaa. Kun menen Macciin ja tilaan hampurilaisen, kohtaan hymyn (vaikka se olisikin McHymy). Voin olla kuitenkin absoluuttisen, en vain melkein tai suhteellisen varma, vaan absoluuttisen varma yhdestä asiasta: henkilökunta ei halveksi minua! Vaikka vierieisellä kassalla olisi joku laitapuolen kulki ja ja toisella puolella vanha mummo, niin kaikkia palvelullaan kunnioittaa! Toteutuuko tämä kirkossa? Liian harvoin, väitän! Otamme sekä nuoret että vanhat seurakuntalaiset itsestään selvyyksinä ja siinä sivussa on rippikoulu vain yksi paha työnlisä muiden joukossa.

Kauppatieteissä on tehty lukuisia tutkimuksia, miksi asiakas menetetään: Yksi prosentti, kun asiakas on kuollut, kolme prosenttia, kun asiakas on muuttanut, viisi prosenttia, kun asiakas on siirtynyt kilpailijalle, yhdeksän prosenttia, kun asiak-

kaan mielestä hinta on ollut liian korkea, 14 prosenttia, kun asiakas on tyytymätön tai tuntee itsensä huonosti kohdelluksi ja 68 prosenttia, kun asiakkaan mielestä hänestä ei oltu lainkaan kiinnostuneita. Kun nämä käännetään seurakunnan puolelle ja mietitään, miksi kirkosta erotaan tai miksi nuoret lopettavat seurakunnallisen toimintansa kesken, uskon, että yleisesti ottaen ollaan melko lähellä kirpaisevaa totuutta. Nuoret ja vanhat odottavat, että heidät kohdataan arvokkaina ihmisinä ja heistä ollaan aidosti kiinnostuneita. Jos meinen kauppaan, jonka palvelu ei miellytä, vaihdan liikettä. Itse olen syntynyt 1970-luvulla ja ajattelen ilman muuta näin ja tämä ajattelu yleistyy koko ajan. Ellei seurakunnassa olla aidosti kiinnostuneita seurakuntalaisista, on edessä väistämättä joukkopako. Tämä tulee näkymään nopeasti rippikouluissa, sillä siinä vaiheessa, kun rippikoululaisten määrä laskee alle 75 prosentin, on enää lähes mahdotonta kääntää suuntaa nousuun. Jos neljäsnes ikäluokasta jättää rippikoulun käymättä, niin sosiaalinen paine rippikoulun käymättä jättämiseen kasvaa kiihtyvää tahtia ja seurakunnan muun nuorisotyön kannalta tuhoisan nopeasti. Vielä pystytään kuitenkin vaikuttamaan asioihin ja se vaikutus lähtee jokaisesta rippikoulusta pitävästä työntekijästä itsestään.

~ Hyvä esimerkki on ylivertaane opettaja ~

Rippikouluun tuleva nuori etsii ja harhailee, kuka enemmän ja kuka vähemmän. Yhä harvemmin on kodeissa vanhemmilla aikaa keskustella lasten kanssa ja toisaalta myös lapsilla halua keskustella vanhempiensa kanssa. Rippikouluun tuleva nuori pitää opettajia ja isosia esimerkkeinä kristityistä ihmisistä ja siksi on tärkeää, että oma asenteemme heijastelee kunnioitusta ja hyväksyntää. Jos rippikoulussa nuori kokee, että häntä kunnioitetaan, on hyvä mahdollisuus sille, että nuori hakeutuu tähän kunnioituksen ilmapiiriin myöhemminkin. Monet kristinoppiin liittyvät asiat ehtii opettelemaan myöhemmin nuorten illoissa, raamattupiireissä, isokoulutuksessa, nuorten aikuisten tapahtumissa... Mielestäni on vaarallista, jos rippikoulun sisältö pitäytyy tiukasti opillisissa kysymyksissä, eikä aikaa jää nuoren kohtaamiseen. En usko, että monenkaan nuoren sie-luja voitetaan Kristukselle oppitunneilla ja teologi-alla vaan kohtaamisella ja rakkaudella!

*~ Jonsei oo mitään syytä
teherä sitä, mitä soot tekemäs,
niin minkä raakkulehen takia
soot aikaas tuhulaamas? ~*

Seurakunnan toimintaa arvioitaessa olisi syytä keskittyä vielä tehokkaammin osaamisen ytimeen. Arvostan niitä seurakunnan työntekijöitä, jotka kokevat tärkeäksi sen, että he ovat paikalla siellä, missä ihmisetkin ovat ja ovat paikalla siis melkein kaikilla. Vielä enemmän kuitenkin arvostan niitä työntekijöitä, jotka keskittyvät kunnolla niihin asioihin, mitä he tekevät. He keskittyvät määrän sijasta laatuun ja tämä näkyy tyytyväisinä seurakuntalaisina.

Rippikoulussa tämä näkyy usein varsin mielenkiintoisella tavalla. Elämän kori: Opetammeko asioita, jotka eivät nuoria todellisuudessa kiinnosta (kirkon organisaatio) vai uskallammeko kohdata heidät siinä, mikä kiinnostaa (päihteet ja seksi)? Uskon kori: Opetammeko rippikoulussa kaiken mahdollisen luomista parusiaan vai keskitymmekö kunnolla ytimeen? Rukouksen kori: Annammeko rippikoululaisten harjoitella ja harjoittaa rukousta, jumalanpalvelusta ja hartautta itse vai pidämmekö mustasukkaisesti kaiken liturgioinnin ja rukouksen itsellämme?

*~Kaikkia ei voi kukaan teherä.
Mutta, jos jokahinen teköö pikkuksen, tulee kaikki
teheryksi ~*

Jos rippikouluista tulee liukuhihnatyötä ja jotkut papit tai nuorisotyönohjaajat joutuvat pitämään kolmekin rippikoulua vuodessa kaikkien muiden töiden ohella, ollaan vaarallisilla vesillä niin työntekijän jaksamisen kuin työn laadunkin osalta. Työnjohdollisesti rippikoulu on nähtävä yhteiseksi asiaksi, jonka toteuttamiseen on saatava työntekijöitä mukaan laajalla rintamalla. Esimies ei voi yksin saada yksikössään aikaan ihmeitä, mutta hän voi yk-

sin estää niiden syntymisen. Tämä on haaste seurakuntien kirkkoherroille.

Suurin merkitys on kuitenkin sillä työntekijällä, joka kohtaa nuoren rippikoulussa. Onnistuneessa rippikoulussa on tärkeää tietää teoriaa ja oppeja, mutta tärkeintä on kohtaaminen ja opettajan asenne nuorta kohtaan: ärsyttävä teini vai positiivinen tuttavuus elämän tiellä, johon aidos-ti haluan tutustua kunnioittavassa hengessä... sekä luova hulluus ja uskallus rajojen rikkomiseen ja uuden kokeilemiseen.

*~Tuliko irea? Kirioota
paperille, paa nimes alle ja
anna kuulua! ~*

Omaa opetusta suunnitellessa moni miettii opetusta vain omalta kannalta, mitä opettajana teen? Mihin unohdetaan oppija ja se, mitä hän tekee? Onko hän passiivinen kuulija, joka kopioi kalvolta vai tekeekö hän käsillään jotain, väittelee toisten kanssa annetusta aiheesta, valmistaa näytelmää, lukee Raamatua... Mikä tahansa on parempaa kuin tylsistyttävä istuminen!

Uskon, että moni haluaisi kehittää rippikouluopetustaan, mutta kun ideat ja voimat ovat lähes lopussa tai aika ei yksinkertaisesti riitä. Olisi upeaa, jos meillä olisi yhteinen internet-sivusto, minne voisimme lähettää ideoita ja vinkkejä opetuksen toteuttamiseen. Siinä vaiheessa, kun itse miettsin oppikokonaisuutta Pyhästä Hengestä, voisin katsoa, miten kollega on toteuttanut sen naapuriseurakunnassa tai toisella puolella Suomea. Ei kollegan arvostelua tai vähättelyä vaan ideoita ja hyväksi koettuja toteutusmalleja, jotka palvelevat yhteistä tavoitetta ja päämäärää. Miksi emme lopettaisi luovuutemme mustasukkaista varjelemista ja toisi asioita yhteiseen vaihtopöytään? Ei niin, että vain yksi tai kaksi tuovat materiaalia yhteiseen tietopankkiin ja muut kopioivat, vaan jokainen meistä antaa ja jokainen myös saa! Kirk-

kohallituksen puoleen suuntaan kohteeni tässä kohtaa teknisissä asioissa ja sisällössä haastan meistä jokaisen...

*~ Jonsei maharotoonta joskus
yritä, mistäs sitä tiätää, mihinä
ne maharollisen rajat menoo,
sanoo akka, kun miästänsä
kansalaasopiston
kuntojumppahan ilmootti ~*

Väliotsikot ovat kirjasta "Positiivisuutta pohojalaasittain" (toim. Johanna Tuomi). Positiivarit Ky, 2004.

Kirjoittaja on Tampereen seurakuntayhtymän rippikouluystiöstä vastaava kasvatusteologi.

Kuva Kotimaal Timo Merensilta

KIRSI TIRRI

Mielekkään oppimisen edellytykset rippikoulussa

Mielekäs oppiminen rippikoulussa edellyttää, että rippikoululainen voi kokea ratkovansa ongelmia tai tutkivansa asioita, jotka ovat hänelle itselleen ajankohtaisia ja todellisia.

David Jonassen (1995) on esittänyt seitsemän mielekkään oppimisen kriteeriä, joita seuraavassa sovelletaan rippikouluun. Kriteerit perustuvat kontekstuaaliseen oppimisenäkemykseen. Kiinnostunut lukija voi perehtyä aiheeseen tarkemmin Pruukin ja Tirrin (2004) rippikoulun käsikirjaan kirjoittamasta artikkelista. Mielekäs oppiminen rippikoulus-

sa edellyttää ainakin seuraavien kriteerien täyttymistä:

Aktiivisuus. Rippikoululainen työskentelee aktiivisesti työstään opittavaa uutta tietoa ollen itse vastuullinen oppimistuloksestaan. Hän käsittelee aktiivisesti itse oppimisen kohdetta, jolloin hän pystyy saamansa kokemuksen kautta oppimaan yhä syvemmin ja paremmin harjoittamaansa tietoa tai taitoa. Aktiivisuus johtaa myös oppijan omaan vastuuseen oppimisestaan.

Konstruktivisuus. Rippikoululainen yhdistää aikaisempaa tietoaan uuteen tietoon pyrkien ymmärtämään tai sovittamaan keskenään ristiriidassa olevia asioita ja muokkaamaan näin uutta tietoa. Hän muodostaa opittavasta asiasta itselleen merkityksellistä ja ymmärrettävää tietoa. Rippikoulun alkuvaiheessa rippikoululaisen omat käsitykset asiasta voivat vielä olla varsin yksinkertaisia ja kehittymättömiä, mutta oppimisen edetessä hän muokkaa tietoansa yhä jäsentyneemmäksi ja kehittyneemmäksi tietorakenteeksi.

Mielekkääseen oppimiseen pyrkivä rippikoulupedagogiikka johtaa opiskeluun ja oppimiseen, joka on uuden tiedon rakentamista (konstruktiota) aikaisemman tiedon toistamisen sijasta. Se on myös keskustelua ja vuorovaikutusta passiivisen vastaanottamisen sijasta sekä omien näke-

mysten ja väitteiden muotoilua ja esittämistä

Kollaboratiivisuus. Rippikoululaiset toimivat ja oppivat yhdessä hyödyntäen toistensa taitoja observoimalla ja mallioppimalla toisiltaan sekä tarjoamalla toisilleen tukea ja antamalla palautetta toisilleen.

Intentionaalisuus. Ihmisen toiminnalle on luonteenomaista pyrkiminen tavoitteisiin ja päämääriin. Rippikoululaiset asettavat oppimiselleen kognitiivisia tavoitteita, joita he pyrkivät aktiivisesti toimintaansa ohjaamalla ja suuntamaalla saavuttamaan. Tavoitteellisuus johtaa myös opiskelijan omaan vastuuseen oppimistulosten saavuttamisesta ja kehittää hänen taitojaan ohjata omaa oppimistaan. Oppimisen kannalta on tärkeää, että opettaja ottaa heti rippikoulun alussa esille rippikoulun tavoitteet ja antaa rippikoululaisille mahdollisuuden pohtia niitä omakohtaisesti.

Kontekstuaalisuus. Rippikoululaiset tutkivat ja perehtyvät opittaviin asioihin mahdollisimman autenttisissa tilanteissa. Oppimistehtävät ovat todelliseen elämään kuuluvia tai simuloinnin avulla tuotettuja tilanteita tai ongelmalähtöisen oppimisenäkemyksen mukaisia tapauksia. Kontekstuaalisuus viittaa oppimisen tilannesidonnaisuuteen (situationaalisuus). Opiskelijoiden ratkaistessa todellisen elämän

Kuvakotimaa/Timo Saarinen

Mielekäs oppiminen rippikoulussa edellyttää, että rippikoululainen voi kokea ratkovansa ongelmia tai tutkivansa asioita, jotka ovat hänelle itselleen ajakohtaisia ja todellisia.

tilanteista nousevia monimuotoisia ja epätäydellisiä ongelmia he harjaantuvat vaativampaan ajatteluun kuin vain yksinkertaistettuja malleja ja pelkistettyjä ongelmia ratkoessaan. Parhaimmillaan oppimisympäristö on *autenttinen, monimuotoinen, aito ja todellinen*, jolloin se pystyy tarjoamaan mielekkäitä, todelliseen elämään, työhön ja tilanteisiin liittyviä ongelmia ja tehtäviä. Kontekstuaalisuus tukee oppijoiden motivaatiota, intentionaalisuutta ja aktiivisuutta oppimisessa.

Keskustelumuotoisuus ja vuorovaikutteisuus. Oppiminen on luonteeltaan sosiaalinen, dialoginen prosessi, jossa rippikoululaiset muodostavat yhteisiä oppimisyhteisöjä ja rakentavat uutta tietoa yhdessä muiden kanssa hyötyen toistensa erilaisista näkemyksistä ja ajatuksien vaihdosta. Oppimisympäristössä oppijan tulee olla mahdollista keskustella niin itsensä kuin toisten opiskelijoiden ja opettajan kanssa.

Reflektiivisyys. Rippikoululaiset ilmaisevat ajatuksiaan pohtien ja reflektoiden omaa oppimistaan ja johtopäätöksiään. Reflektiivinen ajattelu vaatii ohjausta, jotta opiskelija pystyy tarkastelemaan käsitteitä ja vertailemaan niitä, tunnistamaan olennaisia eroja ja yhdistämään niitä uudella tavalla. Uusien ja syvälisten ajatuksien omaksuminen vaatii aikaa ja opettajan tukea, jonka avulla opiskelija voi harjaantua reflektiiviseen ajatteluun. Rippikoululaisella tulee olla myös mahdollisuus saada *palautetta*, koska vain palaute edistää hänen taitojaan oman oppimisensa reflektointiin.

Jonassenin esittämiin kriteereihin on tarpeen lisätä vielä *oppimisen siirtovaikutus eli transfer* – Rippikoululainen oppii sellaisia metakognitiivisia ja kognitiivisia tietoja ja taitoja, joiden avulla hän pystyy soveltamaan tiettyssä oppimistilanteessa oppimaansa uusissa ja erilaisissa tilanteissa. Liian harvoin rippikoulussa pohditut asiat tuntuvat todellisilta ja käytökelpoisilta vain sen jakson tai vuoden ajan, jolloin nuori osallistuu aktiivisesti rippikouluun. Siirtovaiikutuksen tulisi kuitenkin tuottaa oppimista myös rippikoulun jälkeen siten, että nuori on oppinut jokin elämää eikä vain rippikoulua varten.

Konstruktivistisen oppimiskäsityksen läpimurto on johtanut siihen, että luennointi, pöytätyö ja toistaminen ovat leimautuneet vanhanaikaisiksi opetusmenetelmiksi. Sirkka Ahonen (Tieteessä tapahtuu 6/2003, 32-34) näkee konstruktivismissa kui-

tenkin paradoksin. Jo Platon kysyi Menon-dialogissaan, kuinka ihminen voi tietää tietävänsä jotain, jos ei tiedä, mitä on etsinyt.

Platonin pedagogisessa ajattelussa opettaja antoi opiskelijalle tehtävän, joka tuli ratkaista ajatteleamalla. Ilman opettajan tarkoin harkitsemaa kysymystä opiskelija ei olisi koskaan tiennyt, minkä käsitteen hän juuri oli omaksunut. Opettajan tehtävänä oli valita ja määritellä oppimistilanteessa käytävän dialogin luonne ja suunta. Kysymyksillään opettaja varmisti, että oppilas oppi niitä käsitteitä ja tieteen perusteita, joita tarvittiin opiskeltavassa aineessa. Ilman opettajaa opiskelija olisi saattanut ajautua mihin tahansa oppimatta mitään uusia, käsiteltävässä oppiaineessa tarvittavia käsitteitä. Oppimiseen tarvittiin siis opettajaa.

Opettaja voi ohjauksellaan pitää oppijan kurinalaisessa ajatteluprosessissa ja arvioida mitä opiskelijat ovat oppineet. Ilman opettajan asiantuntemusta keskustelu saattaa jäädä rippikoululaisten elämänskysymysten käsittelyyn, johon ei saada mukaan rippikoulun tavoitteissa olevia sisältöjä luontevaan dialogiin nuorten elämänskysymysten kanssa.

Rippikoulun kontekstissa Platonin dialogisuus on pedagogisesti hyvin perusteltu opettajan käyttämä opetusmuoto. Kristinuskon sisältöjen ja oppien hallinta edellyttää rippikoululaisilta tiettyjen teologisten käsitteiden käyttöä. Opettajan oikein asetetut kysymykset ja tehtävänasettelut auttavat rippikoululaisia harjoittamaan sellaista dialogia, jossa opittavat sisällöt pääsevät keskustelun keskiöön. Opettajaa tarvitaan suunnittelemaan mielekkäälle oppimiselle mahdollistavia oppimisympäristöjä ja –sisältöjä. Lisäksi opettaja ohjaa oppilaita sellaiseen dialogiin, jossa rippikoulun teologinen sisältö saadaan keskusteluun nuorten elämänskysymysten ja todellisuuden kanssa.

Konstruktivismiin oppijakeskeisyys ei siis tarkoita opettajan merkityksen vähenemistä oppimisessa. Päinvastoin, oppijakeskeisyys haastaa rippikoulunopettajan etsimään mielekästä oppimista yhdessä rippikoululaisten kanssa. Tässä prosessissa opettajalla itselläänkin on kaikki mahdollisuudet kokea mielekkäitä oppimis- ja opetuskokemuksia.

Kirjoittaja on Helsingin yliopiston uskontopedagogiikan professori.

Elämänmakuista oppimista – kehitysvammainen nuori rippikoulussa

Elämä, Usko, Rukous. Jo rippikoulusuunnitelman nimeen on piilotettu sen suurin haaste: miten yhdistää nämä kolme? Miten liittää kirkon usko ja rukous jollakin tavalla nuoren elämäntilanteeseen? Haaste kasvaa vielä suuremmaksi, kun rippikouluryhmä koostuu nuorista, jotka eivät ole aivan tavallisia nuoria.

Kehitysvammaisille nuorille suunnatut rippikoulut ovat rippikoulumaailmaan haute couturea: yksilöllisesti suunniteltuja, juuri kävijälleen tehtyjä.

Oma tuntumani kehitysvammaisiin rippikoululaisiin on syntynyt seitsemällä riparilla, joilla olen päässyt sukeltamaan erityisrippikoulujen arjen melkoiseen kirjoon. Teoreettisella tasolla olen painiskellut saman aihepiirin kanssa pro gradu –tutkielmassani ”Sä arvokas oot, sä osaat ja voit”. Tutkin kehitysvammaisille nuorille suunnattujen rippikoulujen opetusta: sen tavoitteita, sisältöä ja käytännön toteutusta. Lisäksi tarkastelin näiden rippikoulujen kehittämishaasteita ja tulevaisuutta. Tämä artikkeli perustuu paitsi omiin kokemuksiini, myös tutkimus-
tani varten haastattelemini rippikoulunopettajien elämänläheisiin kertomuksiin ja kommentteihin.

TÄRKEINTÄ EI OLE TIETO

Kun ryhdyin keräämään tutkimusaineistoa ja reissasin haastattelunauhurin kanssa eri puolilla Suomea, halusin tarmokkaasti tietää, mitä ovat erityisrippikoulujen tavoitteet. Mitä opettajat halusivat rippikoululaistensa oppivan? Tivasin rippikoulun tärkeintä tiedollista tavoitetta jokaisessa haastattelusani, mutta opettajien vastaukset olivat vältteleviä.

Haastattelemillani rippikoulunopettajilla oli hyvin käytännönläheinen ja kantapään kautta omak-
suttu suhtautuminen opettamiseen ja oppimiseen. He eivät uskoneet kalvosulkeisiin eivätkä ulkoläksyjen panttäämiseen, he eivät pitäneet rippikouluisaan loppukokeita. Heidän rippikoulunsa tiedollinen tavoite ei ollut, että nuori osaa rippikoulun jäl-

keen kertoa, mitä eroa on sovituksella ja lunastuksella. He eivät halunneet kaataa valmiiksi pureskeltua tietoa rippikoululaistensa päähän. Hyvin moni heistä tiivisti rippikoulunsa tärkeimmän tavoitteen laulun sanoihin: ”Kun Jumala sanallaan sinutkin loi, hän tarkoitti samalla näin: sä arvokas oot, sä osaat ja voit, mä tuollaisna rakastan sua”. Tärkein oppimistavoite ei ollutkaan tieto vaan tunne, kokemus.

Niissä erityisrippikouluissa, joissa olen ollut mukana, ovat olleet läsnä kaikki sateenkaaren värit. Olemme pelanneet, hiljentyneet, laulaneet, luke-
neet, opiskelleet, nauraneet, itkeneet, puhuneet... Oppineet jotakin yhteisönä. Minulla on ollut etu-
ikeus olla mukana rippikouluissa, joissa ei ole opetta-
jia ja oppilaita: on vain pieni joukko ihmisiä elämäs-
sä yhteistä arkea ja yhteistä pyhää, oppimassa toinen
toisiltaan ja ihmettelemässä elämän ja uskon kys-
myksiä. Elämä, uskon ja rukouksen säikeet ovat kie-
toutuneet jokaiseen päivään.

PLANEETTA RIPPIKOULU JA NUOREN ARKITODELLISUUS

Erityisrippikoulut saivat 1980-luvulla oman rippikoulusuunnitelmansa. Siitä on kuitenkin nyt luovuttu, ja uusi rippikoulusuunnitelma on yhteinen puitesuunnitelma kaikille rippikouluille. Asenteellisessa mielessä tämä on tärkeää: enää ei tarvitse erikseen korostaa, että erityisrippikoulut ovat ihan oikeita rippikouluja, jotka antavat kävijälleen aivan samat oikeudet kuin yleisrippikoulukin. Haastattelemani opettajat eivät kokeneet, että uusi rippikoulusuunnitelma olisi mullistanut heidän rippikoulunsa opetuksen. Moni totesi minulle, että sen henkijän on vallinnut minun rippikouluissani jo pitkään!

Yksi uuden rippikoulusuunnitelman painotuksista on se, että opetuksen tulisi aina liittyä nuoren elämään, nuoren kontekstiin. Suunnitelman nimen mukaisesti opetusta kannattaa kolme pilaria: kirkon usko, nuoren elämä sekä rukous. Enää ei ole kyse siitä, kuinka monta oppitunnillista tietoa rippikoululaisten päälle ehditään kaataa. Nyt pohditaan sitä, mikä on näiden tietojen merkitys nuorelle. Onko käsitellyillä asioilla merkitystä vain sen viikon

verran, kun elämme eristyksissä ”Planeetta Rippikoululla”, vai elävätkö ne nuorten mielissä vielä silloinkin, kun arki alkaa?

Tämä näkökulma on ollut erityisrippikoulujen opettajille - ja varmasti monille muillekin rippikoulunopettajille - tuttu jo pitkään. Nuorten konteksti ja nuoren edellytykset on jouduttu ottamaan huomioon, koska muuta vaihtoehtoa ei ole ollut. Harva kehitysvammainen nuori istuu hiljaa paikallaan ja kuuntelee kiltisti asiaa, jota hän ei ymmärrä ja joka ei häntä kiinnosta. Palaute rippikoulun opettajan liian pitkästä yksinpuhelusta on varsin spontaania ja suoraa, totesi eräs haastattelemani opettaja.

Välineitä nuorten todellisuuden kohtaamiseen on jouduttu keksimään myös siksi, että kehitysvammaisten nuorten kyky käsitellä asioita, jotka eivät ole millään tavalla heille konkreettisia, on hyvin rajallinen. Jokaiseen opetettavaan asiaan on täytynyt löytää tarttumapinta nuoren elämästä. Erityisrippikoulujen äitihahmo Marta Oesch korosti jo 1960-luvulla pitämissään rippikouluissa, että opetuksessa täytyy huomioida rippikouluisten yksilölliset lähtökohdat ja edellytykset. Oesch toi rippikouluun havainnollisuuden ja elämyksellisyden aikana, jona niiden perään ei vielä osattu kysellä.

TOSIELÄMÄN OPPIMISTILANTEITA

Nuoren elämän ja näkökulmien huomioiminen ei kuitenkaan saa olla ”nuoleskelua”, joka tekee rippikoulun ydinasianomasta löperön. Rippikoulun keskeinen viesti ei ole Harry Potter, Idolsit, lätkä eikä fudis, vaikka ne sattuisivat nuoria eniten kiinnostamaan. Rippikoulun opettajilla on välitettävänä tärkeä viesti. He kertovat oppilailleen siitä kirkosta ja siitä uskosta, johon nämä on jo lapsena liitetty – ei sen enempää eikä vähempää. Täytyy vain löytää se tapa, jolla nämä asiat liittyvät nuoren nykyyhteen.

Nuoren konteksti ja nuoren todellisuus eivät kuitenkaan ole yksi ja yhtenäinen asia. Todellisuuksia on yhtä monta kuin on nuoriakin. Erityisen selvästi tämä näkyy erityisrippikouluryhmissä, jotka ovat usein varsin heterogeenisiä. Nuoret saattavat olla hyvin erilaisissa vaiheissa kehityksessään. Kärjistetyt tilanne voi olla se, että yhtä kiinnostavat mummit ja toinen pohtii ihastumisia ja poikakavereita. Rippikoulun opettaja on melkoisen urakan edessä pyrkiessään jollakin tavoin liittämään rippikoulun keskeisen viestin ryhmän jokaisen riparilaisen elämäntodellisuuteen.

Erityisrippikoulujen opettajien välineitä tähän ovat olleet oppijälhtöiset työtavat, toiminnallisuus, pienet opetusryhmät ja runsas ohjaajien määrä. Jokaiselle nuorelle halutaan antaa mahdollisuus tulla kuulluksi. Haastattelemani opettajat panostivat myös siihen, että he tunsivat rippikouluun tulevat nuoret mahdollisimman hyvin. Monet heistä tekivät kotikäynnin jokaisen rippikoululaisen luo.

Opetuksen on ehdottomasti oltava konkreettista. Jos opetus liitelee kaukana omista abstrakteista sfääreissään, se ei ole kehitysvammaiselle nuorelle käsitettävää. Hienot teologiset kikkailut voi jättää suosiolla kaappiin odottamaan otollisempaa yleisöä. Nuorille täytyy puhua siitä, mikä on käsin kosketeltavaa ja totta.

Haastattelemini opettajien kertomana sain kuulla mainioita tarinoita siitä, mitä kontekstuaalisuus ja aidot oppimistilanteet heidän rippikouluissaan merkitsevät. Näitä hetkiä olen myös itse saanut olla todistamassa. Usein ne vaativat rippikoulun ohjaajilta tarkkaa vainua ja rohkeutta tarttua opetustilanteeseen, kun sellainen tulee kohdalle – oli se sitten kahden kesken saunanlauteilla tai koko ryhmän kanssa iltateellä. Kun leirielämän tuoksinassa on haukuttu ja loukattu toista, itketty ja viimein sovittu ja pyydetty anteeksi, on varsin helppo lähteä pohtimaan yhdessä sitä, mitä anteeksiantaminen merkitsee ja kuinka vaikeaa se meille ihmisille on. Leiri-ihastukset ja poikien pontevat kosinat puolestaan herättivät eräällä leirillä perusteelliset pohdinnat siitä, mitä rakkaus on ja mitä avio-
liitto tarkoittaa.

INTEGRAATION HAASTE SEURAKUNNILLE

Erityisrippikoulu ei ole kehitysvammaisen tai muun erityisen oppijan ainoa rippikoulumahdollisuus. Integraatio on tämän ajan trendi myös rippikouluissa. Vaikuttaa tosin siltä, että kehitys kulkee samankaltaisesti kahteen eri suuntaan. Toisaalta rippikouluja järjestetään ja toivotaan yhä rajatummille pienryhmille ja toisaalta pyritään siihen, että mahdollisimman moni nuori voisi käydä rippikoulun omassa seurakunnassaan.

Haastattelemani rippikoulunopettajat suhtautuivat integraatiokehitykseen varovaisesti. He tiedostivat sen vahvuudet mutta toisaalta myös heikkoudet. Yhdelle nuorelle seurakunnan rippikouluryhmään pääseminen voi olla iso askel kohti itsenäistymistä ja asenteellisesti todella tärkeä juttu: minut hyväksyttiin joukkoon, minä kelpaan. Toinen nuori taas saattaa kaivata tutun vertaisryhmän tukea ja kokea vieraan ryhmän pelottavana: olenko taas kaikkein huonoin ja hitain, erilainen kuin kaikki muut?

Erityisen nuoren integroiminen rippikouluryhmään herättää taatusti myös rippikoulunopettajissa tunken kysymyksiä. Millaista tukea hän tarvitsee rippikoulun suorittaakseen? Mitä hän voi oppia? Millaiset edellytykset hänellä on osallistua rippikouluun? Miten hän pärjää muiden nuorten joukossa? Osaanko minä opettaa häntä?

Haastattelemani opettajat kokivat, että rippikoulun ohjaajat ovat avainasemassa integroidun rippikoulun onnistumisen suhteen. Taitoja ja tietoa tietenkin tarvitaan, mutta kaikkein eniten tarvitaan kuitenkin tahtoa. Integroitu oppilas rippikouluissa ei saa tarkoittaa yhtä hiljaa nurkassa avustajan kans-

sa istuvaa oppilasta, joka jää syrjään kaikista muun rippikouluryhmän toiminnoista joko kognitiivisten, sosiaalisten tai motoristen taitojen puutteen takia.

VALMISPAKETTI VAI MITTATILAUSTYÖ?

Rippikouluryhmän valinnan lähtökohtana tulisi aina olla nuori itse. Opettajien tulisi yhteistyössä nuoren itsensä ja vanhempien kanssa pohtia sitä, mikä olisi juuri hänelle sopiva tapa käydä rippikoulu. Vaihtoehtoja riittää, jos halua niiden järjestämiseen löytyy.

Jokaisen nuoren oikeus rippikouluun, jossa hän yksilönä tulee kuulluksi, ei pitäisi olla resurssikysymys. Sitä se saattaa kuitenkin usein olla. Kun unel-

mat törmäävät realiteetteihin, jälki on usein rumaa. Kuinka voin kohdata jokaisen nuoren yksilönä, jos heitä on 25 ja meitä opettajia vain muutama? Miten voin kehittää opetukseni sisältöä ja menetelmiä, jos rippikoulutyöhön on aikaa vain muutama varti kaikkien muiden työtehtävien puristuksessa? Valitsevat olosuhteet eivät kuitenkaan estä pyrkimästä parempaan ja sanomasta ”I have a dream”, minulla on unelma: nuori, joka kokee, että rippikoulussa puhuttiin hänen kieltään. Nuori, joka saa rippikouluunsa kokemuksen siitä, että usko on asia, jolla voi olla merkitystä juuri minulle.

Kirjoittaja on Suomen kirkon pappisliiton opiskelijasih-teeri, TM.

SAKARI HÄKKINEN

Kirkon lapsi- ja nuorisotyön strategia haastaa seurakuntia muutoksiin

Suomen evankelis-luterilaisissa seurakunnissa perehdytään talven aikana lapsi- ja nuorisotyön kysymyksiin.

Kirkkohallituksen julkaisema Kirkon lapsi- ja nuorisotyön strategia on lähetetty seurakuntiin siinä toivossa, että seurakuntien työntekijät ja luottamushenkilöt löytäisivät strategiasta keinoja oman seurakuntansa lapsi- ja nuorisotyön määrätietoiseen suunnitteluun ja tarvittaessa uudistumiseenkin. Strategia myös näyttää seurakuntien lähivuosien kehittämistyölle yhteistä suuntaa.

Strategia-asiakirjan nimenä on *Jumala on. Elämä on nyt. Rakkaus liikuttaa*. Näillä kolmella lyhyellä lauseella voi tiivistää asiakirjan olennaisimman sisällön. Seurakuntatyön perustana on usko Jumalaan. Jumala on olemassa jo ennen kirkkoa ja kristillistä uskoa. Jumala on, ihmisistä riippumatta. Väärillä sanavalinnoilla voimme antaa väärän tai yksipuolisen kuvan Jumalasta. Usein hän näyttäytyy toisenlaisena kuin me olemme kuvitelleet. Siitä huolimatta kirkon työssä ei ole oikein vaieta Jumalasta. Ihmisiä voidaan auttaa näkemään hänen

vaikutuksensa ja jälkensä tässä maailmassa, sen tapahtumissa ja yksityisen ihmisen kohtaloissa. Tätä näkökulmaa nimitetään spiritualiteetiksi, hengelliseksi elämäksi. Se on kirkon elämää myös lapsi- ja nuorisotyössä.

Vuoden 2003 marraskuussa Suomen evankelis-luterilainen kirkko julistautui näyttävästi lapsuuden suojelemisen yhteisöksi. Melkein jokaisen kirkon oveen naulattiin teesejä, joissa päällimmäisenä sanomana luki: Rakasta lasta, suojele lapsuutta. Kirkon lapsi- ja nuorisotyössä halutaan tietoisesti korostaa lapsen oikeutta elää lapsena ja nuoren oikeutta nuoruuteen, tarvitsematta liian aikaisin kantaa aikuisen vastuuta ja murheita. Erityisesti lapsia ja nuoria halutaan varjella siltä kiireeltä ja stressiltä, jota tehokkuutta ja menestymistä suosiva aikuisten maailma on jo varhain tarjoamassa.

Ainutkertaisesta elämästä pitää saada iloa jo nyt. Ihmisarvon kannalta ei ole tärkeää se, mitä meistä tulee, vaan se, mitä me jo olemme: Jumalan luomia, tasavertaisia ihmisiä. Siksi sanomme kirkossa selkeästi: Elämä on nyt. Luonnollisesti tähän hetkeen sisällyttämme myös vastuullisen kasvatuksen näkökulman. Elämää on tarkoitus elää

huomennakin, aikuisena, vanhuksena, ja vielä antaen tulevillekin sukupolville mahdollisuuden hyvään elämään. Kirkossa hyvä elämä on elämää tässä hetkessä ja ikuisuudessa.

Elämä ei kuitenkaan ole tarkoitettu vain sarjaksi hyviä hetkiä ja suuria iloja. Siihen kuuluu myös vastoinkäymisiä, joilta emme voi lapsia ja nuoriakaan varjella. Mutta nimenomaan vaikeina aikoina kristityt ovat aina huomanneet, miten rakkaus liikuttaa. Osaksemme tuleva rakkaus, huolenpito ja hyvyys liikuttavat usein kyyneliini asti. Mutta samalla ne panevat meidät liikkeelle. Jumalan rakkaus lähettää rakastamaan toista ihmistä. Liikutumme lähimmäisen hädästä. Lapsi- ja nuorisotyössä korostetaan sekä osaksemme tulevaa rakkautta, että meidän vastuutamme ja mahdollisuuksiamme lähimmäisten auttamisessa.

MIKSI KIRKKO TEKEE LAPSI- JA NUORISOTYÖTÄ?

Strategia-asiakirjassa todetaan, että kirkon lapsi- ja nuorisotyön lähtökohtana on Jumalan läsnäolo maailmassa ja Kristuksen läsnäolo sanassa ja sakramenteissa. Kristuksen sanoihin perustuen kirkko edistää lasten, nuorten ja heidän kotiensä mahdollisuuksia kohdata ilman ehtoja armollinen Jumala. Itse asiassa kirkon lapsi- ja nuorisotyössä on siis kyse perusseurakuntatyöstä: ihmisen johdattamisesta armollisen Jumalan luo. Vaatimuksia ei aseteta: ikä tai ymmärrys ei saa olla esteenä sille, että ihminen pääsee osalliseksi Jumalan armosta.

Kasvatustyötä tekemällä kirkko välittää uskon traditiota sukupolvilta toisille ja auttaa ihmisiä elämään mielekkäästi. Elämän mielekkyyden kirkko uskoo löytyvän Jumalan rakkaudesta ja lähimmäisen rakastamisesta Kristuksen antaman esimerkin ja opetuksen mukaisesti.

KIRKKO VUONNA 2010

Strategiaa valmisteltaessa pohdittiin paljon sitä, miltä kirkko näyttää vuonna 2010. Tätä visiointia tekivät lapsi- ja nuorisotyöntekijät eri puolilta Suomea. Lapsi- ja nuorisotyön visio kirkosta vuonna 2010 kuuluu: "Vuonna 2010 meillä on kirkko, jossa lapsi ja nuori kohtaa pyhän ja rakastavan Jumalan, kohtaa välittäviä ihmisiä, saa olla oman ikäisensä ja oma itsensä, saa tukea kasvulleen ihmisenä ja kristittyinä sekä kuuluu seurakuntaan – yhteisöön, jonka elämän ja toiminnan pohjana on usko Jumalaan."

Tämän vision toteutuminen on kiinni työntekijöiden ja päättäjien sitoutumisesta tarvittaviin uudistuksiin lapsi- ja nuorisotyössä. Näitä uudistuksia on pohdittava ennen kaikkea paikallisissa seurakunnissa. Yksityiskohtaisia keinoja vision toteuttamiseksi ei yhteisessä strategiassa ole osoitettu, mutta asiakirja sisältää kuitenkin viisi strategista linjausta, joiden perusteellinen työstäminen paikallisseu-

Kuva Kotimaa/Petri Haapalainen

Lapsi- ja nuorisotyön kysymykset ovat esillä seurakunnissa lähiaikoina. Seurakuntiin on lähetetty Kirkkohallituksen julkaisema Kirkon lapsi- ja nuorisotyön strategia.

rakunnassa johtaa toivottuun lopputulokseen.

STRATEGISET LINJAUKSET

Kirkon työ on parhaimmillaan sekä yksilöä että yhteisöä arvostavaa. Seurakuntien lapsi- ja nuorisotyössä on pyrittävä kohtaamaan jokainen lapsi ja nuori ainutkertaisena yksilönä. Tämä tarkoittaa ajan jakamista niin, että työntekijällä riittää aikaa henkilökohtaisiin kontakteihin lasten, nuorten ja heidän vanhempiensa kanssa. Samalla kirkon voimavarana on kuitenkin vahva yhteisöllisyys.

Seurakunta tarjoaa ihmiselle elintärkeän yhteisön, jonka turvissa hän saa kasvaa. Varsinkin lapsi- ja nuorisotyössä tarvitaan pieniä yhteisöjä. Erilaiset ryhmät kuuluvat jo nyt seurakuntatyön todellisuuteen. Kokemusta yhteisöllisyydestä saadaan niin oman ikäisten kuin eri-ikäistenkin ryhmistä. Kirkon lapsi- ja nuorisotyössä on hyvä painottaa myös kuulamista maailman laajaan kristittyjen yhteisöön. Tämä yhteisö kokoontuu viikoittain jumalanpalvelukseen eri puolilla maailmaa. Yksilön arvostaminen ja yhteisön rakentaminen on ensimmäinen strategista linjauksista.

Toisena peruslinjauksena strategiassa esitellään rohkeus pitää esillä uskoa Jumalaan. Kirkon työ rakentuu Jumala-uskon varaan. Siksi uskon kysymykset ovat keskeisellä sijalla kirkon työssä. Tämä merkitsee jumalanpalvelusten toteuttamista siten, että

myös lapset ja nuoret kokevat ne omikseen. Kristinuskon siirtyminen sukupolvelta toiselle on kasvatuskysymys. Myös meidän aikamme lapsilla ja nuorilla on oikeus oppia ne keskeiset uskon traditiot, joista mekin olemme päässeet osallisiksi: rukoukset, kristilliset symbolit, tavat ja rituaalit, keskeiset Raamatun kertomukset sekä hengelliset laulut ja virret. Erityisesti jumalanpalveluselämän alueella lapset ja nuoret jäävät nykyisellään liian helposti sivuun. Heillä olisi myös annettavaa seurakunnan jumalanpalveluselämälle.

Kolmantena linjauksena seurakuntia kehoetaan arvioimaan työn rakenteita. Millä tavoin lasten ja nuorten omat elämänkysymykset tulevat kohdatuiksi seurakuntatyössä? Onko päätöksentekijöissä riittävästi lapsi- ja nuorisotyön asiantuntijoita? Miten perheitä kohdataan? Samalla on hyvä pohtia työntekijöiden voimavarojen riittämistä. Mihin on ennen kaikkea satsattava? Voidaanko verkostoitumalla edistää lasten ja nuorten asiaa ja kuinka paljon verkostoituminen vaatii työntekijältä aikaa ja voimia?

Erilaisten lapsi- ja nuorisotyön toimijoiden keskinäiset kokoukset koetaan usein antoisiksi ja tarpeellisiksi, mutta niihin käytetty aika on aina pois lasten ja nuorten parissa tehtävästä työstä. Siksi mielekkään tasapainon löytäminen on tärkeää. Seurakunnan eri työmuotojen yhteistyö voi myös säästää voimavaroja, esimerkiksi perhetyön toimintaa järjestettäessä.

Strategiassa pohditaan myös kirkon koulutetun ammattihenkilöstön suhdetta seurakuntalaisten osallistumiseen. Tällä hetkellä tilastojen mukaan on käynyt niin, että varsinkin nuorten omaehtoinen ja aloitteellinen toiminta on vähentynyt miltei samassa suhteessa kuin seurakuntien ammattitaitoisen henkilöstön määrä on kasvanut. Palkatun henkilöstön lisäksi kirkon lapsi- ja nuorisotyössä toimii kuitenkin huomattavan paljon, yli 41.000, vapaaehtoista.

Työn rakenteita arvioitaessa paikkakunnan muuttunut ikärakenne ja muut olosuhteet on myös syytä ottaa huomioon. Toisin paikoin lapsia ja nuoria on huomasti enemmän kuin kymmenen vuotta sitten. Toisaalla väki vähenee, mutta paikkakunnalla edelleen asuvienkin lasten ja nuorten parissa on tehtävä laadukasta työtä.

Neljäntenä linjauksena strategiassa korostetaan, että seurakunta tukee lapsen ja nuoren kasvua. Seurakunta on osaltaan vastuussa lasten ja nuorten kasvatuksesta. Siksi seurakunnassa on huolehdittava siitä, että sen toimintamuodot tarjoavat turvallisen ja luotettavan kasvuympäristön eri ikäisille lapsille ja nuorille.

Pyrkimys rehellisyyteen ja todellisuuden avoimeen kohtaamiseen kuuluvat seurakunnan kasvatustyön luonteeseen. Lapsilla ja nuorilla on lupa kysyä ja ihmetellä, turvallisessa kasvuympäristössä vaikeistakin asioista voidaan keskustella. Yksi kris-

tillisen kasvatuksen peruspilareista on armo ja anteeksianto. Kristillisen kasvatuksen lähtökohtana voidaan pitää sitä, että ihminen hyväksytään sellaisena kuin hän on.

Viidentenä strategisena linjauksena seurakuntia muistutetaan siitä, että koti on kirkon lapsi- ja nuorisotyössä ennen muuta ja ennen muita yhteistyökumppani. Ensisijaisesti kasvatusvastuu kuuluu aina vanhemmille. Seurakunta haluaa tukea tätä vanhempien antamaa kasvatusta. Jotta näin voisi tapahtua, on pidettävä yhteyksiä perheisiin – asettamatta ehtoja sille, millaisia nämä perheet ovat. Osa työstä voidaan joutua suuntaamaan uudelleen perhelähtöisesti: voi olla mielekästä järjestää toimintaa perheille perinteisen ikäryhmätyön rinnalle. Perheen ja suvun tarjoaman perusyhteisön tukeminen kuuluu seurakunnan tehtävään. Milloin lapsi ja nuori jää vaille kodin turvaa ja perheen tukea, seurakunnan on tunnettava vastuunsa huolehtimalla näiden jäsentensä hyvinvoinnista ja turvallisen kasvun mahdollisuuksista.

MITEN STRATEGIAA TOTEUTETAAN?

Kirkon lapsi- ja nuorisotyön visio vuodelta 2010 toteutuu vain, jos seurakunnissa sitoudutaan määrätietoiseen työskentelyyn sen hyväksi. Lapsi- ja nuorisotyö ei ole seurakunnissa vain työalasta vastaavien työntekijöiden vastuulla, vaan osa jokaisen työntekijän ja luottamushenkilön toimenkuvaa samalla tavalla kuin lähetys tai diakonia kuuluu kaikille.

Ensimmäisessä vaiheessa seurakuntien odotetaan laativan omia suunnitelmia ja strategioita. Ne voivat olla myös osa tavanomaista kolmivuotissuunnittelua, johon strategia antaa nyt selviä linjauksia. Joissakin seurakunnissa strategian johdosta saatetaan ryhtyä suurempiinkin muutoksiin, jos ne nähdään tarpeellisiksi. Missään tapauksessa uudistumista ei ole syytä jättää vain lapsi- ja nuorisotyötä tekevien harteille. Parhaiten niitä pystyvät esittelemään ammattitaitoiset lapsi- ja nuorisotyöntekijät ja asiaan hyvin perehtyneet luottamushenkilöt. Siksi strategiakirjan toivoisi leviävän seurakunnissa muillekin kuin kirkkoherroille ja työalasta vastaaville.

Kuopion hiippakunnan osalta lapsi- ja nuorisotyön strategia tarjoaa lähtökohdan tulevien vuosien koulutuksen suunnittelulle. Jo kuluvan vuoden koulutus nousee strategian esittämistä linjauksista. Koulutuksen ohella piispan tarkastukset ja muut seurakuntavierailut tulevat lähivuosina pitämään sisällään myös lapsi- ja nuorisotyön suunnitelmista keskustelemista ja seurakunnissa tapahtuvan kehitystyön tukemista.

Kirjoittaja on Kuopion tuomiokapitulin hiippakuntasihtööri, TT. Hän toimi Kirkon lapsi- ja nuorisotyön strategiaa valmistelleen työryhmän puheenjohtajana.

Kesäteologi rippikoulussa

Kalenterivuosi on vaihtunut ja seurakunnissa ympäri Suomea mietitään jo kesäajan järjestelyjä. Monet seurakunnat tarvitsevat täydennystä etenkin rippikoulujen ohjaajajoukkoon.

Aikaisempien kokemusten perusteella arvioidaan, tarvitaanko omien viranhaltijoiden lisäksi muita työntekijöitä ja mikäli tarvitaan, minkälaisia. Toiset seurakunnat värväävät paikkakunnalta teologiseen tai nuorisotyönohjaajakouluihin opiskelemaan lähteneet entiset isokset, toisissa taas halutaan uutta verta ja haetaan avoimella haulla kesätyöläisiä.

Ettenkin pienissä seurakunnissa kesäteologin toimenkuvaan kuuluu monenlaista kesäajan seurakuntatyötä. Useimmiten työ on kuitenkin lähes yksinomaan rippikoululeireillä ohjaajana toimimista. En ole kuullut yhdestäkään kesäteologista, jonka kesään ei olisi kuulunut rippikoulutyötä. Mitä sitten kesäteologin tehtäviin ja vastuuseen rippikoulussa kuuluu ja mitä ei, ja mikä hänen roolinsa rippikoulussa on?

Kesäteologiksi lähtevä tietää toimenkuvansa rippikoulutyöpainotteisuuden. Sitä vastoin monelle voi tulla yllätyksenä se, mihin rooliin hän joutuu ohjaajatiimissä. Tässä kysymys on enemmänkin seurakunnan vakituisten työntekijöiden persoonista kuin yleisistä lainalaisuuksista. Joissakin seurakunnissa kesäteologi joutuu kantamaan kaiken vastuun rippikoulusta riippumatta aikaisemmasta kokemuksestaan vastaavasta toimesta. Toisessa seurakunnassa hän jää kokemuksestaan riippumatta seurailemaan kuinka pappi ja nuorisotyönohjaaja laittavat vanhaan malliin rippikoulun pakettiin.

MISSÄ ROOLISSA RIPPIKOULUSSA?

Mikä tulisi olla kesäteologin rooli rippikoulussa? Tähän ei toivottavasti kellään ole yksiselitteistä vastausta. Niin seurakuntia, niiden työntekijöitä kuin kesäteologeja kuin moneen junaan. Tärkein lähtökohta on keskustelu rippikoulutiimin kesken hyvissä ajoin ennen rippikoulun alkua. Nykyinen rippikoulusuunnitelma edellyttää rippikoululta puolen vuoden kestoa. Monet seurakunnat ottavatkin kesäteologinsa mukaan heti ensimmäisiin tapaamisiinsa ja sopivat jo niiden yhteydessä käytännön järjestelyistä ja keskustelevat kunkin tiimin jäsenen odotuksista leiriä kohtaan.

Toisaalta on yhä paljon seurakuntia, joissa kesäteologi lähtee rippikouluun vajavaisin pohjatiedoin.

Rippileiriä ennen kesäteologin tulee tietää leirikeskusten käytänteiden ja yleisten sääntöjen lisäksi paljon muutakin. Kaikkien rippikoulujen suunnittelu tulisi tehdä yhdessä koko ohjaajatiimin kesken. Koska rippikoulu on puoli vuotta kestävä kokonaisuus, mitä paremmin kesäteologikin on integroitu siihen mukaan koko sen elinkaaren ajan, sitä enemmän myös hänestä on hyötyä.

Yhteisen suunnittelun kautta kesäteologin vahvuudet tulevat leirin käyttöön ja häntä tuetaan niissä asioissa, joissa hänen kokemuksensa on vähäisempää. Ikävimpiä ovat tapaukset, joissa kesäteologi on vain apuopettaja, joka tulee kesken leirin mukaan rippikouluun ja jää kokonaisuudesta ulkopuoliseksi. On myös nuorten kannalta tärkeää, että ohjaajajoukko tulee tutuksi kaikilta osin.

Ensimmäistä kesää kesäteologina toimivan rooli rippikoulussa saa ja sen itse asiassa tulee olla erilainen kuin jo viidettä kesää tehtävässä toimivan. Hyvä rippikoulun ohjaajatiimi ottaa tämän huomioon. Kokenut saa vastuuta ja kokematon totuttelee aluksi ja alkaa saamaan sitä vähitellen enenevässä määrin. Tämä voidaan varmistaa yhteisellä ennakko-suunnittelulla.

KESÄTEOLOGI – OHJAAJA, EI ISONEN

Yleisesti ajatellaan, että pappi on rippikoulussa vastuussa opetuksesta ja nuorisotyöntekijä melko lailla kaikesta muusta. Useat seurakunnat ovat siirtyneet käytäntöön, jossa nuorisotyönohjaajalla on leireillä ohjelma- ja turvallisuusvastuu, koska papilla on jo opetusvastuu. Monesti roolit menevät suuntaan ja toiseen sekaisin. Pappi onkin tehokas ohjelmavastava tai nuorisotyöntekijä hyvä opettaja.

Perusrooleissa pysyminen vaatisi kesäteologia olemaan leirin toinen opettaja, joka auttaa pappia hänen opetusvastuussaan. Usein ei ole tietenkään järkevää, että leirin kolmas työntekijä on sidottu vain opetusvastuuseen vaan hänelle tulee vastuuta sekä vapaa-ajasta että opettamisesta. Tässä käy valitettavan helposti niin, että leirille lähtevät pappi ja nuorisotyönohjaaja ottavat mielestään miellyttävät tehtävät itselleen ja jättävät kesäteologin harteille sellaiset tehtävät, jotka leirillä koetaan velvollisuuksiksi, mutta kukaan ei kyseenalaista niiden olemassaoloa.

Vanhat ”työ ja vapaa-aika” ja ”kristitty yhteiskunnan jäsenenä” –oppitunnit löytyvät yhä opetussuunnitelmasta, mutta viranhaltijat eivät halua ottaa niitä pidettäväkseen.

Vastuu tulisi jakaa siten, että kesäteologi pääsisi

kokeilemaan haastavia tehtäviä tuetusti eikä siten, että hänelle annetaan vähäpätöisiä tehtäviä ilman tukea. Suunnittelusta lähtenyt keskustelevalle ilmapiiiri saa jatkaa myös leirillä. Ohjaajatiimin on hyvä kokoontua keskenään myös leirin aikana jakamaan kokemuksiaan. Erityisen tärkeää on kysyä kesäteologilta, mikä hänen kokemuksensa on saamastaan tuesta ja vastuusta. Kesäteologille ei saa jäädä vaikutelmaa, että hän tasapainoilee jossain isosen ja ohjaajan rajamailla tietämättä oikein, kumpaan joukkoon kuuluu. Kesäteologi on selkeästi ohjaaja siinä missä pappi ja nuorisotyöntekijäkin, ei isonen.

KUKA ON VASTUUSSA?

Vastuukysymyksen kohdalla on myös mielenkiintoista, että jotkut seurakunnat antavat ohjelma- ja turvallisuusvastuun tai opetusvastuun kokonaan kesäteologin harteille. Näissä tilanteissa on hyvä muistaa, ettei kesätyöntekijä voi olla täydessä vastuussa kummastakaan.

Jos kesäteologi on merkitty leirin turvallisuudesta vastaavaksi, hän voi kyllä nostaa ylimääräistä vastuulisää, mutta ei voi onnettomuuden sattuessa joutua edesvastuuseen. Tällöin kirkkoherran katsotaan syyllystyneen laiminlyöntiin ja vastuu on hänen. Näissä asioissa seurakunnissa tulee pitää järki kädessä. Kesäteologin vastuulle ei voi jättää kokonaisvastuuta leiristä.

Seurakunnan viranhaltijat syyllystyvät joskus jopa siihen, että omat leirityötiimit kootaan sellaisista henkilöistä, joiden kanssa tullaan hyvin toimeen ja joihin on helppo luottaa. Kesäapulaiset laitetaan keskenään leirille tai heidät laitetaan sinne sellaisten työntekijöiden kanssa, joiden kanssa kokeneetkaan työntekijät eivät haluaisi leirille. Kuten huomamme, vastuun jakaminen voi olla vaikeaa molempiin suuntiin. Helposti vastuuta joko pihdataan omiin kykyihin uskoen tai annetaan liian avokätisesti. Monissa seurakunnissa on kuitenkin löydetty kultainen keskitie tässä vaikeassa tasapainotte- lussa.

Leirin aikana kesäteologin tehtävä ei missään tapauksessa saa olla yövalvojana toimiminen sen enempää kuin mitä se kuuluu kaikille leirin työntekijöille. Vastuu on tässäkin jaettava tasaisesti. Tähän liittyy myös kesäteologin jättäminen yksin leirille. Yön aikana työntekijöillä ei ole oikeutta poistua leirialueelta, eikä turvallisuusvastuussa olevalla ohjaajalla koko leirin aikana. Turvallisuusvastuuta ei voi siirtää kesäteologille.

Kuten todettua, kesäteologin ei pitäisi joutua kokonaisvastuuseen myöskään opetuksesta rippikoulussa, ei leirillä eikä päivärippikoulussa. Kokenut kesäteologi voi olla silti parempi opettaja kuin vanha pastori, jonka kosketuspinta nuorten elämään alkaa olla kovin ohut. Silti tästä opetusvastuusta on keskusteltava aina tarkkaan. Kesäteologille ei saa sanoa ”menepä ja pidä tunti, kun minä en ehdi”, vaan hä-

nen kanssaan tulee keskustella siitä, minkä verran hän on pitänyt ja minkä verran kokisi mielekkääksi pitää oppitunteja. Toinen kesäteologi voi ottaa vastuuta mielellään paljon, kun taas toinen haluaisi ottaa ensin vähän vastuuta ja kokeilla siipiään. Kesäteologien pätevyys opettaa rippikoulussa vaihtelee myös suuresti. Pidemmällä opinnoissaan olevat ovat ehtineet kerryttää itselleen enemmän teologista tietämystä kuin alkuvaiheen opiskelijat, mutta opiskelun alkuvaiheen tietomäärätkin vaihtelevat paljon. Jo yhden vuoden opintojen jälkeen voi olla erittäin pätevä pitämään oppitunteja rippikoulussa, mutta tukea kannattaa tarjota tuntien suunnitteluun vielä pidemmällekin ehtineille. Eikä olisi pahitteeksi, jos joskus seurakunnissa huomioitaisiin kesäteologienkin työtunneissa myös rippikoulutuntien suunnitteluun kuluva aika.

KESÄTÖIHIN OIKEALLA ASEENTEELLA

Kesäteologin itsensäkin on lähdeittävä rippikouluun oikealla asenteella. Hän ei ole isonen vaan osa ohjaajatiimiä. Hänelläkin on vastuunsa leirin kokonaisuudesta ja järjestyksen ylläpidosta. Erityisen vaikeaa tämä voi olla, jos edellisen kesän isosen tehtävät vaihtuvat kesäteologin tehtäviin. Keskusteleminen tehtävänjaosta ei ole ainoastaan vakinaisten viranhaltijoiden tehtävä, vaan myös kesäteologin on saatava suunsa auki ja kerrottava omista vahvuuksistaan ja heikkouksistaan. Näin häntä osataan ohjata ja tukea tehtävissään ja hän kasvaa ja kehittyy sekä saa myönteisiä kokemuksia seurakuntatyöstä.

Kesäteologin suurimman hyveen voisi sanoa olevan vastaanottavuus. Oikea asenne on pyytää neuvoa ja tukea vanhemmilta ja kokeneemmilta työtovereilta ja kehittyä sitä kautta. Lisäksi kesäteologin kannattaa oman kokemuksensa kartuttamiseksi pyrkiä nimenomaan ottamaan vastuulleen leireillä sellaisia tehtäviä, joita ei ole ennen tehnyt – tietenkin omat voimavaransa huomioiden.

Kirjoitukseni tarkoitus on ollut kuvailla yleistä tilannetta kesäteologin roolista, tehtävistä ja vastuusta rippikoulussa. On erittäin vaikeaa antaa hyvää kokonaiskuvaa aihepiiristä, sillä seurakuntiemme käytänteiden kirjo on valtava. Toisessa seurakunnassa kesäteologin kokemus otetaan huomioon ja hänelle jaetaan sopivasti vastuuta ja annetaan opastusta, toisessa seurakunnassa taas edetään ”tulkaa, sillä kaikki on jo valmista” –periaatteella, jolloin persoona, luovuus ja kokemus jätetään huomioimatta. Kesäteologi on rippikoulussa ohjaaja siinä missä vakituiset työntekijätkin. Myönteinen kokemus kesäteologin toimesta saattaa olla ratkaiseva, kun opiskelija valitsee tulevaa työsarkaansa. Sana hyvistä työolosuhteista kulkee teologisten tiedekuntien käytävillä ja seurakunta saa tulevaisuudessa hyviä työntekijöitä.

Kirjoittaja on kirkon nuorisotyönohjaaja, teologian ylioppilas.

*Pappisliiton
projekti nuor-
ten pappien
tukemiseksi
sekä liiton opis-
kelijatoiminnan
kehittämiseksi
päätyi, mutta
tuki jatkuu.*

KAISA-LIISA PEHKONEN-SUORANTA

Nuorten pappien tukiprojekti on päättynyt – tuki jatkuu

**Pappisliitossa toimi vuosina 2002 – 2004
projekti nuorten pappien tukemiseksi se-
kä liiton opiskelijatoiminnan kehittämi-
seksi.**

Projektin parissa työskentelivät projektisihteerit Kai-
sa-Liisa Pehkonen-Suoranta ja Hanna Tervanotko.
Projektin tarkoituksena oli tukea nuorten pappien
kirkollista identiteettiä ja jaksamista sekä opiske-

lijoiden ammatillista kasvua siten, että he rohkais-
tuisivat hakeutumaan seurakuntavirkaan. Projektia
toteutettiin verkostoyhteistyössä hiippakuntien, kir-
kon koulutuskeskuksen, kirkon teologikoulutustoi-
mikunnan ja ainejärjestöjen kanssa.

PULAA PAPEISTA?

Projektin alkuvaiheessa selvitettiin yhdessä työn-
antajan kanssa uhkaavan pappispulan taustatekijöi-

tä. Ongelmaksi määriteltiin tilastollisesti ennustetavissa oleva henkilöstöpula, kirkon heikohko kilpailukyky rekrytointitilanteessa sekä seurakuntien työyhteisöongelmat. Mielenkiintoista oli kuitenkin havaita, että opiskelijat arvioivat työyhteisön hyvinvoinnin palkkaa korkeammaksi motivaatiotekijäksi. Ehkä tässä kauniissa ajatuksessa on mukana nuoruuden idealismia, jolloin asunto-, auto- ja opintolainat eivät paina päälle eikä lapsi vaadi vuosi vuodelta kalliimpaa polkupyörää.

Liitto yhdessä työnantajan kanssa kiinnitti huomiota papiston sukupuolirakenteen muuttumiseen: nyt opintonsa aloittavista noin 60 % on naisia. Onkin pidettävä huoli siitä, ettei papintyöstä kehity naisvaltainen matalapalkka-ala. Lähivuosina on vakavasti etsittävä keinoja, joilla kannustetaan myös nuoria miehiä hakeutumaan papinvirkaan.

Näyttää siltä, että merkittävimpiä houkuttimia seurakuntapapin virkaan ovat kilpailukykyiset palvelussuhteen ehdot ja opiskeluaajan työelämäyhteyksien tiivistäminen, johon kuuluu elimellisesti laadukkaan harjoittelun takaaminen. Motivoituneet ja työssään jaksavat papit ovat parhaita samastuskohteita ja samalla kirkon viran mainoksia nuorelle teologille, joka harkitsee kirkon töihin lähtöä.

Pappispula on jo nyt monissa syrjäseudun seurakunnissa arkipäivää. Kun suuret ikäluokat siirtyvät eläkkeelle joudutaan etsimään uusia työnteon malleja. Kun on pulaa papeista, tehtävät selkeytyvät ja keskittyvät ammattitaidon ydinalueelle: sanan ja sakramenttien hoitoon. Tarvitaan yhteistä ja verkostoitunutta toimintaa kirkon eri tasoilla työvoimakysymyksen ratkaisemiseksi. Kulunut liiton perustama ja kustantama nuorten pappien tukiprojekti oli merkittävä osoitus hyvästä yhteistyöstä eri toimijoiden kesken.

TUKIRYHMÄ IDEARIIHENÄ

Elinehtona projektin toteuttamiselle oli nuorten pappien tukityöryhmä, jossa oli edustettuna tietotaitoa niiltä sektoreilta, joissa keskeisesti työskennellään opiskelijoiden ja nuorten pappien hyvinvoinnin edistämiseksi. Työryhmään kuuluivat koulutussuunnittelija Hannu Pöntinen, hiippakuntapastori Eeva Salo, kirkkoherra Hannu Koskelainen, ”nuori pappi” Jarno Hellström ja sihteereinä toimivat projektisihteerit. Liitto tarjosi yhteisen pöydän keskustelulle sekä nuorten pappien tukitoiminnan koordinoimille ja kehittämiselle.

HIIPPAKUNNAT TUKEVAT NUORTA PAPPIA

Hiippakuntien tukikäytäntöjä kartoitettaessa tuli esille, että ne vaihtelevat hiippakuntien kesken. Yleisimmät vastaviihityihin pappeihin liittyvät tukimuodot ovat nuorten pappien tapaaminen noin

vuosi vihkimyksen jälkeen sekä retriitti-muotoinen työskentely. Uusimuotoinen pastoraalikoulutus sisältää pakollisen perehdyttämiskurssin sekä tarjoaa hiippakunnan nuorille yhteisiä koulutuskokouksia. Yrityksistä tuttu mentorointi on jalkautumassa myös hiippakuntiin. Toki nuoren ja vanhemman kollegan välistä dialogia ja matkakumppanuutta tapahtuu paljon ruohonjuuritasolla, vaikkei sitä kutsuttaisikaan muotisanalla ”mentorointi”.

NEUVOJA PÄTKÄTYÖLÄISEN ARKEEN

Pätkätyöseminaarin järjestäminen oli merkittävin projektin yksittäinen etappi. Seminaariin osallistui sekä hiippakuntien rekrytoinnista vastaavia henkilöitä että määräaikaissa virkasuhteissa työskennelleitä pappeja. Pätkätyössä olevat papit kertoivat koko perheeseen heijastuvasta epävarmuudesta, jatkuvan työnhaun raskaudesta, työn näköalattomuudesta sekä oman itsen tunnon laskusta. Tässä yhteydessä on syytä korostaa, että pätkätyöt ovat pääasiallisesti pääkaupunkiseudulla työskentelevien pappien ongelma sillä maaseutuhiippakunnista voi saada pidempiä virkamääräyksiä ja viran hyvinkin nopeasti.

Liitto seuraa jatkuvasti pätkätyötilannetta ja pyrkii järjestämään parin vuoden välein tapaamisia määräaikaista tehtäviä hoitaville papeille. Pätkätyöproblematiikka on asiakokonaisuus, jonka parissa yhteistyötä laajennettaneen eri ammattiryhmien kesken. On myös mainittava erittäin myönteinen käänne, joka on tapahtunut pätkätyötekevien pappien kohdalla: nyt on mahdollista hakea avustusta hiippakuntien koulutusrahastosta pastoraalikoulutusta varten. Avustusten hakemisessa neuvoa antavat hiippakuntadekaanit.

NUORTEN PAPPIEN KOLLEGIAALISUUDEN TUKEMINEN

Viime vuosina kirkossamme on alettu puhua hengellisestä matkakumppanuudesta. Parhaimmillaan papiston keskinäinen kollegiaalisuus on luonteeltaan tällaista matkan jakamista. Aivan virkataipaleensa alussa olevilla papeilla on omia kysymyksiä, joita on mukava pohtia vertaisryhmissä. Projektin aikana pyrittiin vaikuttamaan alaosastovastaviin, jotta nämä kutsuisivat joukkoon mukaan vastaviihityjä pappeja. Henkilökohtainen puhelinsoitto lienee hyvin merkittävä nuorelle virankantajalle, joka yksin pohtii kutsumustaan uudessa, vaativassa elämäntilanteessa. On myös tärkeää, että alaosastoaktiivit sekä liiton luottamusmiehet tarjoavat nuorille apuaan virkaehtosopimus neuvonnan välityksellä. Monesti nuori pappi ei uskalla kysyä esimieheltään esimerkiksi vapaapäivistään tai leirityöaikahyvityksestä.

Projektin aikana perustettiin Pääkaupunkiseudun nuoret papit –alaosasto. Liitto on myös aloittanut yhteisten nuorten pappien päivien suunnittelun yhdessä hiippakuntien kanssa.

KUN HUILAA, NIIN JAKSAA

Liiton kotisivuilla sekä Cruxissa kysyttiin: ”Hei nuori pappi, miten Sinulla menee?” Vastaukset kertoivat, että usein nuori pappi tasapainottelee vaativan nuorisotyön ja yleisen seurakuntatyön jännitteessä. Kun kaikki on uutta, ensimmäisen työvuoden ”läpikirjoittaminen” vaatii paljon enemmän valmistelu- ja sulatteluaikaa kuin mitä vanhempi viranhaltija tarvitsee. Usein tätä ei seurakunnissa tiedosteta, vaan nuori joutuu ilman lomaa tekemään niin toimitukset kuin hoitamaan rippileiritkin.

Kaupunkiseurakunnissa voisi suosituksena olla, että nuorisotyöstä vastaava pappi hoitaa talvikausina yhden toimitusvuoroviikonlopun kuukaudessa. Ensimmäinen virkavuosi on luonteeltaan opettelua ja perehtymistä, jolloin ei ole kohtuullista odottaa samanlaista työpanosta kuin varttuneemmalta kollegalta.

Leirityön aiheuttaman kuormittumisen jokainen pappi tuntee. Rippikoulu-uudistus 2002 edellyttää, että ryhmäkoko saa olla maksimissaan 25 nuoren vahvuinen ja kutakin tämänsuuruista ryhmää kohdi tulee olla kolme aikuista työntekijää. Liitto seuraa, miten rippikoulu-uudistuksen periaatteet ovat toteutuneet näissä käytännöissä.

KOULUTUS KANNATTAA

Pappisliitto toteutti yhdessä Kirkon koulutuskeskuksen kanssa kyselyn, jossa kartoitettiin pastoraalikirjseista koituvien kulujen korvauskäytäntöjä.

Kokonaisuudessaan Korvauskäytännöissä on menty hyvään suuntaan. Vain äärimmäisen harvoin pappi joutuu kokonaan omalla ajalla ja rahalla osallistumaan koulutukseen. Nuoret papit pitivät kyselyä tärkeänä. Kyselyn tulokset tuotiin myös dekaanikokouksen tietoon. Tärkeää on painottaa, että H 36 palkasta ei saa tulla työnantajan valttia olla osallistumatta pastoraalikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin!

PAPISTON PÄIVÄT 2004

Nuoret papit työstivät omat teesinsä papiston päivien pysäkillä ”Jääkö muu elämä matkanvarrelle”.

Ajatuksena oli, että teesit kuljetettaisiin mukana työpaikoille ja ne eläisivät arjessa. Teeseissä kiteytyi nuorten pappien ajatukset viran palkitsevista mutta myös hyvin kuluttavista puolista. Teesejä tullaan sanoittamaan auki Cruxin sivuilla. Pysähtyminen

sallittu? Työajattoman työn ilo ja kiros –pysäkin ajateltiin tarjoavan myös nuorelle papille eväitä kalenterinhallintaan.

PALVELUSSUHTEN EHDOLLA MYÖNTEISTÄ KEHITYSTÄ

Viime vuosina kirkon yleinen ilmapiiri on ollut avoin nuorten pappien asialle, mikä näkyy myönteisenä kehityksenä palvelussuhteen ehdoissa.

KirVESTES 2002 sisälsi merkittävän palkkauksellisen muutoksen: ensimmäinen kokemuslisä liitettiin kiinteäksi osaksi alkupalkkaan.

Leirityöaikahyvityksestä keskustelu jatkuu, hiippakuntiin perustetut koulutusrahastot mahdollistavat puolestaan pastoraalikoulutukseen osallistumisen vähävaraisten seurakuntien palveluksessa oleville papeille sekä pätikätyön tekijöille. Lisäksi työn ja perheen yhteensovittamiskysymykset ovat jatkuvasti esillä TUPO-neuvotteluissa. Tästä osoituksena on osittaisen hoitovapaan laajentuminen lapsen toisen kouluvuoden loppuun saakka.

POSITIIVISTEN TYÖELÄMÄSEIKKOJEN ESILLÄ PITÄMINEN – REALISTISESTI

Kun nuorten pappien tukityöryhmä tutustui Ruotsin ja Viron kirkon malleihin, se totesi, että kirkossamme on tehty viime vuosina paljon työtä nuorten pappien asian edistämiseksi. Papistollamme on vankka akateeminen peruskoulutus, mikä kantaa viranhoidossa. Myös pastoraalikoulutuksemme on korkeatasoinen ja vaativa. Yritysmailman irtisanomisboomia seurattaessa on hyvä tiedostaa, miten turvattu työllisyystilanteemme on.

Helsingin hiippakunnan nuorille papeille toteuttaman kyselyn perusteella perehdyttämisessä on petraamisen varaa. Perehdyttäminen on ymmärrettävä kalenterikokousta syvällisemmin, lisäksi olisi innostettava työyhteisöjä mukaan perehdyttämistoimintaan. Kehityskeskusteluja ja työhohjausmahdollisuutta tulisi tarjota myös määräaikaisille papeille. Myönteistä kyselyn tuloksissa oli se, että pääasiallisesti nuoret papit kokevat työnsä mielekkääksi ja innostavaksi. Noin 80 % vastanneista oli motivoituneita työhönsä!

Mentorointijärjestelmää on viisasta kehittää hiippakuntatasolla, sillä varsin usein nuorelle papille kotoisa, kollegiaalinen mentorointi vastaa pitkää työhohjausta paremmin tarkoitustaan.

On toivottavaa, että piispat voisivat paimenäänellään saarnata perehdyttämisen ja mentoroinnin tärkeydestä kirkkoherrojen kokouksissa.

Kirjoittaja on Mikkelin hiippakunnan vs. notaari. Hän työskenteli Suomen kirkon pappisliiton projektisihteerinä vuosina 2002 – 2004.

Lähityöntekijän työssä jaksamisen perusasioita

Työskennellessämme auttamistehtävissä toimialoistamme ja tehtävistämme riippumatta kohtaamme ihmisiä kriisiensä keskellä. Läs-nä ovat läheistemme suru, ikävä, tuska, ahdistus, tietämättömyys, kipu, jaksamattomuus sekä monet sisäiset painolastit ja tunteet, jotka valtaavat koko elämän kentän ja usein myös lähipiirin. Kuinka sinä jaksat ja olet jaksanut elää auttajana näissä tilanteissa vuosien varrella niin yksittäisissä kriisitilanteissa kuin laajan koko kansaa koskehtavan katastrofin keskellä? Itse joudun säännöllisesti tarkastelemaan jaksamiseni perusedellytyksiä omassa "sisäisessä työhohjausneuvottelussani". Olen kokenut ainakin seuraavat seikat merkittäväksi työssä jaksamiselleni oman uskon ja oman elämäkokonaisuuteni vaalimisen lisäksi:

Tarvitsen oman ammattitaidon auttamistyössäni. Ammattitaidon perusteet olen saanut jo perus- ja erikoistumiskoulutukseni kautta, mutta työtilanteet vaativat minua kouluttautumaan edelleen. Ammattitaidon ylläpitäminen ja lisääminen eivät aina merkitse pitkiä koulutuskokonaisuuksia, vaan usein mieluummin ihmisen elämän peruslainalaisuuksien ja itse elämän opettelua. Monet teoreettiset menetelmät ovat käyttökelpoisia, mutta "kikoista" ei ole apua, jos ei ymmärrä itse "ihmistä".

Auttajan on myös ymmärrettävä omat rajansa. Avun tarpeen laatu ja määrä kasaantuvat usein tietämättömäksi taakaksi itse auttajalle, mikäli tämä ei ymmärrä omaa rajallisuuttaan ja hyväksy sitä. Auttajinakin pysymme vain ihmisinä, jumalia meistä ei tule. Meillä ei ole vastauksia kaikkiin ihmisten kysy-

myksiin ja tuskaan, mutta sitä meiltä ei todennäköisesti odotetakaan. Enemmän meiltä odotetaan hänen keskellä kykyä pysähtyä lähimmäisen rinnalle. Auttamistilanteessa ihmisen tärkein elin on korva, ei suu. Neuvoja on usein liikaa, kuulijoita liian vähän. "Kantakaa toistenne taakkoja, niin te toteutatte Kristuksen lain." (Gal. 6:2)

Pakkoauttamisella ei yleensä saada aikaan mitään hyvää tai pysyvää. Auttamistyössä on edettävä sen mukaisesti kuin ihminen on valmis siihen itse sitoutumaan. Mikäli ihminen kokee olevansa "pimeässä tunnelissa" ja me väitämme, että hän ei ole siellä, niin mitä siitä on hyötyä. On ehkä parempi etsiä yhdessä ihmisen kanssa tuonne tunneliin ja etsiä tietä ulos kuin koettaa vakuuttaa, ettei pimeyttä ole olemassakaan. Tämä on tiettyä auttamistyön realismia. Ihmisellä on myös oikeus omistaa vaikeutensa, kunnes tuo vaikeus monta kertaa toimii hänen kohdallaan liikkeelle panevana voimana ehyemmän elämän löytämiseksi.

Kaikella on aikansa taivaassa ja maan päällä. Auttajankin on hyväksyttävä, että monen ihmisen elämän kriisien käsittely on koko elämän kestävä selviytymisprosessi. Nykyaika korostaa tehokkuutta ja pikaisia paranemisprosesseja. Lyhytterapeuttiset toimintametodit ovat nyt muotia. Niille on omat paikkansa, mutta ihmisen syviin tunteisiin, elämän perusteita järkyttäneisiin menetyksiin, suruun ja pitkien eheytymisprosesseihin ne soveltuvat huonosti. Yritykset nopeuttaa autettavan paranemisprosessia on yleinen auttajan sudenkuoppa. On suurta evankeliumia, että sekä autettava että auttaja saavat hyväksyä kohdalleen oman keskeneräisyytensä tiellä eteenpäin. Keskeneräisinäkin me kelpaamme.

Jokainen auttaja tarvitsee tuekseen auttamistyötä tukevan yhteisön: esirukoilijoita, vapaaehtoistyöntekijöitä ja vertaistukena toimivia ihmisiä. Yritämme usein yksin ja liikaa. Auttamistyöme tuemme voimme kouluttaa avustajia, jotka jatkavat kuulemista ja jakamista autettavien ihmisten parissa "ihminen ihmiselle" -periaatteella. He antavat auttamissuhteeseen sitä lämpöä ja aikaa, joka itsellämme on usein "kortilla". Vertaistukena toimivat ihmiset ovat usein itse käyneet läpi samankaltaisia elämän koettelemuksia kuin autettavat. Heidän ja autettavan välisestä keskustelusta puuttuu se johdantopuheenvuoro, joka meidän normaalisti pitää käyttä. Vertaistuki ja autettava löytävät toisensa suoraan. Irrottautukaamme autettavien "omistamisesta" sekä yksilöllisyyden väärästä korostamisesta ja nostakaamme esille aiempaa suuremmassa määrin yhteistyö, yhteisöllisyys, yhteisönä jaksaminen, jakaminen ja eläminen.

Kirjoittaja on Vaasan vankilan vankilapastori, työhohjaaja, Suomen Punaisen Ristin kouluttaja, Vuoden pappi 2004.

Liiton opiskelijatoiminta tuo yhteen ja vie eteenpäin

Noin kuukausi sitten päättynyt vuosi 2004 oli monella tapaa merkittävä Suomen Kanttori-urkuriiliitolle. Yksi tärkeimmistä asioista oli vuoden 2005 alusta voimaan astunut Suomen kirkon pappisliiton kanssa tehty sopimus AKIsta. Näin molempien liittojen historiassa kääntyi iso lehti vuoden vaihteessa. Minulla on SKUL:n hallituksen opiskelijajäsenenä ollut mahdollisuus seurata kuluneen vuoden aikana tätä ja monia muita prosesseja hyvin läheltä.

Kanttori-urkuriliiton virallinen opiskelijatoiminta on melko nuorta. Nykyinen aina kaksivuotiskaudeksi valittava opiskelijavaliokunta on liiton historiassa vasta toinen ja sen toimikausi kestää tämän vuoden loppuun. Hallituksen opiskelijajäsenen rooli on tämän vuoksi vielä kehitysvaiheessa, mutta mielestäni on erittäin positiivista ja tärkeää, että liiton hallitus on katsonut kirkkomusiikin opiskelijat tärkeiksi ottamalla toimintaan mukaan myös meidät. Tätä kautta aukeaa kaikille liiton opiskelijajäsenille ehkä helpompi tapa osallistua liiton toimintaan ja ottaa aktiivisesti kantaa sen suunnitelmiin ja päätöksiin.

Jokaisesta Suomessa kirkkomusiikkia opettavasta koulusta on edustaja opiskelijavaliokunnassa, ja kaikki me viisi mielellämme kehitämme liiton opiskelijatoimintaa hyvien ideoiden pohjalta. **Ottakaa rohkeasti yhteyttä kaikki kirkkomusiikin opiskelijat!**

Työelämässä melko kokemattomalle opiskelijalle hallituksessa esille tulevat asiat ovat suurelta osin vieraita. Mutta vuoden kokouksissa istumisen jälkeen "KirVESTESit" ja "kymppiliitteet" alkavat olla jo paljon tutumpia. Myös ikänsä pääkaupunkiseudulla asuneelle on ollut avartavaa huomata kuinka erilaista kanttorin työ voi olla pienen maalaisseurakunnan tai kymmenien tuhansien seurakuntalaisten kaupunkiseurakunnan välillä. Tämä muun muassa on yksi haastava tosiasia hallitukselle sen menestyksekkäästi pitäessä maamme kirkkomuusikoiden puolia kirkossa ja yhteiskunnassamme.

Tulevina vuosina on hyvin mielenkiintoista nähdä millaiseksi muodostuu SKUL:n hallituksen rooli AKIn syntymisen jälkeen. On mielestäni ensiarvoisen tärkeää, että kanttoreiden - siis muusikoiden - asioita ajavat musiikin ammattilaiset. Näenkin hyvänä, että myös kanttori-urkuriliiton oman hallituksen rooli tulaaan säilyttämään vahvana myös jatkossa. Myös opiskelijoiden aseman ja mielipiteet toivon pysyvän arvostettuna myös AKI:ssa.

*Tomi Satomaa
Kirkkomusiikin opiskelija
Sibeliuksen Akatemia, Helsinki.
Suomen Kanttori-urkuriliiton
opiskelijavaliokunnan jäsen.*

Omantunnon vapaus

Lutherin suurin kamppailu katolista kirkkoa vastaan oli omantunnon alueella. Tulee totella yksin Jumalaa eikä kirkkoa. Kirkko oli säätänyt aivan lainmukaisesti vääriä lakeja, joita ei Raamattuun ja omaantuntoon sitoutuva voinut täyttää. Vastaan pyristelijät kirkko sai tappaa, eikä kukaan voinut sitä estää. Yksilön vapauden periaate levisi sitten koko yhteiskuntaan ja jopa orjuus aikanaan poistui.

Nyt olemme samanlaisessa tilanteessa. Kirkko säättää lakejaan yli ihmisen omantunnon ja sitouttaa siihen erottamisen uhalli. Enemmistön päätös ja yleinen mielipide säättää ”Jumalan lait”.

Nykyäänkin kirkko saa tappaa, tosin vain henkisesti ja hengellisesti. Toisinajattelijoita halvennetaan erilaisilla nimityksillä, eikä heille sallita paikkaa kirkon työntekijöinä. Heille ei sallita kokoontumisia kirkon tiloissa vaikka he maksavat, niin kuin muutkin, kirkollisveronsa. He maksavat siis sortajiensa palkat ja kokoontumistilat. Keitä ovat nämä sorretut ja toisinajattelijat? He ovat niitä, jotka ovat sitoutuneet Raamattuun, kirkon perinteeseen ja omaantuntoonsa. Opillisesti heitä ei voi toistaiseksi syyttää mistään harhaopista, ennen kuin kirkko laatii taas uusia opinkappaleita.

Naispappeus, homous, abortit ja ”ei heterojen” vihkimiset eivät tosin ole käsitteinä keskenään yhteismitallisia, mutta Jumalan edessä vaeltavan ihmisen omantunnon kysymyksiä kyllä. Sana ”kyllä” näissä asioissa merkitsee kirkon hyväksymää oikeaa kristittyä ja sana ”ei” ihmisen suusta merkitsee vanhakantaista, kelvotonta kristittyä. Mihin menet kirkko? Onko nyt uskonpuhdistuksen aika? Saako omantunnon ihminen kulkea vapaana?

*Pekka Mattila
pastori
Vantaa
ralle.mattila@tiscali.fi*

Virkavaalia koskevista valituksista

Crux 6/2004 sisälsi tuhdin paketin työnhakuun ja työhönottoon liittyviä kysymyksiä. Kirkkohera Jaakko Harjuvaara kirjoitti monipuolisesti viran haettavaksi laittamisesta. Muutoksenhakua koskeissa tiedoissa (s. 33) oli kuitenkin sellaista epätarkkuutta, jonka johdosta on syytä esittää tarkennuksia.

Kirkkolain 24:11 (1274/2003) mukaan päätös on annettava asianosaisille eli virkaa täytettäessä kaikille virkaa hakeneille tiedoksi pöytäkirjanotteella, joka postitetaan tavallisena kirjeenä tai annetaan kokouksessa. Virkaa hakeneiden muutoksenhakuaika alkaa näin toimitetun päätöksen tiedoksisamisesta. Seurakunnan jäsenen muutoksenhakuaika alkaa siitä, kun päätös on asetettu yleisesti nähtäväksi. Kirkkoherran vaalissa seurakunnan jäsenen muutoksenhakuaika alkaa poikkeuksellisesti vaalin tuloksen julistamisesta. Muutoksenhakuaika ei siis miltään osin enää ala virkavaalipäätöksestä.

Lisäksi Harjuvaaran kirjoituksessa oli ehkä menynyt sekaisin kaksi oikeuskeinoa, toisaalta kirkkolain mukainen valitusprosessi ja toisaalta tasa-arvolain mukainen kanne alioikeudessa. Esimerkiksi kirkkovaltuuston suorittamasta kappalaisen vaalista voidaan tehdä kirkkolain mukainen valitus sillä perusteella, että vaalissa ei ole noudatettu tasa-arvolakia. Jos hallinto-oikeus toteaa vaalin tällä perusteella lainvastaiseksi, päätös kumotaan, ja valtuuston on toimitettava vaali uudelleen. Hallinto-oikeus ei voi määrätä korvauksia maksettavaksi.

Se, joka katsoo tulleen virkavaalissa sukupuolensa perusteella syrjityksi, voi myös vaatia tasa-arvolain nojalla hyvitystä käräjäoikeudessa nostettavalla kanteella. Jos käräjäoikeus katsoo, että syrjinnän kieltoa on rikottu, se määrää työnantajan eli seurakunnan maksamaan hyvitystä. Käräjäoikeuden päätös puolestaan ei vaikuta virkavaalin pysyvyyteen. Virkaa hakenut voi valintansa mukaan tehdä joko valituksen tai vaatia hyvitystä taikka turvautua molempiin prosesseihin.

*Pirjo Pyhäjärvi
hallinto-oikeustuomari, kirkolliskokousedustaja*

- ☐
- Jään eläkkeelle, säilytän jäsenyyteni (eläkeläiselle maksuton)

Työnantaja _____

- Muutos voimassa alkaen ____/____/20____

Suomen Kanttori-urkuriliitto r.y.
Vastauslähetyt/sopimus 00520-666
00003 HELSINKI

Suomen kirkon pappisliitto r.y.
Tunnus
5005712
00003 vastauslähetys

Ammattikirjallisuutta asiantuntijalle

Terhi Paananen – Hans Tuominen (toim.)

NUORISOTYÖN KÄSIKIRJA

Ainutlaatuinen tietokirja kaikille nuorisotyön ammattilaisille. Kirja kattaa kaikki olennaiset aihe-alueet nuorisotyön teologiasta käytännön toimintamalleihin. Ovh. 47,90

Leena Heinonen - Juha Luodeslampi -
Leena Salmensaari (toim.)

LAPSITYÖN KÄSIKIRJA

Perusteos kirkon lapsityön ammattilaisille ja alan opiskelijoille: uskonnonpedagogisista teorioista edetään kirkon lapsityön teologiaan ja toimiviin käytännön malleihin. Ovh. 47,90

Heli Aaltonen - Lassi Pruuki (toim.)

RIIPPIKOULUN KÄSIKIRJA

Tuoretta tietoa ja käytännön viisautta rippikoulun kehittämiseksi. Uusinta pedagogiikkaa, nuoren hengellinen ohjaaminen, vuorovaikutustilanteiden ansat, työn etiikka jne. Ovh. 47,90

Matti Poutiainen (toim.)

SUURI SUOMALAINEN SAARNAKIRJA 1-3 Toinen vuosikerta

Suuri suomalainen saarnakirja 1-3 luo kattavan läpileikkauksen 2000-luvun suomalaiseen saarnaan. Ovh. 47,90

Heidi Haahtela – Matti Myllykoski

MINÄ JA RAAMATTU

60 toiminnallista polkua Pyhään kirjaan

Raamattumateriaali rippikoulutyöhön, nuorisotyöhön, kouluihin ja aikuisryhmille. Teos on sekä tieto- että tehtäväkirja sisältäen 60 pedagogisesti monipuolista työskentelytapaa. Ovh. 28,90

Marko Autio – Katariina Kiilunen (toim.)

RIIPPIKOULUN YDINKOHDAT

Kirja avaa Katekismuksen sisältöä nuoren elämästä käsin. Teos sisältää kysymyksiä ja tehtäviä, jotka rakentavat siltoja nuoren elämän ja katekismustekstin välille. Ovh. 5,90

KIRJAPAJA^{oy}

www.kirjapaja.fi

AKAVAN KIRKOLLISET AMMATTILIITOT

— KYRKLIGA FACKFÖRBUND

INOM AKAVA AKI RY.

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO

FINLANDS KYRKAS PRÄSTFÖRBUND

www.pappisliitto.fi

pappisliitto@akiliitot.fi

Perustettu 14.1.1918

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

FINLANDS KANTOR-ORGANISTFÖRBUND

www.kolumbus.fi/skull

kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi

Perustettu 15.6.1907

PUHEENJOHTAJA, AKI, SKPL

Juha Kauppinen
Messukylän kirkkoherra, TT
Helakallionkatu 6 F
33580 Tampere
(03) 219 0203 (työ)
050 554 2427 (GSM)
s-posti: juha.kauppinen@evl.fi

VARAPUHEENJOHTAJA, AKI

PUHEENJOHTAJA, SKUL

Marjukka Andersson
Lauttasaaren kanttori, DU
Myllykallionrinne 2 B 15,
00200 Helsinki
040 513 6235 (GSM)
s-posti: marjukka.andersson@kolumbus.fi

AKIN TOIMISTO

**Akavatalo, Rautatieläisenkatu 6,
00520 Helsinki**
Avoimna arkisin klo 9.00–15.00.
Puh. (09) 150 2453, faksi (09) 148 5875
s-posti: toimisto@akiliitot.fi

TOIMINNANJOHTAJA

TT
Esko Jossas
(09) 150 2467 (työ)
050 511 6683 (GSM)
s-posti: esko.jossas@akiliitot.fi

Liiton yleinen johto, AKI-hallintoelinten
päästösten valmistelu ja esittely, AKI-talous,
edunvalvonta- ja neuvottelutoiminta, palvelus-
suhdeneuvonta, opintomatkat.

APULAISTOIMINNANJOHTAJAT

VTM
Annamari Jokinen
(09) 150 2445 (työ)
040 865 6630 (GSM)
s-posti: annamari.jokinen@akiliitot.fi

AKIn neuvottelu- ja luottamusmiestoiminta,
AKIn alaostotoiminta, SKUL:n hallinto-
elinten päätösten valmistelu ja esittely,
kanttorien ammatilliset asiat, palvelussuh-
deneuvonta.

Pastori
Stina Lindgård
(09) 150 2466 (työ)
050 542 3664 (GSM)
s-posti: stina.lindgard@akiliitot.fi

Cruxin päätoimittaja, AKI-viestintä,
SKPL:n hallintoelinten päätösten valmistelu
ja esittely, opintomatkat, pappien ammatil-
liset asiat, palvelussuhdeneuvonta.

OPISKELIJASIHTTEERI, SKPL

TM
Sanna Ylä-Jussila
(09) 150 2455
050 597 5231 (GSM)
s-posti: sanna.yla-jussila@akiliitot.fi

*Pappisiiton opiskelijatyö, neuvonta
opiskelijoiden harjoittelu-, mentorointi- ja
työllistymiskysymyksissä.*

JOHTAJIEN SIHTTEERI

HSO-sihtteeri
Tuula Anttonen
(09) 150 2453
s-posti: tuula.anttonen@akiliitot.fi

*AKI-hallinnon ja johdon sihtteeri, SKPL:n
hallintoelinten pöytäkirjanpitäjä, matka- ja
kokousjärjestelyt, Internet-kotisivut.*

TOIMISTOSIHTTEERIT

Yo-merkonomi
Tuija Kukkonen
(09) 150 2446
s-posti: tuija.kukkonen@akiliitot.fi

*Jäsenyysasiat, alaosatot, luottamus-
kurssit.*

Heli Meinola
(09) 150 2653
s-posti: heli.meinola@akiliitot.fi

*Cruxin toimitussihtteeri, jäsenyysasiat,
opintomatkat.*

Anne Taanila
(09) 150 2657
s-posti: anne.taanila@akiliitot.fi

Kirjanpito ja maksuliikenne.

ERITYISKOULUTETTUJEN TYÖTTÖMYYSKASSA

Asemamiehenkatu 2, 8 krs.
00520 Helsinki
puh. (09) 7206 4343
ma - to 9 - 15
faksi (09) 272 1212
s-posti: erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

DIAKONIA- TYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

DIAKONIARBETARNAS FÖRBUND

Perustettu 15.6.1958

PUHEENJOHTAJA

Leena Vanne
Tapiolan diakonissa
Vanhan-Mankkaant. 14 E 13
02180 Espoo
(09) 8625 0431 (työ)
040 546 5193 (GSM)
s-posti: leena.vanne@tapiolanseu-
rakunta.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Diakonissa, terv. hoit.
Riitta Hiedanpää
(09) 150 2287 (työ)
040 516 5557 (GSM)
s-posti: riitta.hiedanpaa@dtl.inet.fi

*Liiton yleinen johto, edunvalvonta- ja
neuvottelutoiminta, hallintoelinten
päästösten valmistelu, esittely ja täytän-
töönpano, palvelussuhdeneuvonta.*

JÄRJESTÖSIHTTEERI

Diakonissa, TtM
Raija Pyykkö
(09) 150 2286 (työ)
040 7650 477 (GSM)
s-posti: raija.pyykkö@dtl.inet.fi

*Ammatilliset kysymykset, tiedot-
taminen, opiskelijatyö, alaosatotoi-
minta.*

TOIMISTOSIHTTEERI

Yo-merkonomi
Pirjo Heikkinen
(09) 150 2487
s-posti: pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi

*Jäsenyysasiat, kirjanpito ja maksuli-
kenne, materiaalitilaukset, mökkiva-
raukset.*

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieäisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoimna arkisin klo 9.00–15.00
faksi (09) 877 7397
kotisivu: www.dtl.fi
s-posti: diakoniatyontek.liitto@dtl.inet.fi